66

ANTON-AU-SA

Votați-l pe BERURIER !

Editura FORUM

Aviz Cititorilor

Un mare scriitor, al cărui nume îl vom trece sub tăcere ca să nu-l compromitem, a expediat recent o lungă epistolă comisarului San-Antonio.

Această scrisoare se termina prin fraza următoare:

„După treizeci de ani de Kafka, să fim şi noi eliberaţi! Doresc din adâncul inimii ca seria dumneavoastră de San-Antonio să nu se oprească niciodată."

Acestui scriitor anume îi este dedicat prezentul roman.

CAPITOLUL I

Zău aşa, băieţi, n-am nimic apriori împotriva viţelului. E foarte bine că vacile fac copii; e în natura lucrurilor! Numai că, să mănânci viţel la toate mesele, viţel timp de cincisprezece zile, viţel prea mult sau prea puţin fiert, aşa ceva poate deveni foarte bine un soi de calamitate, nu?

Viţel friptură, escalop, ciulama, rasol, ruladă de viţel, ajungi să nu-i mai suporţi mirosul nici măcar când visezi urât!

Asta mă tot străduiesc eu să-i explic Féliciei, formidabila mea mămică, pe terasa hotelului *Vechiul Donjon şi Noua Primărie la un loc*. Local renumit pentru curăţenia lui, gentileţea patroanei, biliardul japonez de mare lux şi racii care înoată (sunt vreo opt într-un bazin unde chiar înoată fără ca vreodată să vină cineva de la bucătărie să-i deranjeze), dar stabiliment în care nu le-aş recomanda vacilor să-şi trimită progeniturile!

Mami şi cu mine suntem în vacanţă. Locuşorul acesta ne-a fost recomandat de un văr al vecinului de alături care s-a nimerit să fie cumnatul birtaşului. Ne-a ridicat în slăvi ţinuta de excepţie a localului, liniştea împrejurimilor, frumuseţea locurilor.

Cum mandea avea nevoie de odihnă, ne-am lăsat duşi cu vorba. Iată în ce fel am ajuns să mâncăm de cincisprezece zile

viţel dimineaţa, viţel la prânz şi viţel seara. Caraghioşii ăştia de prin partea locului au o fire tare nerăbdătoare! Nu mai aşteaptă ca viţeii să ajungă boi. Îşi irosesc avutul, ce mai calea-valea!

În privinţa liniştei, n-avem de ce ne plânge. În afara unui pensionar, fost adjutant de jandarmerie, care sforăie în camera vecină, nu se aude nici un zgomot. Uneori, am impresia că vegetez într-o casă de odihnă cu pereţii capitonaţi. Şi pe deasupra, vremea nu-i tocmai bună. La plecare, totuşi, eram optimişti fiindcă omuleţul cu umbrelă din barometrul nostru rămânea prudent, ghemuit în cortul lui. În schimb, cuconiţa cu pălărie de soare, care anunţă timp frumos, îşi etala farmecele în avanscenă. Niciodată nu se înşelase barometrul nostru, niciodată. Fiind elveţian, i-am acordat toată încrederea. Dar probabil că se naturalizase francez datorită faptului că locuia în vila noastră din Saint-Cloud, mai ştii? Fapt este că surâsul promiţător al tipei cu pălăria de soare ne-a incitat la plecare. Am înhăţat-o pe Félicie de o aripă şi am pornit la drum fără fluierul impegatului de mişcare (eram cu maşina mea).

Şi uite aşa am poposit în Sfântul-Turluru-din-Deal. Nu te mai osteni să cauţi pe hartă localitatea Sfântul-Turluru-din-Vale: nu există. Cum era un sătuc înşirat pe lungime, s-a făcut în locul lui o şosea naţională, şi tot ce-a mai rămas din el e un pişoar pe care foştii locuitori din Sfântul-Turluru-din-Vale, emigraţi în Sfântul-Turluru-din-Deal, îl spoiesc cu var în fiecare an, plini de devotament şi lângă care depun o jerbă de fiecare 14 Iulie!

În schimb, Sfântul-Turluru-din-Deal e un târg înfloritor. Dispune de un birou de poştă auxiliar, folosit şi ca depozit de pâine şi ziare şi o băcănie-cafenea-tutungerie-croitorie de înaltă clasă. Magazinul acesta din urmă e împărţit în două. La stânga uşii, e cafeneaua-tutungerie, care posedă, vă rog frumos, un joc cu săgeţi şi de domino (un Las Vegas la scară redusă), iar la dreapta, băcănie-croitorie de lux. Aici se vinde sare grunjoasă, muştar, rochii de damă, pălării cloş (vai de capul lor), braselete cu dantelă în faţă, desuuri lubrice tricotate în întregime de mână şi slipuri atât de seducătoare că Paul-Emile Victor[1] şi-ar cumpăra trei duzini de perechi în vederea unei viitoare expediţii în regiunile arctice. Respectivul magazin are două firme.

La stânga „Trufandale autohtone" şi la dreapta „Eleganţa pariziană". Ca să n-o mai lungim, vă daţi seama că prin partea locului beneficiezi de distracţii gârlă. Ne petrecem timpul jucând cărţi, eu şi mami. Uneori ni se alătură şi alţi viligiaturişti. Fiindcă hotelul *Vechiul Donjon şi Noua Primărie la un loc* reuneşte o clientelă aleasă. Sezoniştii care vin prin aceste locuri sunt persoane de calitate. Printre ei se află: un fost perceptor de impozite şi soţia lui; un ex-adjutant de jandarmerie sforăitor, v-am mai pomenit de el; o domnişoară de optzeci şi patru de ani, care cântă la armoniu duminica în biserică şi o familie de nătângi de vreo cincizeci de ani, mezinii locului – după mine – englezi de origine şi nu fac din asta nici un secret.

[1] *Paul-Emile Victor* (1907) – explorator francez al regiunilor polare. (n. tr.)

– Te plictiseşti, nu-i aşa, fiule? mă întreabă cu blândeţe Félicie.

Fapt surprinzător: de treizeci de minute a apărut soarele şi toţi locatarii hotelului au dat năvală pe terasă, mai puţin cei doi englezi care fac nazuri când văd că se opreşte ploaia.

– Tu nu? îi răspund.

– Cu tine nu mă plictisesc niciodată, mă asigură mami.

Scumpa de ea! Ai putea s-o pui timp de zece ani pe un furnicar şi ar fi fericită dacă m-ar vedea tot timpul.

Se lasă un moment de tăcere.

– Ştii ce ar trebui să facem, mami? Să ne petrecem ultima săptămână de concediu pe Coasta de Azur. Ne facem valizele şi mâine dimineaţă te trezeşti cu Mediterana dinaintea ochilor.

– Cum vrei tu, fiule.

Ştiu bine că ea ar dori să rămână aici. Atmosfera din Vechiul Donjon e pe placul ei, draga de Félicie. E împreună cu oameni de vârsta ei, şi pe urmă suntem mereu împreună. Şi batem cărţile şi iar batem cărţile! Ne distrăm cumpărând mici cadouri de la *Eleganţa pariziană*, unde se mai vând şi frivolităţi. Am strâns de pe acum două funduri din lemn de brad, patru portchei, un toc prin care poţi vedea primăria, vechiul donjon, moara şi biserica din Sfântu-Turluru, şase cravate dintre care cea mai frumoasă reprezintă un cap de cal pe un fond de boabe roşii de fasole.

Trec printr-o clipă de nehotărâre. Mă simt împărţit între plictisul meu care frizează de acum neurastenia şi dorinţa de a-i face plăcere mamei. Pe urmă, îmi spun că, din moment ce

vom fi mereu împreună, fericirea ei rămâne intactă şi puţin soare pe terasa de la Tétou n-ar arăta rău deloc în tabloul de vacanţă.

Cu vara asta nenorocită ne-am bronzat ca nişte comprimate de aspirină. Doar fostul perceptor mai e cât de cât, fiindcă tocmai a făcut o gălbinare.

– Ce zici, mami, o pornim la drum?

– O pornim! face ea, străduindu-se să pară bucuroasă.

Pufneşte puţin, ceea ce pentru mami e un semn de îngrijorare.

– Şi ce-o să spună doamna Rigodin?

Patroana hotelului.

– Am să-i explic eu că am primit un telefon de la Paris şi am fost rechemat. Să nu-ţi faci probleme. Dacă o să facă prea mare tărăboi am s-o recompensez cu o sumă de bani.

Liniştită, mami urcă în camerele noastre să pregătească geamantanele. Cât despre mine, eu m-am decis s-o atac pe patroană. E o femeie zdravănă, al cărui piept seamănă cu doi bostani într-un sac. Îl etalează deasupra caseriei sau îl cară după ea cambrându-se ca să nu fie trasă în jos.

Când mă prezint, tocmai făcea o adunare lungă cât un sul de hârtie igienică. Bărbatu-său, maestru bucătar, e alături de ea şi o supraveghează. Mă feresc să-i tulbur în această clipă decisivă şi mă instalez într-un colţ din sala de mese. Chelneriţa e ocupată să lustruiască un obiect de artă din ipsos, reprezentând un câine mare lup cu limba atârnând. Asta-i decoraţia numărul unu a bufetului.

Servanta e şi mai urâtă decât obiectul de artă. O roşcovană spălăcită, cu un păr băţos. E bătrână, ştearsă şi mărginită. Pe cuvântul meu, nu-s deloc răsfăţat. Uite că au trecut cincisprezece zile de când amicul dumneavoastră e la post şi rugăciuni, dragii mei.

Începe să fie un pic cam prea mult! N-am eu obiceiul s-o fac pe ascetul! Nu dispun de o suficientă autonomie ca să-mi pot permite o abstinenţă atât de prelungită.

În starea în care mă aflu, ar fi riscant să mi se încredinţeze paza unei turme de capre! Aş putea să-mi asum mai multe responsabilităţi decât ciobanul!

Servitoarea se apleacă să ridice un bold (a citit viaţa familiei Rothschil în „Constellacion"). Biata ei crupă colţuroasă mă lasă indiferent. Dar imaginaţia mea delirantă creează altele, mai rotunde, mai apetisante, mai fascinante.

– La ce te gândeşti, amigo?

Mă căptuşesc cu o labă grea în spinare mai mai să-mi pulverizeze clavicula.

Mă întorc şi-l descopăr pe adjutantul în retragere. E chel, rotofei, cu nişte mustăţi de pisică, un nas ca un cioc de raţă şi nişte ochi mici asemeni unor nasturi de botine. E un om vesel din fire. Semn particular: nu graseiază.

– Mă gândesc şi eu prea mult la ce nu trebuie, îi spun.

Sprâncenele i se apropie. Deşi e chel, are totuşi fruntea îngustă. Patruzeci de ani de chipiu i-au tăiat o dată pentru totdeauna tărtăcuţa. Sprâncenele lui se aseamănă cu o vizieră.

– Eu nu stau bine cu yezica, mă asigură el. Fiecare din noi are câte ceva.

Pune mâna pe un ziar aruncat prin apropiere şi-i citeşte titlurile.

– Nimic nou în legătură cu asasinarea candidatului la deputăţie din Bellecombe-sur-Moulx, observă el cu scepticism.

Nu-i răspund. Decelez în glasul lui un nu ştiu ce acerb şi provocator. Ştie cine sunt şi n-a făcut nici un secret din faptul că noii poliţişti sunt socotiţi de el nişte „târâie brâu". Presimt, aşadar, noi sarcasme şi mă pregătesc să le fac faţă.

– Pe vremea mea, afirmă el, un caz de genul ăsta era elucidat în aceeaşi zi.

– Serios?

– Păi, ia să vedem! Candidatul ăsta avea nişte duşmani. Uşor să fie demascaţi. Un interogatoriu purtat aşa cum se cuvine şi mi ţi-i pun pe tavă pe făptaşi.

– Duşmanii unui om politic nu sunt nişte duşmani obişnuiţi, obiectez eu.

– Adică?

– Ei nu cunosc obligatoriu victima. Acţionează din convingeri şi nu dintr-un resentiment personal.

– Basme! îmi răspunde insolent ex-adjutantul.

Şi trage concluzia:

– De remarcat că e vorba de un candidat de extremă-stângă. Nici o pagubă. Uşor de înţeles că poliţia trage de timp!

Năucit, mă uit după el cum pleacă şi pun mâna pe ziar. E o foaie locală: „Gândirea Bellcombaisă", fiindcă Bellcombe-sur-Moulx, subprefectura Seine-et-Eure (cred că toată lumea o ştie, nu?) se află la patru kilometri de Sfântu-Turluru.

Au loc acolo alegeri parţiale, din cauza decesului unui deputat. Săptămâna trecută, candidatul comunist a fost ucis la domiciliul lui de trei focuri de revolver trase de aproape. Crimă politică. Poliţia s-a ocupat de caz cu multe precauţii şi până acum fără rezultate.

Îi înţeleg pe colegii mei. Pe terenurile minate nimănui nu-i convine să-şi bage nasul.

Las ziarul şi mă apropii de cuplul hotelier în momentul în care dama anunţă rezultatul adunării: 60.543,60.

E un număr care atrage după sine un altul. Acesta din urmă are forţa să-i scufunde pe cei doi hotelieri, care dau cearşafuri cu chirie, într-un abis de reflecţii.

– Doriţi ceva? se interesează totuşi dama.

Îi arăt adunarea.

– Pe a mea, fac eu.

Vorba mea de duh o depăşeşte. Crede că-i arăt stiloul şi-mi răspunde cu un surâs binevoitor.

– Sunt sigură că vă înşelaţi, domnule comisar, nu-i stiloul dumneavoastră, e al meu.

Mă pregătesc s-o lămuresc cum stau lucrurile, când factorul intră val-vârtej în stabiliment. Un factor cum nu mai găseşti altul. E înalt, cu nişte ţoale pe el din doc care flutură în jurul membrelor lui noduroase şi un nas de podgorean la sfârşit de carieră.

– Aţi aflat noutatea? strigă el cu un glas şuierător, fiindcă şi-a pierdut recent proteza într-un pahar de Cinzano.

– Nu! răspund în cor negustorii de cartofi prăjiţi.

– Ne-au mai omorât unul!

– Un ce? se informează într-un glas cei doi socotitori.

– Un candidat la deputăţie, ce naiba...

Interesat, mă apropii.

– Vreţi să spuneţi că a mai fost răpus un candidat comunist ca şi cel dinaintea lui? Susur eu.

Factorul îşi ridică viziera chipiului, ceea ce-l face să semene pe dată cu un desen de Aldebert.

– Nu pe cel comunist, de data asta e unul din partidul U.N.R.[2]

Asta-i culmea, fraţilor, simt că iau foc! Să asistăm, oare, la o vendeta de mare anvergură?

– Cum s-a întâmplat? vreau eu să aflu.

Factorul trage cu ochiul spre tejgheaua pustie. Birtaşul, pricepând ce vrea să zică această privire îi toarnă un pahar de vin roşu pe care poştaşul îl dă pe gât în mai puţin timp decât le-ar trebui funcţionarelor de la poştă să lipească efigia celei de-a cincea Republici pe un plic.

– S-a petrecut la fel ca şi cu Marasme!

– Cine-i Marasme ăsta?

– Cum nu ştiţi, tipul de pe vremea Revoluţiei pe care numita Charlotte l-a tăiat în baie?

– Aaa, vreţi să spuneţi Marat?

Individul îşi clatină chipiul.

[2] *U.N.R.* sau *U.D.R.* – formaţie politică franceză: Uniunea pentru Noua Republică. (n. tr.)

– Poate că la Paris s-o fi numind aşa, dar pe aici, în şcolile noastre, i se zice Marasme!

– Candidatul a fost înjunghiat în baie?

– Da. Nevastă-sa l-a găsit în cadă, sângerând grozav. I-a fost tăiată carotida cu un brici: chiar briciul lui!

– Dacă s-ar fi bărbierit cu o maşină electrică nu i s-ar fi întâmplat una ca asta, nu mă pot eu împiedica să nu constat.

Dar butada mea nu face pe nimeni să zâmbească. Dimpotrivă, mi se aruncă priviri ultragiate. Îmi dreg glasul.

– Era singur în casă când s-au întâmplat toate astea?

– Nicidecum! Era nevasta lui, maică-sa, femeie bătrână, bona, cei doi copii, câinele de vânătoare şi doi guguştiuci în colivie.

– Şi nimeni n-a auzit nimic?

– Nimeni.

– Nu cumva o fi vorba de un suicid?

– Potrivit primelor constatări ale poliţiei, s-ar părea că nu!

Mă scarpin în cap. În clipa asta, mami coboară scara ducând cu ea valijoara din piele de crocodil în care ţine bijuteriile noastre.

– Ai anunţat-o, fiule? mă întrebă în şoaptă.

Clatin din cap.

– A intervenit ceva, mami, nu mai plecăm.

Nu-i deloc contrariată, Félicie a mea. A hotărât o dată pentru totdeauna că tot ce iese din gura mea e literă de evanghelie! Totuşi, nu se poate împiedica să nu articuleze:

– Aha! bun... Dar... Care-i cauza?

– A fost ucis un nou candidat din Bellecombe. Mi se pare pasionant.

Îi aplic un pupic de zile mari.

– Am să dau o raită pe la copoiul din Bellecombe, mami. Dacă din întâmplare întârzii la cină, aşază-te la masă fără mine.

Îşi opreşte un oftat şi se uită după mine cum plec cu o privire plină de îngăduinţă şi de iertare.

Mă duc să-mi scot maşina din garajul unde se prăfuieşte între o camionetă pentru livrări de mărfuri şi un tractor ruginit. Fac o serie de manevre ca să pot ieşi, dar chiar în momentul în care apar în curtea interioară a hotelului, domnul Morbleut, ex-adjutantul de jandarmerie, îmi barează drumul cu braţele în cruce.

– Mergi la Bellecombe?

– Da.

– Te-ar deranja dacă m-ai lua şi pe mine? Ai aflat ce s-a întâmplat? Un al doilea candidat la alegeri a zbârcit-o.

– Nu-i cu putinţă! fac eu deschizându-i uşa.

CAPITOLUL II

Comisariatul din Bellecombe e un stup, vă spun eu. Te-ai crede în Galeriile Lafayette în momentul vânzărilor cu reduceri. E plin de agenţi de poliţie mobili, agenţi de poliţie imobili, gardieni de pace, gardieni de război, poliţişti în civil, civili în uniformă, colegi din localitate şi tipi de la Siguranţă. Ca să nu vă mai spun de ziariştii sosiţi ca muştele pe un rest de friptură. O groază de lume se foieşte. Strigă! Vociferează! Scoate fum! Se interpelează! Se interpol-ează! În timp ce eu îmi parchez şareta, ex-adjutantul Morbleut, mereu în acţiune, intră vijelios în comisariat ca un maior din armata Indiilor în fruntea regimentului. Doi C.R.S.[3] în E.F.[4] cărora li s-a făcut B.C.G.[5] îl înhaţă de guler.

– Hei, încotro?

Morbleut se prezintă. Fostul lui grad nu-i impresionează câtuşi de puţin pe cei doi.

– Circulaţi! tună ei.

– Să mi se zică mie una ca asta! sare în sus Morbleut.

---

[3] *C.R.S.* – membru al unei Companii Republicane de Securitate. (n.tr.)

[4] *E.F.* – Exerciţiul funcţiunii.

[5] *B.C.G.* – Vaccinul Calmette şi Guérin împotriva tuberculozei. (n.tr.)

Sunt convins, băieţi, că pot să aduc un preţios concurs şi eu...

Îşi câştigă dreptul la o lovitură de copită în hangarul pentru termometru. Atunci îmi fac şi eu apariţia cu legitimaţia în mână.

– Domnul e cu mine! le spun eu.

Beneficiem imediat de o serie de saluturi militare. Furios, Morbleut îşi scutură de praf fundul atletic luându-i la trei păzeşte pe cei doi C.R.S.

Un superior întreabă ce se întâmplă.

Membrii C.R.S. răspund că lucrurile s-au lămurit; şeful zice „O.K.". Intrăm. Sticleţii din Paris se uită la mine stupefiaţi, apoi unii la alţii prostiţi. În sfârşit, comisarul principal Tâmpuroşu (numit anul trecut în locul lui Tâmpuverde, fără ca superiorul lui să bage de seamă, fiind daltonist) vine în grabă spre mine.

– Ia te uită, de unde mi-ai apărut, Făt-Frumos! Te-au trimis şi pe tine să anchetezi cazul?

– Oficios, îi răspund.

În fond nu-i decât o minciună pe jumătate. Fraţii se strâmbă.

– Atunci, nu ne mai rămâne decât să mergem la pescuit, glumeşte acru unul dintre ei, s-ar părea că sunt păstrăvi în zonă.

Măgulitor, dar proasta dispoziţie abia dacă-i deghizată. Am impresia că, dacă mă lansez pe cont propriu în această afacere, beţele în roate au să plouă cu găleata.

Adopt un ton lejer.

– N-are rost să ne facem probleme; e vorba doar de un simplu tur de orizont pe care Bătrânu, curios ca o nevăstuică, mi-a cerut să-l efectuez. Vreo noutate în legătură cu cele două crime?

– Zero şi Infinit! mă asigură Tâmpuroşu. Ah! Dar suntem abia la început. În genul ăsta de situaţii ideile preconcepute îşi rup gâtul!

– Mergem să bem un pahar? propun eu. Dau de băut la toată lumea, valoroşi confraţi!

Asta îi destinde un pic şi mergem cu toţii la cafeneaua din Piaţa Mare care se află pe o ulicioară din vecinătate. Scotch pentru toată lumea. Adjutantul Morbleu, aici de faţă, de la al doilea gât începe să împuie capul asistenţei.

– În cazul ăsta totul e simplu ca bună ziua, tinerii mei prieteni, rosteşte el. Localitatea trebuie pusă în stare de asediu. Luaţi la bumbăcit toţi locuitorii, casă după casă, fără a fi iertaţi nici copiii şi nici bătrânii, până ce unul dintre ei o să mărturisească. Vă garantez eu că în felul ăsta veţi obţine un rezultat rapid! Haideţi, domnilor, e în joc prestigiul poliţiei franceze. Trebuie să demonstrăm poporului că cei care au avut curajul să devină edilii noştri nu pot fi ucişi fără ca asasinii să-şi primească pedeapsa.

– Cine e bătrânul ăsta tâmpit? întreabă un inspector arătându-l pe Morbleut.

Ex-adjutantul face spume. Încerc să-l calmez.

– O relaţie de vacanţă, mă scuz eu pe lângă colegii mei. Suntem în aceeaşi pensiune din vecinătate.

– Şi el îi ţine locul lui Bérurier în mod discret, până una alta?

– Cam aşa ceva.

Tâmpuroşu mă trage de mânecă.

– Ia ascultă, intervenţia ta oficioasă nu-i cumva de ordin pur privat, aşa ca din întâmplare?

– Ţi-a şoptit degetul tău mic, nu-i aşa? recunosc eu. Tu ştii că sunt ca un câine de vânătoare: cum apare un mister pe undeva, nu mai sunt în stare să mă abţin.

– Aaa, bun! oftează comisarul principal. În cazul ăsta, băiete, n-ai decât să scotoceşti în voie, dar dacă afli ceva nou, adu-mi şi mie la cunoştinţă! Nu-mi displace deloc să beneficiez de colaborarea ta ocultă.

I-a revenit buna dispoziţie lui Tâmpuroşu! Are de gând, fără să fie deloc contrariat, să se folosească de celulele mele cenuşii.

– Acum, rezumă-mi şi mie cum stau lucrurile, îl întreb.

Ne tragem la un capăt de masă şi îmi face o succintă prezentare a situaţiei.

– Acum exact şapte zile, în ajunul unei reuniuni publice, deputatul comunist, contele Gaétan de Martillet-Fauceau a fost sculat din pat de zbârnâitul telefonului. S-a ridicat ca să răspundă. Valetul, ocupat cu treburile lui matinale, l-a auzit spunând „Alo". Apoi i-au ajuns la urechi mai multe focuri de armă pe care le-a luat drept zgomotul tobei de eşapament a vreunui camion. Douăzeci de minute mai târziu, îi aducea stăpânului micul dejun. Mic dejun substanţial, fiindcă domnul

conte era un mâncău: caviar, somon afumat, pui în aspic, dulceaţă de trandafiri, totul udat cu o jumătate de sticlă de vin sec. I-a scăpat tava din mână când l-a descoperit pe Martillet-Fauceau zăcând într-o baltă de sânge, cu mâna dreaptă crispată încă pe receptor. Se căptuşise cu trei gloanţe în dulapul lui cu brânză de Gruyère. Toate îi atinseseră inima. Focurile de armă au fost trase de la mai puţin de cincizeci de centimetri de victimă, ceea ce dovedeşte, fără putinţă de tăgadă, că asasinul se afla în încăpere. Dar nu s-au descoperit nici urme, nici amprente. Nimeni n-a văzut vreun personaj suspect prin împrejurimi. Bănuielile s-au îndreptat asupra valetului, numai că el se afla împreună cu bucătăreasa când s-au produs împuşcăturile.

În privinţa celei de-a doua crime, din dimineaţa asta, n-a făcut decât să-mi repete ceea ce aflasem de pe acum de la factorul din Sfântu-Turluru. Georges Monféal, candidatul U.N.R. se culcase târziu după o reuniune contradictorie organizată în sala de reuniuni contradictorii din Bellecombe-sur-Moulx. Participase cam o duzină de persoane printre care: soţia lui, mama, socrul, fiul, grădinarul, spălătoreasa, un amic din copilărie, tehnicianul însărcinat cu sonorizarea, servitoarea, un Niţă contra afon şi grosul publicului. A doua zi dimineaţă, Monféal se sculase devreme şi scrisese textul pentru şase anunţuri electorale şi pentru un discurs. După care, s-a dus să facă o baie, în timp ce familia lui foşcăia în jurul său. O oră mai târziu, soţia, văzând că nu mai apare, i-a bătut la uşă. Apoi a intrat şi a leşinat la vederea oribilului spectacol.

– Prin urmare, uşa de la camera de baie nu fusese încuiată din interior? mă mir eu.

– Nu, încuietoarea fusese blocată de mai multe săptămâni.

– Şi nimeni n-a văzut pe nimeni intrând în casă?

– Nu. Of! nu-i o treabă simplă, dragul meu San-A.!

– Ţi-ai făcut o părere în legătură cu aceste asasinate?

– Vreun dement, fără nici o îndoială. E pe aici prin localitate un ţâcnit pe care politica îl scoate din papuci.

– Au mai rămas candidaţi în cursă?

– Partidul Independent are întotdeauna pe cineva gata pregătit.

– Bietul eligibil trebuie să stea ascuns sub o umbrelă! articulez eu în surdină.

– Ce vorbeşti! Reţine că protecţia lui e asigurată din capul locului. Am repartizat pe lângă el trei gărzi de corp care nu-l părăsesc nici un pas.

Îmi scarpin nasul. Fraţii au repetat consumaţia în mai multe reprize şi acum tonul s-a ridicat cu o octavă şi două gustărici. Moş Morbleut continuă să facă risipă de sfaturi pertinente pentru „tinereii" din Poliţia modernă.

– Trebuie tunse toate femeile din regiune ca să le faceţi să vorbească! afirmă el. Ţin la părul lor, afurisitele!

Îşi mângâie ţeasta la fel de netedă ca o măslină şi reia:

– Cât despre bărbaţi, cunosc două metode: pumnii pentru cei timizi, şi lampa de sudură pentru cei încăpăţânaţi! Să începeţi cu primarele, ca să daţi exemplu. Pe urmă să-i luaţi la rând pe cei din consiliul municipal şi pe notabilităţi. Toată

lumea! E nevoie de mână de lucru, recunosc, dar merită deranjul unor efective sporite.

Ceilalţi au dat-o pe glumă şi-l întreabă dacă ar accepta să le ofere preţioasa lui colaborare.

– Se înţelege de la sine, afirmă sus şi tare Morbleut. Am să mă ocup de cei mai daţi dracului! Cu un aparat de sudură mi ţi-i iau la întrebări în pachete de câte zece!

Îl las cu divagaţiile lui şi reiau interviul cu Tonturoşu.

– Ca să revenim la primul, cine i-a telefonat în momentul dramei?

Ridică din sprâncene.

– Nu ştiu. Când servitorul a găsit corpul, convorbirea era întreruptă.

– Şi ai încercat să afli de unde provenea?

– Eu... Adică, lasă că ne ocupăm noi!

Se vede limpede ca un bloc cu douăsprezece etaje, că nu l-a preocupat această problemă.

– În primul caz, a fost găsită arma crimei?

– E vorba de un revolver care-i aparţinea contelui. Se afla lângă el.

– Ideea suicidului este exclusă?

– Nu numaidecât, atât doar că e greu de conceput ca un tip să-şi tragă trei gloanţe drept în inimă. De la primul ar fi căzut şi ar fi scăpat revolverul!

– Rămâne de văzut. Ar trebui interogat un medic legist şi un armurier. Odată indexul crispat pe trăgaci, pot porni mai multe gloanţe mai înainte ca braţul să cadă.

– Uiţi că domnul conte nu era stângaci, iar în momentul morţii ţinea receptorul telefonului în mâna dreaptă.

Acest ultim argument mă convinge.

– De acord, fiule, e o crimă. Eşti sigur că slugile din casă nu-s suspecte?

– Doi boşorogi în serviciul familiei de mai bine de patruzeci de ani? Glumeşti! Ei l-au crescut pe Guétan, şi plângeau de parcă fusese ucis propriul lor fiu!

Mă ridic.

– Îmi permiţi să dau o raită pe la faţa locului?

– Cu o condiţie!

– Te ascult, chipeşul meu Tâmpuroşu!

– Neica beneficiază în exclusivitate de rezultatele observaţiilor tale. Sunt de acord să mănânci din farfuria mea, San-A., dar cu condiţia să speli tu vasele!

Îi promit şi o şterg în vârful picioarelor ca să nu mă zărească Morbleut.

CAPITOLUL III

Contele Gaétan de Martillet-Fauceau, nobilul candidat comunist din Bellecombe-sur-Moulx, locuia într-un conac din secolul al XVIII-lea, ridicat în fundul unei curţi frumoase pe mijlocul căreia clipoceşte un jet de apă prostatic într-o fântână acoperită de muşchi. Pe ziduri se caţără o viţă mai mult sau mai puţin sălbatică, un cedru din Liban dinaintea peronului şi statui ale Dianei te contemplă cu un aer pişicher, mângâind gâtul căprioarelor.

Peronul are scări care evoluează din două direcţii, cea ce explică opiniile avansate ale defunctului. Brutalizez instrumentul de bătut în uşă, reprezentând mai exact un ciocan (sculptat de un artizan din pasul Faucille), şi aceasta se deschide. Dau ochii cu un bonz bătrân, cu faţa cenuşie, numai zbârcituri, răvăşită de durere. Seamănă cu o ştiucă fără dinţi, o bună cunoştinţă a mea. Fusese naturalizată într-un restaurant care a avut, pentru un timp, privilegiul de a mă alimenta. Are acelaşi cap bătând în verde, aceeaşi ochi sticloşi şi aceleaşi nări scobite. Tipul ăsta, când are să dea ortul popii, n-o să-i trebuiască prea mult să se deghizeze în cap de mort. Bucuriile cărnii n-au reprezentat niciodată fieful lui, fiind la fel de descărnat ca o roată de bicicletă fără pneu.

– Ce doriţi, domnule? articulează aceste trei sferturi de secol de bune şi loiale servicii.

Îi prezint frumoasa mea legitimaţie cu tricolorul în diagonală pusă la dispoziţia mea de guvernul francez în scopul de a câştiga încrederea mulţimilor. Asta mă scuteşte să mai dau din gură. Valetul se crede obligat să izbucnească în hohote de plâns.

– Condu-mă la locul dramei, îi cer eu autoritar.

Îşi clatină bietul cap deasupra căruia vegetează un mucegai cenuşiu. Şi pornim să străbatem un hol unde o armură stă de o veşnicie în picioare sprijinită într-o halebardă.

Casa miroase a blazon bătrân mâncat de molii. Se amestecă duhori de pipi de pisică, de supă de varză şi de hârtie umedă. Dalele sunt săpate de atâta frecare. Şi balustrada la fel. Bătrânul valet mă pilotează până într-o bibliotecă garnisită cu exemplare de cărţi rare şi portrete de strămoşi. Privesc acele pânze interesat. Servitorul face prezentările:

– Acest gentilom cu coleretă este unul dintre stră-străbunicii Domnului conte. Cel cu jabou este stră-bunicul, un prieten al lui Montgolfier care a inventat tirbuşonul cu spirala inversată.

– Şi domnul cu bărbiţă? mă interesez eu.

– E Lenin, mă lămureşte servitorul.

– Aşa-i, chiar mi se părea că-l mai văzusem pe undeva. Bun, explică-mi cum s-au petrecut lucrurile.

Trebuie că şi-a pus versiunea la punct, fiindcă mi-o recită cum îţi recită *Cidul* un june prim de la Comedia Franceză.

– Pe Domnul îl durea un picior şi urca cu greu scările, iată pentru ce şi-a amenajat dormitorul în micul fumoar de lângă bibliotecă.

În ziua crimei...

Un scurt hohot de plâns, asemeni zgomotului făcut de un grilaj ruginit pe care-l închizi cu greu.

– În ziua crimei, reia mumia cu dungi, în timp ce eu pregăteam micul dejun, am auzit soneria telefonului. A zbârnâit de două sau trei ori, apoi Domnul a ridicat receptorul şi l-am auzit spunând „Alo!", fiindcă Domnul, ca un autentic tribun ce era, vorbea tare şi răspicat.

– Şi pe urmă?

– S-au auzit atunci nişte detonări înăbuşite; zău aşa, mi s-a părut că ele veneau din exterior. Automobilele fac uneori zgomote ca acestea.

– Şi mai departe?

– Am pregătit tava şi m-am dus direct în dormitorul Domnului. Am bătut la uşă, dar el nu mi-a răspuns. Mi-am permis să intru. Camera de dormit era goală, în schimb uşa care dă spre bibliotecă era deschisă. Am înaintat într-acolo şi am văzut...

De data asta, plânsul lui te duce cu gândul la strănutul unui cal bătrân cu guturai.

– Şi ce-ai văzut?

– Domnul conte zăcea pe covorul de acolo. În dreptul biroului. Era plin de sânge şi ţinea în mână telefonul. Soclul acestuia căzuse de pe birou şi se afla lângă el! Domnul conte avea ochii larg deschişi şi părea că se uită la mine.

Îşi acoperă biata mutră de peşte uscat.

– Cât timp am să mai trăiesc, am să am dinaintea ochilor acest spectacol cumplit.

– Şi uşa care dă spre hol?

– Închisă.

– Ar fi putut să fugă cineva pe acolo?

– Natural. Fiindcă noi eram în bucătărie, Maryse şi cu mine... Atât doar că holul dădea spre curte, şi în curte se afla grădinarul care tăia trandafirii.

Încuviinţez.

– Care ar mai fi alte ieşiri posibile?

– Cea din oficiu, dar acolo ne aflam noi!

– Ce-ai făcut după ce ţi-ai găsit stăpânul?

– Am dat fuga la fereastră şi l-am strigat pe grădinar. I-am zis să-l caute pe doctor de urgenţă!

– De ce nu i-ai telefonat chiar dumneata?

– Pentru că telefonul era plin de sânge... Pentru că Domnul ţinea receptorul strâns între bietele lui degete... Şi pe urmă, doctorul Fumelard, care era un prieten al Domnului conte, locuieşte de cealaltă parte a străzii...

– Şi pe urmă, ce-ai mai făcut?

– M-am dus la bucătărie s-o anunţ şi pe Maryse.

– Trecând prin hol?

– Da.

– Şi n-ai văzut nimic?

– Nimic!

Ies în hol şi cercetez locurile cu atenţie.

– De fapt, putem presupune că, după ce a tras, asasinul a trecut în hol şi a urcat pe scări. Putea să fugă în timp ce te întorceai în bucătărie, iar grădinarul era plecat să-l caute pe doctor, nu?

– Bineînţeles, admite valetul de pică, numai că...

– Numai că ce?

– Grădinarul, când i-am spus că se trăseseră focuri de armă asupra Domnului, s-a pus pe urlat şi a ridicat în sus tot cartierul. Nici n-apucase să traverseze strada că lumea şi începuse să se îngrămădească...

Pufăi nemulţumit. Acest asasin fantomă, nu-mi spune nimic care să merite atenţie. Părerea mea, băieţi, e că ne-am crede într-un roman de Agatha Christie, nu? Asasinatul Domnului conte în bibliotecă, valetul ăsta boşorog, grădinarul care tăia trandafiri, bucătăreasa bătrână în oficiu şi absenţa oricărei mărturii, e cam în stilul ilustrei mele consurori. Dacă vreodată ar buchirisi această remarcabilă operă ar fi în stare să creadă că-i împietez gloria. Şi aşa ceva nu intră în obiceiurile mele. Cu alte cuvinte, realitatea depăşeşte aflicţiunea, cum zicea unul.

– Aş putea să stau de vorbă cu Maryse?

– Bineînţeles! Să mă duc după ea?

– Nu, te urmez eu în oficiu.

Mă iau după el printr-un culoar mucegăit cu tencuiala umflată. Ne prezentăm într-o bucătărie doar cu puţin mai mică decât Place de la Concorde. La o masă de refectoriu, o femeie infinit de bătrână curăţă trei napi viermănoşi.

– Mămico, i se adresează servitorul, dumnealui e poliţist.

– E vorba de mama dumitale? mă sufoc eu privindu-l pe moş.

– Da, face acesta. A intrat în serviciul bunicului Domnului conte, sub regele Charles X. Îi mai spun Maryse, fiindcă nu se cuvine ca un valet s-o numească pe bucătăreasă mămică.

Mă înclin în faţa acelei femei bătrâne. E mare cât o alună.

– Ce nenorocire că a fost ucis băieţaşul ăsta, clipoceşte ea cu o voce care aduce cu zgomotul apei pătrunse în cizme.

– De fapt, ce vârstă avea contele, mă informez eu.

– Şaizeci şi doi de ani, îmi răspunde servitorul.

– Ce-ai făcut după ce ţi-ai anunţat mama?

– Ne-am întors la faţa locului...

– Unde-i uşa oficiului?

Mi-o arată. Are geamuri în partea de sus. O deschid şi constat că dă într-o ulicioară ca de pe vremuri. Un dogar munceşte dinaintea porţii.

– El a fost întrebat? vreau eu să aflu arătând spre meşteşugar.

– Da, răspunde valetul.

– Şi nu a văzut pe nimeni ieşind?

– Pe nimeni. Totuşi, se afla acolo unde-i şi acum.

Dintr-un foc, misterul se îngroaşă ca o cremă de vanilie pe cale să se răcească, băieţi. Începe să devină enigma camerei închise, toată povestea asta! Eu eram de pe acum în temă cu

cea a caselor închise[6], dar ea nu avea nici un raport (nici măcar sexual) cu cea de faţă!

– Cam în cât timp a sosit medicul?

– Aproape imediat.

– Şi poliţia?

– Douăzeci de minute mai târziu.

– A fost cercetată casa?

– De sus până jos.

– Fără să se găsească nimic?

– Nimic.

– Stăpânul dumitale nu era însurat?

– Nu.

– Moştenitori?

– În afara unei rente mici pentru mămica, el a lăsat totul prin testament Partidului Comunist.

Mă uit la ceas. Apropo de P.C., e timpul să mă întorc la P.C.[7]-ul meu.

– Grădinarul locuieşte în acelaşi cartier?

– Nu. Prin împrejurimi, la Sfântu-Turluru-din-Deal. Haioasă treabă!

– Şi la câte zile vine pe aici?

– De două ori pe săptămână ca să întreţină peluza.

– Numele lui?

– Mathieu Mathieu.

---

[6] Maison close – casă de toleranţă. (n. tr.)

[7] *P.C.* – Partid Comunist, dar şi Post de Comandă. (n.tr.)

– Te-ai bâlbâit sau chiar aşa e numele lui?

– Ăsta-i numele şi prenumele.

– Foarte bine, mulţumesc.

Domnul valet e cuprins atunci de un elan.

– Ah! Domnule poliţist, dacă aţi putea să puneţi mâna pe vinovat!

– I-aş crăpa ochii, afirmă Maryse cu o mare simplitate, ridicându-şi cuţitul.

* * *

Când mă întorc, mica societate, pe care am părăsit-o e tot în cârciumă. Morbleut e beat criţă că ar putea fi clasat monument istoric de către ministerul libaţiunilor şi al distileriilor de tării la un loc.

Colegii mei mă ajută să-l îmbarc în maşină şi apuc drumul spre Sfântul-Turluru, cu capul plin de semne de întrebare, toate mai mult sau mai puţin stil Ludovic al XV-lea, unele ca şi celelalte.

Pe drum, Morbleut mă lămureşte că noi ăştia, sticleţii în civil, nu suntem decât nişte caraghioşi lipsiţi de importanţă. Jandarmeria naţională, singura, este în stare să elucideze acest caz. Ridică în slăvi meritele acestui corp de elită şi se pune pe plâns de emoţie.

Pe urmă, adoarme, ceea ce reprezintă pentru mine o preţioasă reconfortare.

* * *

Când îmi fac intrarea la hotelul *Vechiul Donjon şi Noua Primărie reunite*, subreta roşcovană şi râncedă îmi spune că mami a urcat ca să se pregătească pentru cina iminentă.

Mă hotărăsc să îmbuc ceva mai înainte de a-i face o vizită lui Mathieu Mathieu. Mă instalez la masa noastră şi scot şervetul din somptuosul lui plic de hârtie, când un glas provenind de pe terasă mă face să tresar.

– Ia ascultă, măi neamule! Lasă la vedere şi nu mai ascunde atât şeptarul ăla de cupă, că altminteri te pun să înghiţi toate cele treizeci şi două de cărţi fără să ţi le mai asezonez!

– Dar, dragul meu prieten! protestează vocea subţiratică a incriminatului, greşeşti!

Ies pe terasă şi, într-adevăr, îl descopăr pe cumătrul meu aşezat la o masă, în faţa perceptorului. E numai în cămaşă, cu mânecile suflecate (o somptuoasă cămaşă bleu-lavandă) şi poartă nişte bretele late cât un prosop rulant cu un motiv reprezentând o maimuţă căţărându-se pe o liană. Cu clopul vechi înfundat până la baza nasului, neras, afumat, Grasu joacă o belotă.

Sosirea mea nu-l emoţionează cine ştie ce.

– Ah! ai apărut! face el, întinzându-mi două degete, restul cârnăciorilor fiind acaparaţi de o suită de treflă. Am sosit aici chiar în clipa în care tu plecai. M-aş fi luat după fundul tău, dar drumul mă obosise.

Mi-l arată pe prăpăditul pensionar din faţa lui.

– Ia zi, haioşi escrocii din Donjonul tău! Ochelaristul ăsta nici usturoi n-a mâncat nici gura nu-i miroase, dar îţi şterpeleşte

o carte că nici măcar un prestigios gitator n-ar face-o aşa de bine! Nici nu mă mai miră că a fost perceptor! Trebuie să ai talent ca să-l scuturi de parale pe contribuabil. Afurisitul!

Perceptorul se supără:

– Domnule, nu eşti decât un mitocan! n-am să permit niciodată...

– Ca soră-ta? întreabă fără menajamente şi pe un ton fără replică Maiestatea sa; face menajul sau se ţine şi ea de şmecherii?

Apoi, aruncându-şi treflele pe masă:

– Ţine aici, că mi s-a făcut rău la stomac! Prefer să joc domino cu un popă!

Bérurier se ridică şi-şi plesneşte bretelele noi pe torsul voinic.

– Îmi pare bine că te văd, San-A., îmi spune el pe un ton jovial. Te-ai uitat puţin la praştiile mele?

Îşi întinde din nou bretelele.

– Le-am primit cadou de la patronul atelierului de lenjerie de la parterul blocului meu, că l-am scăpat de o contravenţie.

– Sunt o minune, recunosc eu. Un adevărat obiect de artă.

– Cred că e importate din America.

– Aş fi putut să fiu sigur.

– Orice ai zice tu, dar în materie de eleganţă nu le dăm noi lecţii americanilor! Ai mai văzut bretele ca astea în Franţa, la să te aud?

– Niciodată! admit eu cu energie.

– Şi pe urmă aş vrea să constaţi ce elasticitate are!

Întinde de bretele la cincizeci de centimetri de valorosul lui piept şi bretelele se rup în dreptul cataramei. E plesnit peste mutră şi începe să sângereze ca cincisprezece purcei rostogoliţi pe lame de bărbierit.

– Elasticitatea e perfectă, constat eu rece.

Grasu îşi tamponează borşul cu o batistă care i-ar provoca vărsături unui broscoi eczematos.

– Nu-i nimic, mă asigură el, am să le prind cu un ac de siguranţă!

– Acum, dacă ţi-ai executat prima parte a numărului, Grasule, ai vrea să mă lămureşti ce naiba cauţi aici?

– Pe tine te caut!

– Dar nu mi-am lăsat adresa viligiaturii la nici un suflet de om, ca să fiu şi eu lăsat în pace!

– Tocmai de aia m-a însărcinat Bătrânu cu ancheta, glumeşte enormul. Să te strici de râs, nu alta!

– Şi cum de te-ai prins?

– Oh! n-a fost cine ştie ce greu. M-am dus la domiciliul tău şi am început să-i iau la întrebări pe vecini. Datorită ăluia din faţă am refăcut filiera.

Scot un oftat adânc. Hotărât lucru, de când mă aflu în poliţie, niciodată n-am reuşit să-mi duc concediul până la capăt.

– Şi ce vrea de la mine, Strămoşu?

– Stai aşa, mi-a dat pentru tine un ordin de serviciu.

Maiestatea sa îşi explorează nefericitele buzunare, dar fără succes. Merge să le viziteze pe cele ale vestonului atârnat de speteaza scaunului pe care stătuse, dar tot nu izbuteşte să dea peste hârtia în chestiune.

– Ei asta-i bună! face el; scoate drace ce-ai furat că te duc la spânzurat! Şi totuşi a fost la mine!

– O fi fost, dar n-o mai ai!

– Stai aşa, să gândesc... Pe la closet n-am trecut de la sosirea mea. Şi când am apărut aici o aveam. Ah!

Îşi dă cărţile de joc la o parte şi îmi întinde un plic oficial plin de adunări şi de pete de grăsime.

– Ăsta-i obiectul, tipule!

Îl deschid, jugulându-mi reflecţiile care-mi vin pe buze. Citesc:

Dragul meu prieten,

Cele două crime pseudopolitice de la Bellcombe îl tracasează mult pe dl. ministru. Vrei să te ocupi urgent de ele şi să mă ţii la curent oră de oră?

Din tot sufletul, al dumitale

Izbucnesc într-un râs care seamănă cu lansarea unei rachete spaţiale franţuzeşti.

– Cumva era praf de râs în plic? bombăne Grasu.

– Mai ceva decât atât, Béru.

Apoi, devenind serios:

– L-ai anunţat pe Bătrânu că ai dat de mine?

– Păi, cum altfel! I-am telefonat chiar de aici.

– N-ar trebui să faci mereu atâta risipă de zel! Ai fi putut să aştepţi până mâine!

– Frumoasă mentalitate pentru un superior!

Soseşte şi mami, fiindcă clopotul Donjonului (care anunţă de asemeni şi masa) începe să bată.

– Ai văzut ce surpriză frumoasă? îmi spune ea fără un zâmbet.

– Sigur că da, mami.

Tristă, îngână:

– Natural, ai să fii obligat să pleci, nu?

– Nu, mami, îi răspund lugubru, dimpotrivă, sunt obligat să rămân pe loc!

CAPITOLUL IV

Béru, într-o tihnită sală de mese dintr-un hotel de ţară, seamănă puţin cu un boabab uriaş într-o grădiniţă de periferie. Ceilalţi clienţi au rămas cu gura căscată. Ca să fie totul fără cusur, trebuie spus că meniul cuprinde un escalop milanez cu spaghete bologneze. O întreagă Italie pe o singură farfurie. Mersi, domnule Buitoni! Grasu, luptându-se cu un scul de spaghete, puteţi să mă credeţi, merită să-ţi îndrepţi spre el periscopul! La început încearcă să-l tricoteze ajutându-se cu furculiţa şi cuţitul, dar cum nu poate obţine nici un rezultat satisfăcător, nerodul îl înhaţă cu laba, îl îndeasă în gură şi aspiră cât îl ţin foalele. Un Boeing pe cale să se oprească la punct fix nu produce un zgomot mai puternic. Seamănă cu scrâşnetul frânelor unui tramvai vechi în coborâre. Pastele dispar înăuntrul lui de parcă ar fi captate de un formidabil aspirator.

– Aici, decretează anormalul, fiecare face ca la el acasă.

Biata mea Félicie este serios de tot panicată în spatele micului ei zâmbet politicos. Se uită la căpcăun cu groază, trăgând cu ochiul la cei din jur. Toată lumea e atentă. Patronii, ucenicul bucătar, fata de pe etaj, chelneriţa, toţi stau îngrămădiţi în cadrul uşii.

Ceilalţi convivi s-au oprit din mâncat şi, cu furculiţa în mână, privesc cu ochii căscaţi, de parcă ar face-o pentru ultima oară! Vestea s-a răspândit prin sat şi încep să se iveasca până şi ţăranii. Se zăresc chipuri în spatele ferestrelor. Băieţeii s-au căţărat pe umerii taţilor. (Scriu tată la plural, fiindcă în aceste mici localităţi nu se ştie niciodată cine este tatăl şi al cui e copilul.)

Béru şi-a ridicat borul clopului. Picolo aviator! Aşa i se eliberează râtul mai bine. Aplecat asupra bancului de lucru, greoi, concentrat, puternic, ştiinţific, absoarbe. Când şi-a terminat tot de pe farfurie, atacă platoul. Îl lichidează. Pe urmă, cum n-am avut curajul să ne atingem de porţiile noastre, recuperează cele două farfurii într-a lui spunând:

– Sunteţi nişte mofturoşi amândoi, de ce să se risipească atâta haleală!

Mănâncă. Înghite. Untul i se prelinge pe la colţul gurii. Nu mai respiră decât pe nas, dar sunt nişte peri care-l deranjează.

Masa fiarelor!

Până la urmă are să termine. Pare descumpănit. Se uită în jurul lui, lacom. Dă cu ochii de hangiu.

– Dacă a mai rămas ceva pe la bucătărie, şefule, nu te jena, eu sunt amator! îi lansează el şmecheros.

Patronul îşi intră în rol. Vrea să aibă inima împăcată; e un conştiincios. Ţine neapărat să afle până unde o să meargă Béru în felul ăsta.

Ajutat de ucenic, mai pescuieşte o furculiţă de spaghete

de prin crătiţi. Béru profită de răgaz ca să dea gata dintr-un foc sticla de Chianti comandată de mine, chipurile, ca să mă joc de-a vacanţa veneţiană. Pe urmă emite mai multe râgâieli bine venite, îşi cere scuze cu distincţie faţă de Félicie şi plonjează în noua muniţie.

Perceptorul este primul care reacţionează.

– E dezgustător! scrâşneşte el.

Şi cum Grasu nu reacţionează, reia:

– În viaţa mea n-am văzut un individ aşa scârbos!

De data asta, Béru a auzit. Se întoarce spre îndrăzneţ cu o livră şi jumătate de paste în gură. Ceea ce dă să spună nu răzbate prin această barieră. Aduce cu un Budda proaspăt despachetat pe faţa căruia încă mai atârnă paie din ambalaj. Cu un efort supraomenesc, înghite dintr-o dată toată încărcătura. Apoi, se apropie de masa perceptorului. Dar nu lui, ci nevestii acestuia i se adresează:

– Vă cer pardon, dragă doamnă, face el, de mine vorbeşte colegul dumitale de pat?

Dama, înţepată, îşi manifestă dezaprobarea printr-o mutră care în cele din urmă pulverizează calmul bérurian.

Acesta din urmă pune laba pe farfuria plină a fostului colector de piţule şi i-o răstoarnă în cap. Iată-l pe demnul personaj instantaneu vindecat de calviţie.

Ai zice că-i arhanghelul sfântului Mihail.

– Ai priceput, blondişorule? mugeşte Grasu, recuperând un fir de spaghete călare pe urechea nefericitului. Iată ce se întâmplă când cineva îşi permite remarci asupra mea.

Olimpian, se întoarce la masa noastră.

– Termină cu tot circul ăsta, şi du-te să-ţi ceri scuze, îi ordon eu.

– Te-aş întreba dacă meseria inea e de copoi, bombăne umflatul, dar cum efectiv asta este, n-ai avea nici un meri să-mi răspunzi da.

Apucă de mâner cuţitul şi sună cu lama în paharul gol.

– Trimite restul, hangiule! urlă el. Şi mai adu o butilcă. Dacă ai pe acolo un beaujolais, aş prevera mai bine.

Se şterge la gură cu un superb rever de mânecă şi-i spune mamei:

– Nu ştiu dacă sunteţi de aceeaşi părere cu mine, dragă doamnă, dar vinurile astea italieneşti, prea delicate, este bune doar ca să te scapi pe tine!

Unul care se distrează pe cinste e Morbleut. Îi place spontaneitatea Grasului.

– Ăsta măcar e un bărbat în toată legea! trâmbiţează el, bătându-se peste coapse.

Îl invită pe Béru să bea împreună un rachiu după cină.

În vreme ce aceşti doi domni degustă alcoolul de mere, iar mami încearcă să mai dreagă busuiocul pe lângă perceptor, eu mă informez pe ce drum s-o iau către Mathieu Mathieu office. Patronul mă lămureşte:

– O apucaţi pe prima şosea la dreapta, care coboară. O să vedeţi o pădurice. În spatele pădurii e o casă în ruină. Acolo locuieşte el.

Pornesc la drum străjuit de stele.

Bătrânu m-a căptuşit cu o misiune ciudată. Nu-mi place să mă ocup de un caz care s-a dovedit a fi opera unui dement. Or, numai un nebun ar fi putut să comită cele două crime. Totuşi, îmi râd în barbă gândindu-mă ce mutră o să facă mâine comisarul principal Tâmpuroşu când am să-i bag sub nas ordinul de serviciu. O să dea peste el ihterul!

Noaptea e frumoasă, puţin cam vântoasă. Steaua polară se crede încă indispensabilă navigatorilor şi-şi lustruieşte luminile de poziţie. Câmpul miroase a otavă, iar în imensitatea înconjurătoare e un formidabil ţârâit de insecte.

Clopotul numără nouă bătăi. Am impresia că am să-l găsesc în scutece pe isteţul de Mathieu Mathieu, când am să ajung la el acasă. La ţară oamenii se culcă odată cu găinile. Munca la câmp e istovitoare.

Cotesc la dreapta, trec de pădurice şi zăresc bârlogul grădinarului în clarul de lună. Ca peisaj, aduce foarte bine cu o pictură de Wlaminck. Casa e spectrală, leproasă. Acoperişul îşi pierde ţiglele iar urzicile năpădesc de peste tot ferma. Vreau să sper că tipul întreţine mai bine grădinile clienţilor lui decât o face cu pământul lui!

Nu m-am înşelat: Mathieu Mathieu a şi tras pe dreapta. Nici o luminiţă nu se zăreşte la el.

Uşa e încuiată. Bat nu mă încurc, dar nu răspunde nimeni. Meşteresc încuietoarea şi uşa se întredeschide. Ce duhoare, fraţilor! Te-ai crede acasă la Bérurier. Pute a rânced, a murdărie veche întreţinută cu evlavie, a oţet şi a haleală mucegăită.

– Domnu' Mathieu!

Nici un răspuns. Acţionez mica mea lanternă electrică. Cuşca e pustie. Nu locuieşte decât într-o singură încăpere, restul fiind luat în stăpânire de vânt şi intemperii! Un cuptor, un pat vechi şubred, o masă, câteva scaune care merg în trei picioare, un bufet fără uşi, o covată fără pâine... Pe jos e plin de gunoaie dintre cele mai variate şi mai avariate. Biata lui corabie, tot ce s-ar mai putea face pentru ea ar fi s-o stropeşti cu benzină şi să-i dai foc! Până şi nişte purcei ar refuza să-şi petreacă aici vacanţa.

– E cineva acasă?

Nu, nu e nimeni. Am impresia că Mathieu o fi pe la cârciuma din sat, sau pe la vreun cumătru. Pe scurt, indiferent unde, dar nu aici. Trec în revistă fiecare încăpere (cel puţin ce a mai rămas din ele) dar fără să descopăr nimic. Treceţi în registru ghinion şi reveniţi mâine! Plec. Mai înainte de a mă întoarce la Vechiul Donjon, dau ocol ruinelor.

– Domnu' Mathieu!

Dacă nu cumva o fi prin independinţe, cum zice Béru.

Nu răspunde nimeni.

Îmi văd de drum. Brusc, în linişte, percep un geamăt abia auzit. Hopa, ce vrea să însemne asta! Timpanul meu san-antoniesc ridică antena. Să fi fost oare jucăria unei halucinaţii auditive? Aştept... Din nou acel vaiet, slab, aproape imperceptibil. Mă uit în jurul meu. Şi atunci văd oscilând un băţ plantat pe verticală. Un băţ gros. Mă apropii. E coada unei furci. Partea de jos a uneltei dispare în urzici. Îndrept fascicolul lanternei spre picioarele mele şi tresar. Un câine mic alb cu pete roşcate.

cu urechile ascuţite, zace pe o parte. E ţintuit de pământ de dinţii furcii şi agonizează. E un spectacol cutremurător, bietul animal străpuns dintr-o parte în alta. Nu îndrăznesc să smulg furca. Şi cu toate astea, trebuie. Apuc cu grijă coada şi o ridic brusc. Câinele nu mai mişcă. A murit. Mă uit o clipă la spintecăturile din el de unde răbufneşte un sânge negru. Dragul San-Antonio al dumneavoastră e consternat, frumoaselor! Consternat din cap până în picioare! De ce oare o fi fost străpunsă biata javră? Pentru că exista riscul să muşte? Oh! nu-mi place deloc treaba asta! Mai dau o raită prin împrejurimi, cercetând pe jos mai cu atenţie ca să mă asigur că n-a suferit şi grădinarul acelaşi tratament ca şi câinele lui. Dar zadarnic bat tufele de urzici, nu descopăr nimic.

Să vedem urmarea. Mă întorc la hotel, promiţându-mi să revin mâine dis-de-dimineaţă.

* * *

La Donjon e comedie mare, băieţi! Aşa ceva nu s-a mai văzut la Sfântu-Turluru! Până şi perceptorul, în ciuda afronturilor suferite (mai bine un afront decât niciodată, ar spune poate Breffort[8]) se ţine cu mâinile de burtă.

Căţăraţi pe masă, fostul adjutant şi Béru, cântă cât îi ţine gura. Morbleut şi-a legat o faţă de masă de mijloc ca să se travestească în damă şi şi-a dat cu ruj de buze pe sub mustaţă. Béru îl ţine de talie; obraz în obraz cântă un duet:

[8] *Alexandre Breffort* – umorist francez.

De ce nu te-am cunoscut în tinereţea mea.
Te-aş fi putut purta într-un vis nebunesc ...

Mai să te aşezi pe boilerul de la bucătărie până ai începe să degajezi aburi!

Englezul, care are un aparat de fotografiat polaroid, face poze de zor şi le distribuie tuturor. Prind şi eu una şi o strecor în portofel pentru orice eventualitate.

Duetiştii obţin un triumf.

– Hei, San-A.! mă interpelează Grasu, închipuie-ţi că amicul ştie să cânte *Les Matelassiers*. E pentru prima oară când întâlnesc unul în legătură cu care ştie cântecul ăsta. Eşti pe aici, Popaul?

Adjutantul răspunde că da, şi imnul bérurian izbucneşte, scandat de întreaga asistenţă. Féliciei îi dau lacrimile. Niciodată n-am văzut-o râzând cu atâta poftă. Dintr-un foc atmosfera îmi redă pofta de viaţă şi dau uitării căţeluşul străpuns cu furca.

* * *

A doua zi, pe la ora şase, sunt în picioare. Fac un duş şi mă duc să-l trezesc pe grăsan. Nu-i o treabă lipsită de riscuri. Scoate gemete şi-şi mişcă buzele enorme deshidratate de băutură. Apoi, cu multă greutate ridică un stor, unul singur, şi-l îndreaptă spre mine. Un ochi de bou, fraţilor! Dar mai puţin spiritual. În dimineaţa asta viaţa nu pare să-l entuziasmeze.

– Ce vrei? bombăne infamul.

– Scoală-te, sac de grăsime!

– Biscotte?

– Avem treabă!

Anunţul îi cască şi celălalt vasistas.

– Poate tu, însă eu mi-am îndeplinit programul. Am avut misiunea să te găsesc, te-am găsit, aşa că lasă-mă în pace să dorm.

– Inspector principal Bérurier, eşti sub ordinele mele, iar eu îţi ordon să te scoli!

Se întoarce pe o parte, propunând privirii mele dezamăgite mostruosul lui posterior.

– Dacă aş fi sub ordinele papei, aş face la fel, amice!

Recuperez din portofel fotografia faimosului copoi. Îl reprezintă pe Béru pe când îl săruta pe adjutantul Morbleut.

– Ia uite aici puţin, tăticu'! Nu-i ea cine ştie ce artistică, dar seamănă, nu? Dacă nu mi te scoli imediat i-o trimit prin poştă Bătrânului ca să-şi îmbogăţească albumul de familie!

Monstrul antediluvian se uită la poză şi sare în sus.

– Ai face una ca asta, San-A.?

– Pe cuvânt!

– Chiar ai face?

– Dacă mă provoci, o expediez şi recomandat, îl asigur eu.

Aruncă de pe el cuverturile, îşi ridică jamboanele, şi îşi scarpină cu toate ghearele fesele păroase.

– Foarte bine. Dar ţi-o plătesc eu, San-A. Aşteaptă numai oleacă!

CAPITOLUL V

Cât a durat drumul a stat bosumflat. Uneori chiar a bodogănit nişte chestii pe care prefer să nu le aud. Soarele se joacă de-a v-aţi ascunselea cu nişte nori scămoşi. Din timp în timp evadează şi-şi îndreaptă lampa de sudură spre orizont, apoi, repede, dispare în cumuluşii acumulaţi.

– O să plouă azi, profetizez eu, ca să înnod o conversaţie.

– E tot ce-mi doresc, n-are decât să toarne cu rahat! tranşează Grasu.

– Evident, îi spun, fiecăruia îi place să se regăsească în elementul lui!

Ajungem în dreptul păduricii. E o pădurice de mesteceni. Trunchiurile lor argintii par să fie pictate cu guaşă.

Béru se cambrează brusc.

– Ia ascultă, San-A., rosteşte el adoptând un ton conciliant, fă bine şi dă-mi mie poza aia!

– Cotu! Ce i-aş mai oferi nevesti-tii în chip de cadou, dacă ţi-aş da-o ţie acum?

Se înverzeşte!

– Ascultă, amice, dacă îi ajunge vreodată în mână căcăcioasa aia de poză, îţi fărâm vertebrele una câte una până ai să ajung să semeni cu un limax!

Înregistrez ameninţarea, încuviinţând cu un aer grav.

– O.K., baby, visul meu dintotdeauna a fost să te numesc tată fără ca faptul să pară de necrezut!

Aceste amabile replici odată schimbate, ajungem la magherniţa lui Mathieu Mathieu. Nu-mi trebuie s-o cercetez prea mult ca să-mi dau seama că situaţia n-a evoluat de ieri seară. Dintr-o privire, mă prind că grădinarul nu-i acasă. Cadavrul căţeluşului e ţeapăn în urzicile ude de rouă. Când îl zăreşte, Grasu îşi uită de toate nădufurile şi se pune pe plâns.

– O vietate drăgălaşă ca asta! se boceşte bătăuşul, cum de se găsesc asemenea vandali care să îndrăznească să facă atâta rău! Dacă nu mai avea nevoie de câine, ţăranu', trebuia să-l ducă pe lângă o brutărie sau să-l încredinţeze la Espederaste![9] Să-l împungi în furcă, numai un ţărănoi ar fi putut să facă una ca asta!

– De unde ştii cine l-a omorât, Grasule?

– Păi, zi şi mie...

Îl pun la curent cu evenimentele. Îmi urmăreşte istorioara şi dă uitării fotografia.

– După tine, rosteşte pe gânduri Grasu, grădinarul o fi văzut ceva în ziua în care a fost revolverizat primul candidat la erecţii?

– De ce nu? Criminalul trebuie că a fugit printr-o ieşire oarecare!

– Şi, ca să-şi pună pielea la adăpost, i-a făcut de petrecanie

[9] *S.P.A.* – Societate de Protecţie a Animalelor – în jargon bérurian. (n.tr.)

unui martor incomod. Deci, ieri seară s-a arătat aici. Vajnicul căţeluş s-a repezit la el şi atunci s-a descotorosit de el luându-l în furcă! Şi pe urmă?

– Pe urmă, ceea ce s-a petrecut ne revine nouă să descoperim.

– Te gândeşti că i-o fi făcut felul şi stăpânului?

– Am aşa un presentiment.

– Dacă l-ar fi omorât, i s-ar fi găsit cadavrul, nu?

– Poate că l-a ascuns ca să câştige timp! Sau poate că nu l-a hăcuit aici şi l-o fi îndemnat pe Mathieu Mathieu să-l urmeze într-un loc mai discret...

– Un loc mai discret! rânjeşte Grasu, arătându-mi câmpul care ne înconjoară, pădurea, casa dărăpănată şi urzicile ei... Ia zi, San-A., nu care cumva în rai s-o fi găsind locul de care pomeneşti?

Are dreptate grămada asta de noroi. Cum n-am timp să mă joc de-a v-aţi ascunselea, mă hotărăsc să gonesc spre Bellcombe şi să-i pun pe sticleţi să-l caute pe grădinar.

Aflând că o parte a elitei poliţieneşti e adunată la comisariat şi la subprefectură şi că eu voi fi cel care va dirija această elită, Grasu se destinde. Nu-i displace câtuşi de puţin să fie adjunctul unui om de condiţia mea. Ambalat cum îl văd, am impresia că o să-şi dea nişte aere, umflatul...

Vai şi amar de subalterni!

Trebuie să admit – abstracţie făcând de ţoată modestia mea, şi totuşi ea reprezintă o cantitatea deloc neglijabilă! – că ne-a reuşit o intrare destul de remarcată. Comisarul principal

Tonturoşu e unicul comandant la bord! E din cale afară de solicitat, de anturat, de linguşit, de flatat, de adulat, de acidulat, de periat. Să-l vezi numai cum se împăunează în rolurile principale! E aşa de bine imitat că ai jura că-i adevărat!

Liota ziariştilor e din ce în ce mai compactă. Atmosfera aminteşte de crizele ministeriale de pe vremurile bune de altădată. Flashurile flashează neobosite. Tâmpuroşu şi-a schimbat costumul. S-a gătit în gri antracid fiindcă iese cel mai bine în alb-negrul ziarelor. Cravată foarte deschisă la culoare, fiindcă are tenul brun. Îşi cunoaşte meseria, isteţul! Puţin a lipsit să nu-şi contureze o ţâră buzele cu ruj. În orice caz, îşi tot trece limba pe deasupra ca să le facă mai strălucitoare, de fiecare dată când un consumator de peliculă se pune pe treabă. Glasul lui e mai studiat decât preţurile anumitor hangii; ţinuta nobilă şi mândră.

Când dă cu ochii de noi, schiţează un gest în acelaşi timp protector şi dezinvolt.

– Oh! San-Antonio şi saint-bernardul lui! Ce ziceţi, cazul acesta chiar vă amuză?

Îi fac cu ochiul.

– Poate că nu-i cuvântul cel mai potrivit, îi răspund. În orice caz, iată-mă!

– Ai reuşit să elucidezi dublul mister? glumeşte el, încântat să vadă zâmbete pe feţele celor de la presă şi să audă râsete înăbuşite printre rândurile sticleţilor!

– Dimpotrivă, îl lămuresc eu suav, tot ce am putut să descopăr este că acest mister nu-i dublu, ci triplu!

Dintr-o dată, iată-l pe musiu the principal (să-mi fie cu iertare dacă uneori încep să scriu în englezeşte, dar pentru mine a devenit ceva maşinal) că arborează o mutră stil Régence.

– Ce vorbeşti?

– Vorbesc, Tâmpuroşu. Grădinarul contelui a dispărut, iar câinele lui a fost omorât cu o lovitură de furcă!

Printre vânătorii faptului divers se iscă o foială, sunt bucuroşi nevoie mare că cineva a venit să le mai ude compresa.

Plesnesc din fingers[10]-uri.

– Aş vrea să citesc depoziţia individului, declar eu. Unde este?

Tâmpuroşu devine violet. Simte că-i pe cale să-şi piardă autoritatea şi soneria lui de alarmă începe să zbârnâie din răsputeri precum clopoţelul unui steward de vagon-restaurant la ora primului serviciu.

– Face parte din dosar! îmi spune el, dacă îţi închipui că am timp să mă duc şi să ţi-o caut!

Acum, însoritele mele copile, San-A. drăgălaşul îşi pierde răbdarea.

– Dacă n-ai timp, fă rost, amice! îi servesc eu printre incisivi. Începând din momentul de faţă, eu sunt cel însărcinat să conduc operaţiunile!

Îi bag ordinul de serviciu în sertarul vertical al buzunăraşului.

– Ia notă. O să-ţi servească de justificare!

Se îngălbeneşte.

---

[10] degete – limba engleză în original (n. tr.)

Cu un gest greoi, recuperează hârtia oficială şi începe s-o buchirisească.

– Ai s-o citeşti ceva mai târziu, cu capul odihnit, îl sfătuiesc eu. Acum avem treburi presante. Pentru început, vreau depoziţia grădinarului, şi repede!

Sunt cuprins într-o imensă îmbulzeală. Nu mai văd limpede. Luminile fotografilor mă orbesc.

Dau mulţimea la o parte. Béru s-a lipit de mine ca să fie tras în poză şi el. Şi-a scos pălăria să înlăture orice umbră de pe moaca lui sublimă.

– Nu-ţi aprob întotdeauna metodele, îmi şopteşte el, dar pot să-ţi zic, băiete, că mi-ai făcut o mare plăcere, fiindcă nu pot să-l sufăr pe Tâmpuroşu.

Eu nu-i împărtăşesc voioşia. Dacă nu izbutesc să elucidez acest caz, părerea mea e că am s-o iau pe coajă!

Aş putea să mă retrag fără zăbavă la Vechiul donjon şi să-mi cumpăr o undiţă de pescuit!

* * *

Tăiam trandafirii la Domnul conte când s-a deschis fereastra de la bibliotecă. Séraphin, valetul de cameră, mi-a strigat că i s-a întâmplat o mare nenorocire Domnului conte şi că trebuie să-l chem pe doctorul de vizavi. Ceea ce am şi făcut!

Întrebare. – Ai auzit focurile de armă?

Răspuns. – Da, însă n-am ştiut că era vorba de focuri de armă.

– E instructiv? mă întreabă Bérurier.

– Pasionant ca Tintin, fac eu, şi continuu lectura raportului.

Întrebare. – La ce te-ai gândit?

Răspuns. – Când s-au auzit împuşcăturile, eu tundeam peluza cu aparatul cu motor. Mi s-a părut că scutură cineva un covor sau îl bate.

Întrebare. – Între momentul în care au răsunat împuşcăturile şi momentul în care valetul ţi-a strigat să te duci după doctor, a ieşit cineva din casă?

Răspuns. – N-am văzut pe nimeni! Absolut pe nimeni!

Întrebare. – Şi ce-ai făcut atunci?

Răspuns. – M-am dus să sun peste drum.

Întrebare. – Ai întâlnit oameni pe stradă?

Răspuns. – Da, vecini, lume din cartier! Le-am spus că i s-a întâmplat o mare nenorocire domnului conte. Ce-mi spusese şi mie Séraphin!

Restul raportului merge pe aceeaşi notă. Mathieu Mathieu n-a văzut pe nimeni ieşind din locuinţă. Cel puţin aşa a pretins.

Le fac semn inspectorilor să se apropie.

– Ia spuneţi-mi, băieţi, aţi luat la întrebări lumea alertată de grădinar, pe când se ducea după doctor?

– Da, domnule comisar.

– Ce a rezultat?

– Toţi au confirmat. Nimeni n-a auzit împuşcăturile. Mathieu ieşise în fugă din curte şi le-a strigat că i se întâmplase o mare nenorocire stăpânului.

– N-a precizat ce gen de nenorocire?

– Nu, fiindcă nici el singur nu ştia.

– O.K., mersi!

Îmi strâng baza nasului între degete. Béru mă bate pe umăr.

– Ia să vedem, tipule, n-am putea acum să ne interesăm de al doilea caz, în timp ce primul se decantează?

– Am putea, Béru, am putea!

Dau instrucţiuni să se întreprindă cercetări în vederea descoperirii grădinarului. Insist, printre altele, să se afle cine îi telefonase contelui în momentul morţii sale.

– Tu crezi că acest ultim detaliu are importanţă? se informează valorosul.

– S-ar putea să aibă. Contele a fost ucis de la foarte mică distanţă. Şi din faţă! Şi-a văzut cu ochii asasinul! Ar fi putut în clipa aceea să scoată o exclamaţie susceptibilă să ne furnizeze nişte indicii.

– Jockey! mă aprobă Béru, nu vreau să te flatez San-A., dar trebuie să-ţi zic că-ţi merge mintea!

Acest omagiu odată adus imenselor mele calităţi şi viei mele inteligenţe, plecăm la alde Monféal pentru a studia mai îndeaproape celălalt capitol al anchetei!

CAPITOLUL VI

Răposatul Georges Monféal în timpul vieţii era consilier financiar. Se spune de consilieri că nu sunt ei cei care plătesc şi cu toate astea părerea mea este că ăsta a plătít scump de tot. Locuia într-un apartament cu un singur etaj într-un cartier rezidenţial, nu departe de prima victimă, bietul conte Gaétan de Martillet-Fauceau.

O bonă, îmbrăcată în negru, mă introduse la văduva care aşteaptă livrările de la vopsitorie ca să se costumeze şi ea în culorile doliului. Aceasta din urmă e o persoană încă tânără, încă blondă, încă bine făcută şi care nu-i lipsită de farmec. Îşi poartă durerea cu demnitate, dar sincer. Apreciez faptul.

Mă prezint, îl prezint pe valorosul meu adjunct şi o întreb dacă ar binevoi să răspundă la o nouă serie de întrebări. E de acord şi îmi arată nişte fotolii adânci (un loc ideal pentru Béru). Eu aleg unul, Béru alege două (unul pentru fundul lui şi celălalt pentru jamboane), iar doamna ia loc în al patrulea şi ultimul din lot (mi-ar veni să spun din Lot-et-Garonne, dar n-ar fi serios tocmai acum când, mai exact, se înnoadă drama).

– Soţul dumneavoastră avea duşmani, doamnă?

Întrebare clasică, o să-mi spuneţi, nu? Şi eu sunt de acord.

Dar e mai indicat să nu-l iei prea repede pe client chiar din primul foc.

– Când faci politică, ai în mod fatal, îmi răspunde ea. E în natura lucrurilor! Dar pot oare să fie numiţi duşmani nişte oameni care nu-ţi împărtăşesc opiniile?

Nu-i proastă deloc, dameza.

– Desigur, nu, admit eu.

Aşteaptă şi părerea lui Bérurier dar nu o obţine, fiindcă Grasu a adormit.

– În ajunul... dramei, domnul Monféal a organizat o reuniune electorală. A fost cumva furtunoasă?

– Absolut deloc.

Doamna clatină din cap.

– Dimpotrivă, te-ai fi crezut într-un salon printre persoane de calitate.

– Bun, să ajungem la fapte. Vorbiţi-mi de ceea ce s-a întâmplat luând lucrurile chiar de la început. Cine s-a sculat mai întâi?

– Maria, subreta noastră.

– Cea care mi-a deschis uşa?

– Da.

Să vă lămuresc în treacăt asupra subiectului: Maria e un zdrahon de fată de patruzeci de ani, bine legată şi care pare cam la fel de inteligentă ca un ghiveci din Auvergne[11].

[11] Fel de mâncare din diferite tipuri de carne şi legume variate, caracteristic pentru regiunea Auvergne, aflată în mijlocul Masivului Central din Franţa. (n.tr.)

– La ce oră s-a sculat?

– La şase.

– Şi ce-a făcut imediat după sculare?

– A bătut la uşa dormitorului nostru ca să-l trezească pe soţul meu, care avea de lucru. Pe urmă, s-a dus să pregătească micul dejun, cafeaua.

– Şi care a fost comportamentul soţului dumneavoastră?

– S-a ridicat din pat, şi-a tras pe el halatul şi s-a dus să ridice ziarele de la intrare, unde le lasă vânzătorul. Pe urmă, le-a citit la toaletă, aşa cum obişnuia să facă!

Potrivit loc pentru a opera revista presei!

– Şi?

– S-a dus la bucătărie să-şi bea ceaşca de cafea zilnică.

Se înroşeşte şi se bâlbâie:

– Întotdeauna îşi lua micul dejun la bucătărie. A fost crescut la ţară, înţelegeţi, şi...

– Nu văd nici un rău în asta, o asigur eu. S-ar părea că şi regele Séoud din Arabia face şi el la fel. Pe urmă?

– S-a închis în birou şi a lucrat până la ora opt.

– Şi în tot acest timp?

– În tot acest timp, eu m-am spălat, mi-am făcut toaleta, am sculat copiii şi m-am ocupat de micul lor dejun.

– Continuaţi!

– Pe la opt, aşa cum am mai spus, soţul meu a ieşit din birou şi mi-a spus că se duce să facă o baie. Mi-a atras atenţia pentru că, mai exact, uşa de la camera de baie nu se mai închide cu zăvorul şi nu voia să dea copiii peste el pe neaşteptate.

– Şi în acest timp? insist eu.

– Am legat borcanele de dulceaţă, făcută de Maria.

Îmi explică:

– O făcuse din ajun, dar nu legăm borcanele decât a doua zi...

Adresez o amintire pioasă Féliciei şi-mi reprim un zâmbet.

– Cunosc tehnica, îi spun: hârtie sulfurizată înmuiată în lapte...

Şi ea îşi reprimă un zâmbet. Viaţa cotidiană, cu bucuriile ei, cu necazurile ei, cu friptura de viţel, cu obligaţiile şi farsele ei.

– Vă rog, continuaţi...

– După ce am terminat, eu m-am dus în camera de dormit. Pregătisem hainele soţului meu pe pat. Dar nici nu le atinsese! Surprinsă, l-am strigat. N-a răspuns, atunci am... am deschis uşa de la camera de baie...

Îşi acoperă ochii! Un hohot de plâns răguşit îi scapă din gâtlej.

Mă ridic.

– Aş vrea să-mi permiteţi să vizitez apartamentul doamnă.

– Vă rog!

Mă întorc în hol, cu tânăra văduvă pe urmele mele.

– Uşa asta e închisă în timpul zilei?

– Nu, vedeţi, e destul să trageţi de mâner. Atât doar că nu poate fi deschisă de pe palier dacă e pus lanţul.

– Şi ieri dimineaţă era pus?

– Nu-i pus niciodată.

– Nimeni n-a venit în cursul dimineţii înainte de... momentul dramei?

– Da: un secretar al soţului meu. Nu l-am primit eu. A adus doar nişte documente pe care i le ceruse Georges. I le-a lăsat Mariei şi a plecat.

– Dormitorul dumneavoastră se află?

Îmi arată un coridor care porneşte din fundul holului. Spre el dau patru uşi. Câte două pe fiecare latură.

– Dormitorul nostru e al doilea.

– Şi celelalte încăperi?

– Prima este a copiilor, vizavi cea a mamei; şi apoi camera de oaspeţi...

– Goală în acest moment?

– Da, goală!

Plec în expediţie. Camera puştilor e tare drăguţă. Pereţii sunt acoperiţi cu fresce á la Van Gogh, reprezentându-i pe Michey şi Donald. Odaia bunicii e austeră şi char paternosteră cu mobile aproape negre, tapiţerii închise la culoare şi un lavabou vechi, respingător.

Nimic de zis în privinţa camerei de musafiri, mobilată cu obiecte desperechiate. Miroase a închis. Familia Monféal probabil că nu găzduieşte prea mulţi oaspeţi. În schimb, dormitorul lor e stil. Carol al X-lea! Luminos şi preţios. Numeroase rame aiuristice pe pereţi, statuete din imitaţie de marmură pe mobilă şi perdele care-ţi trezesc cheful să te apuci de ţesut; dar în ansamblu, e corect.

– Uşa de la camera de baie e la stânga dulapului! mă avertizează madam Monféal.

O deschid. Baia e în alb şi negru. Aici se descoperă latura îndrăzneaţă a locatarilor! Şi-au permis un avangardism în locul cel mai discret din apartamentul lor. Mânerele uşii reprezintă păsări; să vă mai spun cât de departe au mers cu îndrăznelile lor? Te străbat fiorii, nu?

Înaintez. Dintr-o privire realizez că ferăstruica camerei de baie e garnisită cu gratii, deşi apartamentul e situat la etajul doi!

Robinetele căzii se află în partea opusă faţă de uşa de intrare astfel încât când cineva se scaldă, obligatoriu stă cu spatele la uşă.

– Sărmanul, capul îi era răsturnat pe spate, gâtul despicat şi sângele era răspândit peste tot! Şi când te gândeşti că era omorât la doi paşi de noi! Copiii se jucau... Mama cârpea... Eu...

Plânge.

– Unde se afla briciul?

Îmi arată chiuveta.

– Căzut în ea. Probabil că asasinul şi-a spălat mâinile înainte să fugă.

– Câte ieşiri are apartamentul?

– Una singură!

– Deci, în momentul crimei, vă aflaţi în bucătărie cu bona?

– Da.

– Mama dumneavoastră cârpea la ea în cameră?

– Nu, în cea a copiilor, e mai luminoasă.

Mă întorc în dormitorul familiei Monféal. Mă apropii de fereastră.

– Era închisă, îmi spune văduva. De altfel, criminalul n-ar fi putut ieşi pe acolo fiindcă dă spre exterior şi era zi de piaţă!

– În concluzie, fac eu, mai mult pentru mine decât pentru ea, asasinul trebuie că avea cheile apartamentului dumneavoastră. S-a ascuns aici. A aşteptat ca soţul să ajungă în sala de baie ca să-i taie gâtul, după care a reuşit să plece fără să fie văzut. Aflaţi că şi-a asumat nişte riscuri teribile! Fiindcă, mă rog, cu toţi cei ai casei prinşi cu treburile lor, nu a lipsit mult ca să fie văzut!

– E nemaipomenit, murmură ea. Asta-i vrăjitorie curată! Cam aşa cum a fost la Martillet-Fauceau, am impresia, nu?

Cad pe gânduri pentru un moment. Apartamentul ăsta pare atât de liniştit, de sigur... Şi pe urmă, moartea..., moartea hidoasă şi misterioasă.

– Mai aveţi nevoie de ceva informaţii?

– Nu, doamnă...

Mă uit la ea. În negru o să-i stea bine. Dacă îşi mai pune şi ciorapi negri aş fi amator să rezolv eu succesiunea soţului ei. O să-mi spuneţi că sunt într-o oarecare măsură exagerat de necrofil, dar ce să fac, spun şi eu ce gândesc!

– Oh, ba da! tresar eu; numele şi adresa secretarului venit să aducă documentele în chestiune!

– Jean-Louis Bécollomb. Lucrează pe strada celor Două Biserici: drogheria generală...

– Mulţumesc, doamnă, şi condoleanţele mele.

Îmi iau rămas bun şi-mi îndrept nava spre strada celor Două Biserici. Când dau colţul străzii, realizez că l-am uitat pe Béru în salonul doamnei Monféal. Ducă-se la naiba, are să se întoarcă la bază cu mijloacele de care dispune la bord, sacul ăsta plin de vin!

CAPITOLUL VII

Drogheria generală e situată pe o arteră îngustă care miroase a apă sfinţită. E mai curând o fundătură despărţind două biserici dintre care una este dezafectată, iar cealaltă dezinfectată. Cum una este mai mică decât cealaltă, capătul ăsta de stradă lipsit de soare a fost completat cu Drogheria generală.

Trebuie să urci trei trepte ca să ajungi la magazinul obscur. Oameni agitaţi, în halate cenuşii, se furişează silenţios într-o sală mare. Firma reprezintă un cap de cerb. Dată fiind raţiunea socială a magazinului, stai şi te întrebi ce rost are. Nu-i exclus să fie vorba de emblema patronului, nu?

Intru şi cer să stau de vorbă cu domnul Bécollomb. O cucoană cu păr alb, închisă la casă, îmi arată un tip înalt, îmbrăcat mediocru, purtând pe sub halatul cenuşiu o cămaşă albă şi o cravată neagră; plus, bănuiesc, un pantalon, dar cum halatul îi ajunge până la degetul mare, n-aş fi capabil să fac o afirmaţie categorică. În felul meu, sunt ca sfântul Toma Necredinciosul: cred numai ce văd.

Individul are o scăfârlie precum cornul lunii, sus, în creştet

cu trei centimetri de podoabă capilară tunsă perie, iar jos cu o pensulă mică de peri bătând în roşu.

– Domnul Bécollomb?

– În persoană! răspunde el cu o voce care te duce cu gândul la un mixer de legume mărunţind morcovi.

„Cam anemic", îmi spun eu cu acel simţ critic pe care mi-l cunoaşteţi bine şi care-mi permite să-mi situez contemporanii dintr-o singură privire.

– Comisar San-Antonio.

Îşi încruntă amplasamentul sprâncenelor, fiindcă am omis să vă semnalez că el nu posedă aşa ceva.

– Aha! Care-i problema?

– N-aţi mai avut de a face cu nici un poliţist de la asasinarea domnului Monféal?

– Nu.

Ce bine s-a procedat când a fost înlocuit Tâmpuroşu!

– Ieri dimineaţă aţi făcut o vizită la familia Monféal?

– Da.

Are obrajii scofâlciţi şi un nas lung care plonjează direct pe buza inferioară sub formă de agheasmatar.

Colegii şi patronii lui Bécollcomb se uită pe furiş la noi din spatele tejghelelor.

– Cât era ceasul?

– Cu câteva minute mai înainte de opt şi jumătate.

Şi încearcă să mă lămurească:

– Începe serviciul la magazin la opt şi jumătate.

– L-aţi văzut pe Monféal?

– Nu, era la baie după cum mi-a spus camerista.

– De altfel, n-aţi dat ochii decât cu servanta, nu?

Îşi lipeşte nările, ceea ce e o performanţă pentru el, având în vedere că aripioarele nasului său sunt deja lipite.

– Da.

– I-aţi înmânat ei documentele?

– Da.

– Despre ce gen de documente era vorba?

– Erau referitoare la campania electorală, îmi răspunde sec vânzătorul de naftalină.

– Aţi mai întârziat la domiciliul candidatului dumneavoastră?

– Absolut deloc. Această vizită n-a durat decât un minut, de altfel eram şi grăbit.

– N-aţi văzut pe nimeni la familia Monféal?

– Numai pe cameristă.

– Şi pe scări?

– Pe portăreasă, jos, spăla culoarul...

– Asta-i tot?

– Asta-i tot!

– Gruparea dumneavoastră are în vedere să prezinte un nou candidat?

– Până în momentul de faţă n-a fost luată încă nici o decizie, dar presupun că ea nu va întârzia. Nu există nici un motiv să nu se procedeze astfel. Comportamentul unui demens nu trebuie să compromită stabilitatea...

Am şi ajuns afară. Strănut în douăsprezece reprize,

fiindcă am impresia că sunt alergic la unul dintre produsele drogheriei generale, dacă nu cumva Jean-Louis Bécollomb o fi pricina?

S-a făcut zece. Vremea s-a mai îndreptat în timpul vizitelor mele şi un soare timid dă târcoale pe deasupra clopotniţelor.

Zăresc o cârciumioară cât se poate de simpatică. Genul de cafenea de provincie, cu mese vechi din marmură, lambriuri frecate cu ceară şi o tejghea de zinc. Uite că am început să mă joc de-a Maigret la ora asta. Intru şi comand o cafea neagră mare. Mă serveşte patronul în persoană. Pe sub jiletca de lână e în cămaşă de noapte, pe cap cu o şapcă.

Îmi amestec cafeaua în timp ce fac bilanţul situaţiei. Doi candidaţi la deputăţie, de opinii net opuse sunt ucişi la domiciliul lor în circumstanţe extrem de misterioase. Criminalul a procedat cu o îndrăzneală nemaipomenită în ambele cazuri. Şi în amândouă a beneficiat de un fabulos concurs de împrejurări care i-au permis să acţioneze în casa victimelor deşi ele nu erau singure, fără să fie văzut.

Îmi ofer totuşi o oarecare îndoială în privinţa primei crime, fiindcă dispariţia grădinarului mă îndeamnă să cred că el văzuse ceva...

Beau două înghiţituri din licoare şi-mi pun întrebarea (în engleză: the question):

„Chiar să fie vorba de opera unui nebun, San-Antonio?"

Astfel interpelat, subconştientul lui San-Antonio face un efort şi întreprinde o plimbare pe cărările întortocheate ale gândirii. Când se întoarce, îmi şopteşte:

„Nu, San-Antonio, zău aşa, nu pot să cred una ca asta sau mai curând, nu simt că ar putea fi astfel!"

„Şi pentru ce nu simţi, dragă San-Antonio?"

„Ascultă, San-Antonio, am să încerc să-ţi dau un răspuns: un nebun acţionează pe faţă. Puţin îi pasă lui dacă este văzut, dimpotrivă, chiar îi place să beneficieze de un public. Individ ca ăştia i-ar fi ucis în mijlocul reuniunii sau în plină stradă."

„Atunci, San-Antonio iubitule, care ar fi concluzia ta?"

„Concluzia mea e că mă calci pe nervi, San-Antonio, cu întrebările tale care-mi seacă neuronii! Continuă să faci cercetări pe teren, şi pe urmă ai să vezi tu..."

„Mersi, San-Antonio, eşti un bun sfătuitor!"

Îmi golesc ceaşca, şi-i cer patronului să-mi prezinte nota. Soseşte scărpinându-se în fundul pantalonilor, îmi spune că îi datorez treizeci de centime şi mă întreabă dacă sunt ziarist.

– De ce? mă mir eu.

– Aşa, aveţi aspectul, asta-i impresia mea!

– Ai ghicit sută la sută, dragul meu! Ai fi un detectiv pe cinste!

Clatină din cap, nemulţumit.

– Mi-ar face rău la prostată! Eu şi poliţist!

Îşi sumecă mâneca şi-mi arată un formidabil tatuaj, gen camaieu[12] din secolul al XVIII-lea. Reprezintă ruinele din Roma.

Dar în locul inscripţiilor latine, se pot citi, şerpuind de-a

[12] Pictură monocromă, utilizând diferite tonuri ale aceleiaşi culori. (n.t.)

cumezişul desenului, aceste cuvinte care n-au decât o legătură îndepărtată cu arhitectura: „Moarte tâlharilor".

– Ca să ştii şi dumneata cum stă treaba! face patronul. Fost combatant în Africa! Tataouine, Tonkin şi multe altele! Poliţiştii sunt nişte escroci. Nu-i şi părerea dumitale, care eşti obligat să ai de a face cu ei?

Clatin din cap.

– N-ar trebui să fii chiar aşa de categoric, nene!

Tipului îi sare muştarul.

– Cunoşti dumneata vreunul care să nu fie ultimul dintre ticăloşi? Hai să fim drepţi! Hai, hai, să te aud!

– La drept vorbind...

Dar el îmi taie vorba.

– Nişte parşivi, toţi o apă şi un pământ! Incapabili, minusuri! O fac pe zmeii, servesc pumni la stânga şi la dreapta şi se dau mari! Poliţia, indiciile o fac. Fără ele, bandiţii ar ajunge regi în lumea asta!

În acest moment, inspectorul Laplume, care tocmai trece pe stradă, mă zăreşte şi dă năvală în bistrou ca un disperat care se aruncă pe fereastră.

– Oh! Domnule comisar, ce bine îmi pare că v-am găsit!

Mă uit la patron. Merită să vezi cum îşi schimbă culoarea, domnul Floarea-Soarelui. E pentru prima oară când văd un individ devenind albastru de când nu-l mai frecventez pe amicul meu care lucrează la Waterman în secţia de ungere a literelor cu cerneală.

Laplume jubilează.

– Am noutăţi legate de telefonul primit de conte.

– Ce vorbeşti! Să ştii că-mi face plăcere, fiule. Ce vrei să bei?

– Un rachiu mic!

– Două rachiuri! îi comand cârciumarului pe cale să leşine.

Apoi, lăsând o mână autoritară pe umărul supus al lui Laplume:

– Te ascult, Baby!

– Apelul venea de la Paris. De la biroul de poştă de pe strada Colisée.

Fac o grimasă.

– Mă aşteptam la ceva mai interesant. Dar în sfârşit aşa se întâmplă întotdeauna!

– Foarte bine, şi, pentru că te-ai ocupat de problema asta, ai să te întorci la Paris să-i iei un interviu telefonistei de la biroul cu pricina. Dacă ar putea să ţi-l descrie pe cel care a solicitat convorbirea... Reţine că, având de a face cu atâta lume, ar fi un miracol să-şi mai amintească de vreunul dintre ei... Totuşi, să încercăm...

Îşi dă paharul pe gât.

– Nu mai pierd nici o clipă, domnule comisar.

E încântat nevoie mare că se întoarce la Paris. Va începe prin a-şi omagia nevasta, Laplume. Numai de n-ar găsi-o în braţele muncitorului de la canalizare!...

După ce se evacuează, patronul îşi face apariţia.

– Să ştiţi, domnule comisar, că tot ce v-am zis mai

adineaori, cred că aţi înţeles cum trebuie, e un fel, ufff... de a glumi. Cândva am avut nişte belele cu un sti... cu un poliţist şi mi-a cam rămas nodul în gât, înţelegeţi?

– E cât se poate de natural! îl liniştesc eu.

Îmi închid ochii pe jumătate şi-l fixez până-n măduva oaselor.

– Te cheamă Martinet, nu-i aşa?

Îl apucă un sughiţ prost reglat.

– Da... Cum de aţi aflat?

Arunc mărunţişul pe masă şi ies, lăsându-l cu gura căscată şi speriat.

Poate că o să-şi aducă aminte că numele lui stă scris în caractere frumoase, galbene şi negre, pe uşa de la intrare, mai ştii?

Dar poate nu!

* * *

- Când mă întorc la comisariat, sunt cum nu se poate mai surprins să-l găsesc ciudat de liniştit şi pustiu, după agitaţia din ultimul timp. Tâmpuroşu e lipsă. De altfel, exceptând funcţionarii obişnuiţi şi un copoi din Paris, toţi ceilalţi sunt în natură.

Mă aşez la un birou, iau un teanc de hârtie albă, zis ministerială, şi cu stiloul despart foaia de deasupra în două părţi egale. Pe prima desenez grosso modo planul primei case unde s-a perpetrat crima. Pe cel de-a doua, planul apartamentului familiei Monféal. Apoi, schiţez cu o trăsătură á la Picasso

silueta victimelor şi închipui prin nişte cercuri mici persoanele din anturajul lor. Privesc; gândesc...

– A trecut multă vreme de când a fost îngropat contele? întreb eu la întâmplare.

– Patru zile! îmi răspunde un ochelarist, cu accent meridional.

Regret că n-am avut posibilitatea să asist. Ceva îmi spune că asasinul s-a aflat şi el acolo.

– Când o să fie înhumat Monféal?

– Când o să dispuneţi! îmi răspunde aceeaşi voce. Familia a solicitat instrucţiuni în acest sens, dar n-a fost încă luată nici o decizie.

Îmi mângâi vârful urechii.

– A fost şters de pe faţa pământului ieri dimineaţă. Ar putea fi plantat mâine, în jurul prânzului, de exemplu, rostesc eu.

Mai mult ca sigur la funeralii are să fie prezent tot oraşul şi împrejurimile. Ce părere aveţi, e un spectacol care nu se pierde!

– Bine, domnule comisar.

În clipa aceea, faimosul Bérurier îşi face o intrare remarcabilă el însuşi fiind remarcabil! Breteaua ruptă, amarată cu un ac de siguranţă (vai de aşa siguranţă), îi atârnă pe spate; cum această panglică elastică e decorată cu o coadă de maimuţă, vă prindeţi ce efect face? Cravata îi este tăiată chiar din dreptul nodului, iar clopul e decupat precum capacul unei cutii de conserve, ţinând doar de o zdreanţă îngustă.

– Ce ţi s-a întâmplat, Grasule? îl întreb; a încercat cineva să-ţi facă o trepanaţie?

Tună şi fulgeră:

– Ce să mai vorbim. Baistrucii ăia de copii din locul unde m-ai lăsat, este nişte draci!

– Sunt, îl rectific eu, mereu preocupat să respect şi să impun regulile gramaticale.

– Poţi să-mi zici şi mie de ce m-ai lăsat acolo în salon? protestează el.

– Fiindcă adormiseşi, zdrenţărosule. Şi, pur şi simplu, te-am uitat.

– Straşnic! bombăne mamutul.

– Ţie nu ţi s-a întâmplat niciodată să-ţi uiţi câinele la lăptar?

Saltă din umeri şi începe să-şi povestească necazurile.

– Închipuie-ţi că plodurile văduvei m-a smuls din braţele lui Morfeu. Ah! împieliţaţii! Se juca de-a indienii! La o zi după ce tăticul lor a fost lăsat rece, îţi dai seama ce suflete sensibile! De aici şi până la a-i face de petrecanie lu' mama lor nu-i decât un pas!

– Copiilor trebuie să li se ierte, Grasului: ce vrei de la nişte copii!

Dar Béru nu-i înclinat spre indulgenţe.

– Copii ca ei, nu c-aş fi rău, dar aş plăti gras să fie înhăţaţi de picioare şi să li se spargă dovleacul de un zid! Uită-te puţin la pălăria mea! În 1948 am dat o avere pe ea! Şi asta nu-i tot: cravata era de mătase. Nişte draci, îţi zic eu!

– Văduva nu şi-a cerut scuze?

– Cotu! Ea vorba la telefon când am ieşit eu din salon după ce i-am cârpit plodurile.

Îşi pipăie restul de cravată.

– Apropo, discuta cu un tip. Şi ştii ce-i zicea?

Îşi drege gâtlejul.

– Zicea: „Da, eu i-am pomenit de tine, n-aveam încotro, că altminteri ar fi făcut-o bona!"

Sar în sus.

– Glumeşti, Grasule?

– Testual! Şi pe urmă, când a dat cu ochii de mine, a tresărit. A adăugat foarte repede: „Am să vă sun mai târziu". Te prinzi? Înainte să mă vadă îşi tutuia electrocutorul, dar în prezenţa mea, a început brusc să-l trateze cu politeţuri!

– E interesant, Grasule. Iar ţie? Ţie ce ţi-a spus?

– M-a întrebat cum se făcea că mai eram încă la ea. I-am zis că am adormit. Şi atunci, s-a făcut albă ca varul. Înainte de să-mi iau picioarele la spinare, mi-am permis să mă port ca unul de-al casei: le-am tras câte o pereche de palme plodurilor. Bătrâna înaltă, care ieşea dintr-o cameră, mi-a sărit în spinare cum că eram o brută. Vrea să mă zgârie, furioasa! Fiică-sa a reuşit s-o liniştească. Dar să ştii că nu ţin să mă mai întorc pe la zgripţuroaica aia!

Se scarpină pe gât şi declară:

– Mă duc să dau pe gât o băuturică, cine mă iubeşte, se ia după mine!

– Tu eşti cel care te vei lua după cineva, prietene!

– Aşa crezi?

– Aşa.

Pe o foaie de bloc scriu numele şi adresa lui Bécollomb şi i-o întind lui Béru. S-ar putea să mă înşel, dar sunt gata să pun pariu pe un corn de vânătoare contra unei trompe a lui Eustache, că biata văduvă plânsă îi telefona droghistului. Negustorul de vopsele să fie oare tipul cucoanei? Cu mutra aia de intersecţie sinistrată, n-ar fi cine ştie ce cadou; dar muierile sunt atât de capricioase! Vezi nişte frumuseţi având de a face cu pocitanii pe care n-ai îndrăzni să le propui nici unor maimuţe!

Rămâne de văzut!

Grasu se evacuează. Dar mai înainte să iasă pe uşă, se opreşte, se întoarce şi mă întreabă, arătând bucăţica de cravată:

– Crezi că pot ieşi în halul ăsta?

– Cumpără-ţi alta, Grasule, ai s-o treci pe nota de cheltuieli, fiindcă, într-o oarecare măsură, e un accident de muncă!

Îşi regăseşte zâmbetul.

– Am să-mi ofer una albastră cu buline roşii. Găsesc că e foarte elegant. Eu, ţin să-ţi aduc la cunoştinţă, am o slăbiciune pentru toaletele frumoase. Ar fi trebuit să trăiesc pe vremea marchizei de Pompidou. Tipii era gătiţi mişto, în timpurile alea, cu ciorapi albi, pantaloni de golf din mătase, guşi din dantele şi manşete scrobite. Ca să nu mai vorbesc de jiletcă sau de redingota cu revere. De ce oare, în zilele noastre, bărbaţii se îmbracă aşa de trist, ai putea să-mi zici?

Dar nimeni nu poate; atunci, pleacă aruncându-mi din zbor:

– Am reperat un restaurant fain pentru masa de prânz. Îi zice „La Grande Pédoque"; se vede treaba că-l ţine o tăntilică, dar meniul mi s-a părut inteligent.

Uf! în fine, dispare, coada de maimuţă bălăbănindu-i-se peste picioare, iar calota pălăriei ridicată drept în sus ca valva unei scoici expuse la soare.

– E un fenomen, adjunctul ăsta al dumneavoastră, domnule comisar, se hazardează să afirme unul dintre zbirii angajaţi ai biroului.

– El! e bucuria copiilor, liniştea părinţilor şi unul dintre cele mai bune elemente ale poliţiei, înfloresc eu. Fără Béru lumea ar fi mai cenuşie decât o zi de noiembrie!

Mai mâzgălesc o notă pe foile mele.

Ea se referă la cetăţeanul Bécollomb. Imaginaţia mea e pe cale să alerge în cursa cu obstacole. Dar dacă el era amantul doamnei Monféal? Dar dacă amândoi au hotărât să-l lichideze pe soţ? Dar dacă...?

Pun frâna pe picior. Dacă dau frâu liber divagaţiilor, am să mă trezesc cu un cap la fel de mare ca bostanul care i-a servit de trăsură Cenuşăresei, după ce zâna a supus-o la tratamentul pe care-l ştiţi!

Fiindcă şi imaginaţia mea merge după bagheta magică! E destul un crâmpei de frază aruncată la întâmplare de un Béru abia trezit din somn şi furios, ca ea s-o transforme într-o poveste cu episoade!

Ăsta-s eu!

CAPITOLUL VIII

Restaurantul pe care Béru l-a numit „La Grande Pédoque" în realitate este „La Reine Pédauque"; sper că aţi făcut rectificarea! Vă cunosc prea bine inteligenţa, erudiţia şi posibilităţile să aprecieze o aluzie ca să nu orbecăiţi mai mult de cincizeci de ani! E un local ales. La orele treisprezece, ora franceză, mă instalez la o masă, iar la treisprezece şi douăzeci de minute apare şi Grasu, jubilând, cu o cravată albastră cu buline roşii şi pălăria prinsă în bolduri.

– Semeni cu Ludovic al XI-lea, fac eu. Dar ceva mai dolofan.

– Biscotte?

– Din cauza pălăriei ăsteia cu bolduri. Ai fi putut să-ţi oferi alta; dezonorezi poliţia aşa cum arăţi.

– Poliţia, mă doare-n cot de poliţie.

Şi ia loc în faţa mea.

– Ai grijă, îngălatule, că nu nesocoteşti numai poliţia, ci şi propriile tale bretele pe care te-ai aşezat!

Se ridică, îşi pipăie posteriorul şi descoperă obiectul.

– Aha, de aia se hlizea lumea când treceam eu pe stradă!

– Nu numai pentru asta, îl asigur eu prezentându-i meniul. Ai obţinut ceva nou şi rezonabil?

– Yes, dom'le.

– Ei bine! ce mai aştepţi ca să-ţi descarci marfa de calitate?

– Aştept să-mi compostez meniul, face el.

Şi, întorcându-se spre chelnerul imobil, care ne aşteaptă ordinele, decretează:

– Să-mi serveşti un cârnăcior în aluat, un sângerete...

Se opreşte şi, pofticios îl întreabă pe şoptite:

– Sângeretele la voi pute, aşa puţin?

– Glumiţi, domnule! se indignează ospătarul.

– Păcat, suspină Béru, sângeretele e ca şi vânatul, trebuie să adie oleacă. Totuşi am să încerc! Pe urmă să-mi aduci o friptură de vacă în sos de vin, hribi cu mult usturoi, brânzeturi şi o omletă flambată.

Eu dau o comandă ceva mai omenească şi purtătorul de produse comestibile dispare.

– Tipule, trece la atac mamutul, a fost o binecuvântare că am adormit la alde Monféal şi că am auzit telefonul. Închipuie-ţi că la ieşirea din drogherie, Bécollomb s-a dus la biserică.

– Ce vorbeşti?

– Am crezut că avea de gând să rostească o rugăciune acolo, dar în realitate s-a dus s-o întâlnească pe văduvă!

– Nu-i cu putinţă!

– Pe cuvântul meu! Şi într-un colţ aşa de întunecos că ai fi putut să-ţi developezi nişte poze. Nu mai era nimeni. Nimeni în afară de mine, oeuf corse! Au vorbit niţeluş în şoaptă şi pe urmă s-au despărţit, fiecare luând-o în altă parte. Conform potrivit însemnărilor tale, am continuat să-l urmăresc pe tip. A

intrat într-un restaurant mic cu preţuri fixe unde, acum când îţi vorbesc, trebuie că se îndoapă cu o porţie mizerabilă din ceva prost fript.

Îl bat pe umăr.

– Bravo, ai făcut o treabă bună, Grasule!

Îmi face cu ochiul.

– Dacă tot eşti mulţumit de mine, mi-o dai, fotografia?

O scot din portofel şi i-o întind. O priveşte râzând, dar când s-o rupă, se răzgândeşte:

– Mai înainte s-o distrug, vreau să i-o arăt lui Pinaud, decide el, înfundând-o într-unul din buzunarele-pubele ale năzdrăgilor.

* * *

Ziua se târâie fără să mai aducă nimic nou. Nici o veste de la inspectorul Laplume. Nici o veste de la grădinar. Mai trec pe la reşedinţa contelui defunct, dar cei doi sclavi fosilizaţi nu-s în stare să-mi spună ceva ce nu ştiu. Am impresia că va fi dificil să elucidez cele două cazuri.

– Ce mai facem acum? vrea să afle Bérurier pe înserat.

– Ne întoarcem la Sfântu-Turluru, mă hotărăsc eu. Trebuie să lăsăm lucrurile să se decanteze.

Când luăm loc la bordul maşinii mele, atenţia îmi este solicitată de un panou publicitar. Un afiş mare, gălben, proaspăt imprimat anunţă:

În această seară, la orele 20 şi 30, Achille Lendoffé,

candidat independent, organizează o mare adunare publică şi contradictorie, sfidând sângerosul dement care-i lichidează necruţător pe cei care se prezintă în faţa poporului suveran!

– Nu demarezi? se miră Grasu.

Îi arăt afişul. Îl silabiseşte şi articulează:

– Uite unul care o să facă plinul, te anunţ eu! Dacă scapă nejumulit din rahatul ăsta, mai mult ca sigur că apucă hartanul!

Îi trag un cot.

– Ce-ai zice, măi Tândală, dacă am asista şi noi la conferinţă?

Béru îşi încreţeşte nasul.

– Ce n-ai minte? eu am oroare de politică!

– În cazul de faţă, s-ar părea că joacă un rol primordial în afacerea asta sinistră. Ceilalţi candidaţi au fost asasinaţi a doua zi după asemenea reuniuni publice!

– Cât despre ăsta, nici o teamă. S-ar părea că are îngeri păzitori cu duiumul!

– Ştiu prea bine... Totuşi, aş vrea să asist la şedinţă!

Béru şovăie.

– I-am zis adjutantului Morbleut că o să facem un concurs de belotă, oftează el.

Stau şi mă gândesc.

– Află că nici n-am nevoie de tine, poţi să te întorci! Să le cerem colegilor să-ţi împrumute o maşină!

E bucuros nevoie mare, umflatul! Morbleut e pe lungimea

lui de undă. În compania lui, are parte de clipe de calitate. Dragoste la prima vedere, ce mai vreţi! Există simpatii spontane care se produc în decursul păcătoasei noastre existenţe precare. Aşa ceva nu se discută!

Ne întoarcem la comisariat. În cele din urmă e descoperită o maşină veche tip 403, la volanul căreia se instalează Grasu. Ceea ce-l încântă în mod deosebit e că automobilul e prevăzut cu o centură de siguranţă experimentală. Un model nou din oţel extrasuplu, îmbrăcat în piele.

– Parcă aş lua avionul, face el, închizând catarama în jurul brioşei lui. Crezi că-i eficace?

– Aşa s-ar părea.

Îl rog s-o liniştească pe Félicie şi să dea o raită pe la grădinar, să vadă dacă nu cumva... Îmi promite, încearcă să demareze în viteza a patra, nu reuşeşte, o găseşte pe prima şi dispare.

* * *

La orele douăzeci, sala de întruniri contradictorii din Bellecombe e arhiplină. Bellcombezii au venit cu grămada nu pentru a degusta elocvenţa şi programul candidatului, ci pentru a vedea dacă are să fie lichidat sau ba. E un spectacol care nu se pierde. Presupuneţi că li se aduce la cunoştinţă a doua zi dimineaţă că individul a fost răpus cu focuri de mitralieră în timpul profesiunii lui de credinţă, prea ar regreta să rateze o asemenea ocazie.

Achille Lendoffé e un bărbat de vreo patruzeci de ani, cu tâmple argintii. E un magnat din industria morăritului şi a făcut

bani frumoşi, fiindcă e îmbrăcat cu o eleganţă desăvârşită. Înalt, bine legat (a câştigat trei cupe la tenis şi una la polo), privirea limpede, glasul aspru şi percutant, gestul autoritar, din capul locului simţi în el omul făcut să comande ca să câştige bani.

Apariţia lui pe stradă e salutată cu o salvă de aplauze destinate să-i elogieze curajul. Îşi ridică braţele pentru a cere linişte. Apoi, pe un ton catifelat şi, în termeni pudici, aduce un omagiu memoriei celor doi adversari ai lui, dispăruţi atât de tragic. Spune cât îi este de penibil să vadă dispărând într-un asemenea mod doi oameni care, fără discuţie, nu-i împărtăşeau ideile, dar nu aveau mai puţin dreptul la toată stima lui. Lumea aplaudă.

Apoi, face o declaraţie pentru a-şi exprima încrederea în eficacitatea poliţiei. Vinovatul va fi demascat şi pedepsit! (Aici, am impresia că se lansează într-un domeniu care nu-i de competenţa lui.)

Nebunul care, la fel ca Jack Spintecătorul, dă târcoale prin oraş, avid să verse sânge nou, nu va împiedica Franţa să-şi urmeze cursul!

Cât despre el, va şti să meargă până la capătul misiunii, indiferent care ar fi riscurile. Şi, dacă trebuie să piară, ei bine! îşi oferă viaţa patriei, în speranţa că aceasta din urmă va şti să se servească de ea şi că generaţiile viitoare... Tralalala!

Aplauze şi iar aplauze.

Pe urmă, Achille Lendoffé îşi expune în linii mari programul.

De acum înainte, preconizează să facă la fel ca de obicei, dar mai bine!

E aclamat.

Bea un pahar de apă minerală şi continuă cu proiecte de urbanism privitoare la circumscripţia lui. Pomeneşte de spălătorii publice, de serviciile de salubritate, de şosele gudronate, de şcoli, de săli pentru festivităţi, stadioane, cantine, muncitori bătrâni etc., etc.

Aş fi putut tot aşa de bine să mă duc la cinema ca să văd jucându-se „Degeţelul surioarei mele în nădragul cătanei". Întrunirea se termină cu o Marseillaisă, care, deşi vibrantă, nu-i mai puţin bogată în note false.

La ieşirea din sală, îmi spun că Grasu a avut dreptate: nici o problemă, Lendoffé o să facă un salt fără probleme în Palais-Bourbon[13]. Decesul adversarilor lui îi vor permite să apuce osul. Îmi ridic sprâncenele a mirare. Ia te uită, ia te uită, într-adevăr!

Încă o dată, trag o lovitură de copită în gleznele imaginaţiei mele ca s-o împiedic să galopeze. Ce mai am de gând să presupun! Doar nu ne aflăm la Chicago, cel de pe vremuri bune, când candidaţii la funcţia de guvernator erau ucişi care mai de care.

Mă aproprii de colegii mei însărcinaţi cu supravegherea bătăiosului candidat. Nu-l pierd din ochi, în timp ce Lendoffé strânge mâini la dreapta şi la stânga!

---

[13] *Palais-Bourbon* – edificiu construit în Paris pe malul stâng al Senei în faţa pieţii Concorde (1722) pentru ducesa de Bourbon, în prezent este ocupat de Adunarea Naţională – parlamentul francez. (n.tr.)

– Să nu-l slăbiţi nici un pas mai înainte de alegeri, aţi înţeles, băieţi? le recomand eu.

– Fiţi liniştit, domnule comisar: facem cu schimbul. În permanenţă doi dintre noi îl supraveghează şi dormim în anticamera lui.

– Perfect. Dacă i se întâmplă ceva, putem să buchirisim mica publicitate din *France-Soir* ca să ne găsim o nouă slujbă, toţi câţi suntem aici.

O ultimă privire spre Lendoffé. E foarte curtat, industriaşul. E felicitat, i se malaxează falangele. Pe scurt, face figură de erou.

Mă întorc la Sfântu-Turluru. Mă grăbesc să adulmec mirosmele bucătăriei şi s-o pup pe Félicie.

CAPITOLUL IX

Încă mai e lumină în camera mamei, deşi ora e târzie. O rază galbenă se filtrează pe sub uşă şi, când pasul meu agil termină de escaladat scara, uşa ei se întredeschide şi mă pot bucura de o jumătate a siluetei ei furişe.

Mă recunoaşte şi apare în întregime, aşa de plăpândă, aşa de liniştitoare în rochia ei gri cu un guleraş de dantelă.

– Oh! Tu erai, fiule, şopteşte ea.

O dojenesc.

– Ce înseamnă asta, încă nu faci nani? Te ţii de petreceri?

– Te aşteptam, eram puţin neliniştită.

– Dar ţi-am transmis prin Béru că am să mă întorc târziu!

Îşi încruntă sprâncenele.

– Nu l-am văzut pe domnul Bérurier!

Dintr-un foc îmi îngheaţă marele zigomatic. Nervul astral plesneşte garnitura de chiulasă şi diferenţialul capătă joc. Intru în cămăruţa cretonată care de pe acum miroase a levănţică din Alpi, de când locuieşte aici mami.

– Nu glumi, mami. Grasu nu s-a întors până acum?

– Te rog să mă crezi! Domnul Morbleut l-a aşteptat bătând cărţile până la zece noaptea. Pusese un vin beaujolais la rece, fiindcă, pretinde el, aşa e mai băubil.

Tot vorbindu-mi, îmi scutură de pe revere câteva fire de praf. Praf perceptibil doar pentru ochii ei de mamă. Ea vrea ca fiul ei să fie curat, pus la punct.

Pufăi, perplex. Dispariţia asta nu-mi spune nimic bun.

– Fii atentă: Béru a ţinut morţiş să se întoarcă tocmai fiindcă avea în vedere proiectele lor de belotă. A închiriat o maşină de la comisariat în mod expres.

– Numai să nu i se fi întâmplat vreun accident! se nelinişteşte Félicie.

– Mă duc să mă informez, îi spun coborând în goană scările.

Intru în cabina telefonică a hotelului şi o trezesc pe cucoana de serviciu. Îmi spune „Alla" în loc de „Alo" pentru că, trezită din somn, cască mai să demoleze centrala.

– Fă-mi legătura cu jandarmeria! îi poruncesc eu.

Se execută. Răsună o voce adormită, dar asta face „Alleuh".

– Jandarmeria?

– Ea, ce treabă ai! bombăne vocea, confirmându-mi prin accent că într-adevăr despre jandarmeria naţională locală e vorba.

– Aici comisarul San-Antonio!

O secundă de stupoare; apoi, vocea devine plină de zel:

– Ah! perfect. Foarte onorat! Luaţi loc, domnule comisar!

Jandarmul meu s-a trezit din somn brusc şi-i puţin cam zăpăcit.

– Spune-mi, a fost semnalat vreun accident rutier în seara asta?

– Nici unul, domnule comisar!

– Eşti sigur?

– Sigur, domnişoară!

Şi iar adoarme jandarmul, nemaipomenit!

– O.K., mersi.

– La dispoziţia dumneavoastră, aş putea să vă ofer...

Închid telefonul.

Fără doar şi poate, treaba devine delicată. Îmi amintesc brusc că-i recomandasem Grasului să treacă pe la Mathieu înainte să plece. Dar dacă m-a ascultat şi a dat de bucluc?

Félicie, aplecată peste balustradă, mă întreabă îngrijorată:

– Ai aflat ceva?

– N-a fost semnalat nici un accident, mami, plec să fac un tur prin împrejurimi.

Şi o pornesc în direcţia maghernitei grădinarului, după ce mi-am scos din teacă amicul bum-bum şi l-am aşezat alături de mine pe banchetă.

De îndată ce am trecut de pădurice şi am apucat-o pe drumul de pământ ce duce la Mathieu Mathieu, am şi zărit maşina sub clarul de lună. Cu inima strânsă, gonesc într-acolo.

Ce i s-o fi întâmplat Grasului? Ceva grav, mai mult ca sigur.

Portiera e deschisă în partea dinspre şofer. Se văd ieşind două picioare. Opresc, alerg ca un disperat până la maşină.

Corpul lui Béru e prăbuşit pe banchetă. Partea inferioară a anatomiei lui atârnă în afara vehiculului. Dragul meu Béru, dragul meu Béru! A fost asasinat în momentul în care se pregătea să coboare.

Mă aplec asupra lui şi-i pun mâna pe frunte. Încă mai e cald. Brusc răsună un strănut formidabil şi Grasu se ridică în coate.

– Of! Bine c-ai venit! Fir-ar al naibii să fie! explodează umflatul.

– Ce-ai păţit, tăntălăule?

Grasului îi sare muştarul:

– Am păţit, că dacă aş pune mâna pe dobitocul care a inventat centura asta de securitate i-aş băga-o pe gât! Ştii ce-am păţit? După ce ne-am despărţit, am venit până aici. Bun! Maşinal, scot cheia antifurt, deschid portiera şi dau să cobor. Bun, mă urmăreşti?

– Cu atât mai lesne cu cât am impresia că eşti priponit de scaun, biată zdreanţă!

– Uitasem de centura asta, înţelegi? Eu am gesturi bruşte când sunt în acţiune. Eram cu gioalele afară, cu pieptul înainte şi uite că centura metalică mă blochează. Luat pe nepregătite, dau drumul la chei care cad în iarbă. Bun! Atunci, mă apuc să desfac centura. Dar încuietoarea asta afurisită, cu tot efortul meu să ies afară, s-a blocat. Degeaba am tras eu de ea, am răsucit-o, am pipăit-o prin toate părţile: cotu! În plus, nici chip să mai găsesc blestematele de chei căzute pe jos. Am încercat să atrag atenţia claxonând. M-am căznit de poamnă! Tot ce-am reuşit a fost să descarc bateria! Descurajat, până la urmă am adormit.

Mă strâmb de râs ca douăsprezece mii cinci sute nouăzeci de cocoşaţi. Grasu, fixat de banchetă ca un monstruos coleopter

pe o pernă, e de un comic fantastic. Regret că n-am la îndemână o cameră de luat vederi sau măcar un aparat foto! O poză ca asta ar fi stârnit o veselie fără seamăn printre poliţişti!

– N-ai inimă nici cât trei cărţi de pică! mugeşte Maiestatea sa! De ore întregi aştept în răcoarea nopţii! Chiar mi-am oferit o genuflexie a pieptului, dacă vrei să ştii tot! Ia ascultă cum tuşesc! Eu sunt pe drumul sanatoriului, şi el râde! Ce nenorocite de locuri mai este şi astea care poliţiştii are maşini capcană! Dacă ar fi luat foc, la ora care-ţi vorbesc aş fi fost deghizat în mangal! Aşa o rablă în caz de accident, crede-mă! Ca să ieşi din ea ar fi nevoie de toate sculele unui fierar!

Încerc să desfac diabolica centură, dar nu izbutesc.

– O să trebuiască să facem un raport la poliţia centrală, Grasule, îi recomand eu. Să ştii că ai dreptate, sistemul ăsta de securitate lasă de dorit.

Dar el nu mai vrea nimic. E la capătul răbdării, dragul de heruvim.

– Ce mă fac, San-A., dacă nici tu nu reuşeşti să mă dezlegi de aici?

Pun capăt tentativelor mele zadarnice şi caut cheile în iarbă. Mulţumită lanternei electrice, le găsesc.

– Ţine aici, îi spun, condu-ţi boeing-ul până în sat, şi o să-l sculăm din somn pe rotar. Cu un fierăstrău pentru metale până la urmă te scoatem noi din maşină.

Zis şi făcut.

Douăzeci de minute mai târziu, Béru poate ieşi din şaretă. Face câţiva paşi masându-şi burduhanul.

– E o încercare pentru nervi! mă asigură el. Ca să nu mai pun la socoteală că porcăria aia de cataramă mi-a transformat buricul în cutie de scrisori! Ah! îi plâng pe cosmeticii care se lasă priponiţi în rachete. Eu, dacă n-am libertate de mişcare, sunt un om terminat.

Face un tărăboi nemaipomenit la hotel, îl obligă pe hangiu să se scoale şi să-i servească un vin extra, şi îl dă pe gât cum bea un învingător de etapă la cupele cicliste sticla de Perrier.

Nopţile sunt animate în compania Grasului. Trebuie s-o recunoaştem!

* * *

Vijelia care izbeşte furioasă în ferestre
Colo departe flutură pletele pădurii.
Copacii gem sub lovitura urii
Cum geme marea rostogolită peste pietre.

Aceste versuri învăţate în şcoala primară îmi bântuie subconştientul. Mă trezesc de-a binelea. S-a luminat de ziuă şi un vânt puternic bate peste Sfântu-Turluru-din-Deal. Nu ştiu cine a semănat vântul ăsta, dar în orice caz vânticultorul o să recolteze furtună! Ba chiar, cum se anunţă a fi un an bun, am putea spera şi la un uragan. Şalupele trebuie că se îndreaptă bătute de valuri spre Tera-Nova! Pescuitul se anunţă bun, băieţi!

Obloanele hotelului pălmuiesc faţada. Crengile copacilor se lipesc de geamuri după ce s-au zbătut îndelung răsucite pe

cerul zbuciumat. Straşnică vară! Dacă aţi vrea să puneţi două ca astea de-o parte, le-aş oferi în dar perceptorului meu! Ar fi formidabil să vezi zburând nişte foi de impozit într-o asemenea vijelie.

Servitoarea hotelului strigă cât o ţine gura că funia de rufe şi-a făcut valiza ducând cu ea toate feţele de masă şi şervetele. Straşnic zmeu, puştanii de la şcoală trebuie că-s încântaţi la culme.

Mă uit cât e ceasul la orologiul meu personal. E şapte of the morning. Fac un duş, mă bărbieresc, mă loţionez, mă înţolesc şi mă îndrept spre sala de mese.

Ex-adjutantul Morbleut e de pe acum în picioare. Mustaţa lui bine lustruită luceşte precum coada unei otarii. Pare la fel de bine dispus ca o epidemie de holeră.

– V-aţi şi sculat? îl întreb.

Ridică din umeri.

– Eu, în fiecare zi la orele patru, tranşează el. Numai dimineaţa poţi face o treabă ca lumea!

– Nu şi în cazul în care eşti paznic de noapte, obiectez eu blând.

– Vreau să zic, în meseria noastră, băiete. Aveţi ceva noutăţi?

– Nu încă!

– Eram sigur. Voi ăştia, tinereii, vă faceţi anchetele cum se joacă spânzurătoarea: cu creionul şi hârtia.

Roşcovana, care a reuşit să recupereze zmeul, ne serveşte micul dejun.

– Subordonatul dumitale mi-a tras clapa ieri seară! atacă Morbleut.

– A avut de îndeplinit o misiune, îl scuz eu pe Bérurier.

– Tot aşteptându-l pentru belotă, a trebuit să strâng cureaua.

– Asta a făcut şi el, pufnesc eu.

Telefonul începe să zbârnâie în culise.

– Ia te uită, face adjutantul, ăsta încă mai funcţionează!

Un Béru în pijama, mămăligit de somn, îşi face apariţia, superb şi triumfător.

– Poftă bună, domnilor! ne urează el.

– Salut, Ruy Blas! îi răspund eu.

Grasu se scarpină între picioare.

– Bate un vânt mai să smulgă coarnele unui jandarm, observă el.

– Ia ascultă, protestează Morbleut, nu apreciez deloc genul ăsta de glume!

– Îţi cer pardon, se scuză Béru, speriat, vorbeam şi eu ca să nu tac. N-am făcut nici o aluviune la tine.

– Vreau să sper, prietene, vreau să sper! Doamna Morbleut a avut întotdeauna o viaţă privată ireproşabilă.

Roşcovana se apropie de noi.

– Domnule comisar, strigă ea. Telefonul e pentru dumneavoastră. Dar ce prost se mai aude! Of, Doamne, tare se mai aude prost!

– Cu un sifon ca ăla, nici nu-i de mirare, explică Bérurier. Tipesele care o să îmbrace fuste creţe azi o să facă parale nu glumă, vă zic eu!

Mă duc să culeg receptorul care se bălăbăne la capătul firului în cabina cu geamuri.

– Alo!

O voce întretăiată mă întreabă dacă eu sunt comisarul San-Antonio. Pe furtuna asta abia dacă pescuieşti o silabă din două.

– Da, da, da, da! răspund eu, în speranţa că interlocutorului meu i-ar putea ajunge măcar unul.

– ... buie... niţi... diat!

– Să vin imediat?

– Da... vem... utăţi... tante...

– Să aduc cu mine o tanti?

– Nu! noutăţi... importante!

Mă reped cu sufletul la gură.

– Zici că ai noutăţi? S-a întâmplat ceva nou?

– Da...

– Vorbeşte, pentru numele lui Dumnezeu!

Tipul vorbeşte. Degeaba. Acum, convorbirea noastră a ajuns un piureu de vocale, închid.

– Hai, Grasule, mugesc eu, la drum! S-ar părea că a apărut ceva nou.

– Zi şi mie ce?

– N-am putut să înţeleg ce-mi tot povestea băiatul. Alerg, să vii după mine cu maşina ta DC 4. Şi ai grijă nu uita să-ţi pui centura de siguranţă. Pe vântul ăsta e mai prudent!

CAPITOLUL X

La comisariat e aceeaşi mulţime ca şi alaltăieri. Lumea se îmbulzeşte la poartă. Sosirea mea reduce gloata la tăcere. Ziariştii mă privesc pe furiş, râzând pe sub Rolleiflex. Intru în biroul comisarului local. El n-a mai avut timp să se bărbierească. Seamănă cu o pară mucegăită.

– E îngrozitor, se bâlbâie el, îngrozitor!

– Ce s-a întâmplat, dragul meu confrate?

– Candidatul independent... A murit în noaptea asta!

Bat nervos din picior.

– Cum? Ce vorbeşti? Te ţii de glume?

– Vai, vai, vai!

– Ce s-a întâmplat?

Îşi scutură bietul cap năpădit de bolele.

– Stai puţin, unul dintre inspectorii însărcinaţi cu supravegherea lui o să-ţi povestească.

Strigă:

– Martinet!

Încriminatul soseşte în zbor ca o rândunică.

Dar o rândunică ce nu anunţă primăvara, asta se citeşte pe mutra lui devastată.

– Ia zi, v-aţi lăsat traşi pe sfoară? urlu eu.

Articulează bâlbâindu-se:

– Vrea să zică, domnule comisar!

– Vrea să zică ce? Povesteşte-mi cum stau lucrurile!

– Ei bine, iată... După conferinţă, domnul Lendoffé a mers să bea un pahar la hotelul *Comerţului şi Inflaţiei* în compania unui grup de prieteni. S-au cinstit cu şampanie...

– Eraţi şi voi în sală?

– Da, eu şi cu Miradort. Totul s-a petrecut bine. Pe urmă, domnul Lendoffé s-a întors la el acasă. Ne-a deschis uşa şi ne-a poftit să intrăm în hol unde eu şi Miradort trebuia să dormim peste noapte!

– De ce spui că v-a poftit să intraţi?

– Ne-a deschis uşa. El îşi lăsa maşina în garajul aflat sub casă şi urca direct în dormitorul lui printr-o scară de serviciu.

Sar în sus.

– Şi nu l-aţi escortat până la garaj?

– Ba da! se zborşeşte Martinet. Chiar eu i-am deschis uşile garajului şi am aprins lumina. Pe urmă, m-am dus să verific dacă uşa din fund era bine închisă. Era. Domnul Lendoffé şi-a adus maşina, eu am închis uşile în spatele lui şi m-am întors în hol, după ce am dat ocol casei. Eu şi cu Miradort am dormit până dimineaţă. Bona a venit să ne trezească strigând că Domnul nu s-a întors şi că patul e neatins. Am scotocit peste tot, şi l-am găsit pe domnul Lendoffé în garaj, mort, asfixiat de gazele de eşapament.

– Ah! deci aşa.

– Motorul maşinii nu mai mergea că se terminase benzina, iar garajul era negru de fum. Ca să intrăm a trebuit să spargem uşiţa care leagă garajul de restul apartamentului.

– Fiindcă uşile mari Mischler ale garajului erau încuiate din interior?

– Exact aşa, dom'le comisar.

Mă întorc spre colegul meu de breaslă.

– Cadavrul a fost examinat de vreun medic?

– Chiar acum o face.

Îmi cuprind capul în mâini, disperat.

Încă un defunct. Bogată colecţie, nu-i aşa, băieţi? De data asta cariera mea nu mai are nici o perspectivă. Ca pentru a mi se confirma acest funest presentiment, telefonul începe să zbârnâie. E Bătrânu care mă sună din Paris. Cum de e de pe acum la curent cu cele întâmplate? Mister şi beznă adâncă!

Nu-şi mai mestecă spusele, fiindcă, mai mult ca sigur a omis să-şi amareze proteza!

– Ţi-am cerut să mă ţii la curent din oră în oră, San-Antonio, şi n-ai făcut-o!

Încep să pledez:

– Ancheta asta se derulează la ţară, domnule director, şi nu-i treabă uşoară să obţii o convorbire cu Parisul!

– Ta ta ta! face el, de parcă i s-ar adresa Coccinellei! Şi pe deasupra am aflat mai adineaori printr-un telefon dat de Tâmpuroşu că în noaptea asta a fost asasinat un al treilea candidat! Îţi dai seama de dimensiunile extravagante ale cazului ăsta, monşer? La Paris, nu se mai vorbeşte decât despre asta.

Ministrul de interne a rămas suspendat de telefonul meu. Şi el, la rândul lui, suportă presiunile...

(În acest moment, o rafală de vânt agită linia telefonică şi numele se pierde.) Străbunul continuă:

– Dacă ai nevoie de întăriri, nu sta pe gânduri! Poliţia din teritoriu îţi e la dispoziţie. Şi trupele la fel, dacă e cazul! Rezultate imediate, asta-i ceea ce vreau! Am ajuns de râsul lumii! O ţară în care sunt asasinaţi candidaţii ce reprezintă poporul, fără ca legea să-şi spună cuvântul, e o ţară în plină decadenţă. Aşa ceva domnul... (încă o dată numele este spulberat de tornadă) nu poate admite. Chiar din clipa asta încep să aştept!

– Bine faci! urlu eu, închizând la rândul meu telefonul.

Trebuie că am fost teribil de sincronizaţi, şi el şi eu!

Mă scutur. În viaţă, nu trebuie să te laşi niciodată zdrobit de loviturile sorţii. Nu-i pentru prima oară că mă aflu într-un impas, iar Bătrânu vine să mă bată la cap cu prestigiul poliţiei şi ameninţările ministeriale!

– Bun, să lăsăm omul să-şi descarce nervii, rostesc eu fără adresă, pentru a încerca să salvez aparenţele. La drum cu direcţia Lendoffé! Vino cu mine, Martinet.

* * *

Locuinţa domnului Lendoffé e situată la marginea oraşului. Întreprinderea de morărit Lendoffé, pe urmă un spaţiu verde plantat cu arbuşti, groşi abia cât creionul unui tâmplar şi pe urmă o construcţie plină de pretenţii, cu partea de jos din

piatră poroasă, iar restul din cărămidă, ţigle colorate, ferestre vopsite şi un prost gust costisitor aproape peste tot, se ridică orgolioasă pe mijlocul unei peluze.

Un peron, deasupra cu o streaşină din ţigle aurite şi colonade din stuc conduc spre uşa de la intrare, decorată cu motive din fier forjat, reprezentând spice de grâu! Sub clădire, pe latura nordică, se află garajul. Acesta încă mai miroase a gaze de eşapament. Zidurile, cândva albe, s-au înnegrit de fum.

Mă duc să examinez uşa mică a cărei încuietoare dislocată atârnă jalnic. În afara acestor două uşi, garajul nu mai comporta alte deschideri. În timpul zilei e luminat de un perete din carouri de sticlă, iar noaptea printr-un hublou cu gratii.

– Când aţi intrat aici, azi dimineaţă, lumina electrică era aprinsă? îl întreb pe inspectorul Martinet.

Clatină din cap.

– Nu-mi aduc aminte. Garajul era plin de fum, înţelegeţi? Motorul tocmai se oprise...

Îl chestionez pe colegul lui, Miradort, care-şi face şi el apariţia. Cât despre Miradort, el e categoric: lumina era stinsă.

– Sigur? fac eu.

– Sigur, afirmă el cu tărie.

E un aspect important ăsta, înţelegeţi, scumpelor? Fiindcă presupunând că lui Lendorffé i s-a făcut rău în garaj, iar gazele de eşapament l-au expediat la şeful lui de secţie suprem, ei bine, în acest caz lumina ar fi rămas aprinsă! Dar, dacă a fost stinsă, asta înseamnă că *cineva anume a stins-o*, do you see?[14]

[14] Pricepi, vezi? – limba engleză în original. (n.tr.)

Important. Chiar capital, ar fi adăugat Karl Marx. Fiindcă acel cineva despre care vă vorbesc nu putea fi decât asasinul! Stătea ascuns în garaj. Când Lendoffé a rămas singur, a ieşit şi l-a neutralizat. Pe urmă a stins lumina şi a şters-o. Quod erat demonstrandum!

– Ia spune-mi, Martinet. Ai inspectat garajul când ai intrat, aşa mi-ai raportat, nu?

– Da, domnule comisar.

– Nimeni nu se ascundea aici, eşti sigur?

Abia se abţine să nu ridice din umeri enervat, dar, moralmente, e opinia unanimă a celor doi omoplaţi ai lui.

– Imposibil. Aici nu-s decât două bidoane de ulei şi un furtun de stropit grădina. Unde s-ar fi putut ascunde?

– Nici măcar în maşina lui Lendoffé?

– De neconceput, domnule comisar. La ieşirea de la reuniune, a luat cu el un sul de afişe şi chiar eu am fost cel care l-a lăsat pe bancheta din spate. Şi pe urmă n-a mai oprit decât la el acasă...

– Ca să vă deschidă uşa holului! Să presupunem că în acel scurt moment cineva stătea la pândă în spatele gardului viu. Lendoffé coboară să vă deschidă şi făptaşul se aruncă în partea din spate a maşinii...

Dar Martinet mă contrazice printr-o clătinare a capului.

– Nu. Aşa e, a coborât să deschidă uşa holului, dar eu, în timp ce-l introducea pe Miradort în casă, deschideam uşa garajului. Maşina se afla exact pe colţul casei. În liniştea nopţii aş fi auzit deschizându-se şi închizându-se portiera. Şi chiar aşa...

E greu de închipuit ca un asasin să recurgă la o asemenea tentativă hazardată doar în câteva secunde şi la câţiva metri de nişte poliţişti însărcinaţi cu supravegherea victimei.

Deloc nemulţumit că mi-a respins presupunerile falacioase, acest conştiincios copoi!

– Unde se găsea cadavrul când aţi spart uşa?

– Între maşină şi zid.

– Vrei să-mi reconstitui foarte exact poziţia lui?

Încuviinţează, deschide portiera maşinii de pe stânga faţă, apoi se ghemuieşte bizar, cu posteriorul pe şasiul vehiculului şi capul în partea de jos a zidului.

Descopăr sulul de afişe care zace pe jos, nu departe de pseudocadavru.

– Afişele astea erau acolo?

– Noi nu ne-am atins de nimic.

Intenţionez să-mi continuu reconstituirea, dar sosirea inopinată a două personaje surprinzătoare rupe atmosfera. Isteţii în chestiune cântă cât îi ţine gura *Les Matelassiers*. Ce duo fascinant! Bérurier şi Morbleut! Un bas – zis nobil – şi un bariton de proastă calitate.

Dacă n-au dat pe gât câte două sticle fiecare, aş fi în stare să-i telefonez lui Paul al VI-lea ca să-i solicit două locuri de brigadier şef în garda lui pontificală.

– Ei, cum stă treburile! tună Grasu care tocmai a terminat ultimul cuplet înaintea cumătrului Morbleut, e adevărat ce-am aflat? Ultimul client a dat ortul popii? Unde este zăpăciţii însărcinaţi cu protecţia lui, să mi ţi-i învăţ eu cum se face un nod la cravată!

– Linişteşte-te, Béru! intervin eu posomorât. Eşti de pe acum plin ca o butie, ce să mai vorbim!

Grasu cască ochii la mine cu o umbră de luciditate.

– Eu! protestează el. Întreabă-l pe Popaul cât am băut: cât un pipi de furnică.

– Ezact, îl susţine hotărât Morbleut, subliniindu-şi afirmaţia cu un formidabil sughiţ.

Îi şoptesc lui Béru la ureche:

– Ce nevoie aveai să-l cari după tine şi pe boşorogul ăsta! De parcă n-am avea şi aşa destule belele...

Prietenia, în privinţa lui Béru e din fontă ranforsată.

– Îţi interzic să-l tratezi pe Popaul de boşorog, face el.

Ridică în sus degetul mare, a cărui parte superioară ar fi destul ca să ascundă o broască ţestoasă marină.

– E un băiat uite aşa! E plin de idei. Lasă-l să conducă el niţeluş ancheta... şi atunci să vezi!

Încep să urlu:

– Ştergeţi-o de aici imediat, beţivani nenorociţi, că altminteri vă bag la zdup ca pe nişte vagabonzi vulgari ce sunteţi!

Maiestatea sa îşi dă seama că nu-s dispus să le tolerez o conduită scandaloasă. Demn, îl ia de braţ pe adjutant.

– Hai, Popaul, să nu mai amestecăm cârpele de bucătărie cu şervetele de masă.

– Toţi sunt nişte incapabili şi în cârdăşie, afirmă din nou cu tărie Morbleut.

Of! Sunt unele momente când Grasu destinde atmosfera, dar, din păcate, sunt şi altele când te calcă pe nervi!

Când cei doi îngălaţi (mai cunoscuţi sub raţiunea socială a Companiei Beţivanilor) au şters putina, cer să văd corpul. Sunt condus spre uşa din fund către parter. Cadavrul e lungit pe o pânză în salonul mic. Un medic, în cămaşă şi cu mânecile suflecate, e aşezat la un gheridon stil Ludovic al XV-lea şi scrie febril nişte note.

Mă prezint, dar el îşi ridică puţin capul mic de ceainic fără capac. Are nasul ca un ţuţuroi, urechile ca două toarte, iar ţeasta plată în partea de sus.

– Primele dumneavoastră impresii, doctore?

Suferă de un tic care uneori îi ridică ochiul drept până în mijlocul tărtăcuţei.

– Omul acesta, face el cu o voce de eunuc înfrigurat, a suferit un traumatism facial. Lovitura a fost violentă, dar nu chiar atât încât să fie cauzatoare de moarte sau de fractură. Faţa lui se afla cam la un metru cincizeci de ţeava de eşapament. N-a mai avut putere să se ridice şi a murit.

Mă aplec asupra bietului Lendoffé. O pată vineţie, urâtă, mare cât o farfuriuţă îi marchează fruntea, deasupra sprâncenei stângi.

– Cu ce instrument a putut să fie făcută rana asta, doctore? mă interesez eu.

– Cu o cărămidă, mă lămureşte legistul.

Îmi întinde o lupă.

– Priviţi: se zăresc clar particulele de pământ ars pe toată suprafaţa traumatismului. O cărămidă, în cazul de faţă e o armă improvizată.

– Către ce oră a intervenit decesul?

Îşi scarpină nasul.

– Între miezul nopţii şi ora unu, presupun.

– Mulţumesc, doctore. Vă rog să redactaţi un raport detaiat, crima a făcut vâlvă în cercurile înalte şi vom avea nevoie de un material serios ca să-i impresionăm pe acei domni.

Mă întorc spre cohorta mea de inspectori.

– Şi acum, să trecem la viaţa intimă a defunctului. Cum se prezintă lucrurile?

Isteţul de Martinet e cel care ia iniţiativa.

– Domnul Lendoffé era văduv. Trăia aici cu fiica şi ginerele său care este angajat ca şef, responsabil şă-şi... umple sacii la moară. Au un copil de un an şi jumătate. În afară de servitoare, în casă nu mai e nimeni. Asta-i tot!

Mai succint nicinu se putea. Îi mulţumesc printr-o înclinare a capului şi mă duc să văd familia. Fiica, e tare frumuşică, un blond roşcat, cu nişte pistrui ştrengari, ochii deschişi la culoare, împlinită exact acolo unde trebuie! E frântă de durere.

– L-am rugat pe tata să-şi retragă candidatura, lăcrimează ea. Când a început seria asta de crime am avut un presentiment funest.

Începe să plângă cu hohote.

Fac rost de un pachet serios de tact şi şoptesc dând la iveală nişte inflexiuni care ar fi scos din minţi până şi o cheie reglabilă:

– Aţi asistat la adunarea electorală de ieri seară?

– Nu, din cauza copilului.

– Dar soţul?

– Era în deplasare, s-a întors abia de un sfert de oră.

Buun! Ginerele în deplasare pe când morarul de socru-său e trimis să macine grâul bunului Dumnezeu, îmi place destul de mult!

– Unde se dusese?

– La Paris.

– Cu afaceri?

– Da.

Între ... timp, cum zicea un negustor de termometre, o cunoştinţă a mea, intră şi soţul. E unul înalt şi zvelt, destul de frumos băiat, cu ochii şi o haină de catifea neagră. E brunet, tuns à la Robert Hossein[15], şi e tras la faţă, fie din cauza morţii tata-socrului, fie din cauza chiolhanurilor de la Paris sau poate din amândouă!

Beneficiază de legitimaţia mea.

Se uită la ea cu aerul omului informat şi consimte fără vlagă, ca să-mi dea de înţeles că e gata să răspundă la toate întrebările mele.

– În noaptea asta aţi fost la Paris? întreb eu fără a lăsa să transpară nici cel mai vag-scenticism.[16]

---

[15] *Robert Hossein* – (1927) – actor şi regizor francez de teatru şi film. Autor al mai multor filme (*Ticăloşii ajung în iad*) s-a specializat în realizarea spectacolelor de mare amploare (*Notre Dame de Paris* – 1978). (n. tr.)

[16] Concepţie care proclamă îndoiala faţă de cunoaşterea lumii obiective, a adevărului. În vorbirea curentă – rezervă, neîncredere faţă de ceva. (n. tr.)

– Într-adevăr.

– Ce hotel?

– George-V.

– Mulţumesc.

I-aş mai cere eu nişte amănunte legate de cum şi-a petrecut noaptea, dar sunt prea gentleman ca să fac aşa ceva în prezenţa tinerei lui soţii.

– Mi s-a spus că tocmai v-aţi întors?

– În clipa asta.

– Mulţumesc. Doamnă, îmi reiau eu atacul, întorcându-mă către tinerica roşcovană, l-aţi auzit pe tatăl dumneavoastră când a venit acasă?

Scutură din cap negativ.

– Am un somn greu. Nu m-am trezit decât în dimineaţa asta la strigătele Augustinei.

– Uşa care face legătura între apartamente şi garaj câte chei are?

– Două.

– Tatăl dumneavoastră avea una...

– Le avea pe amândouă, domnule comisar.

– Cum adică, pe amândouă?

Ginerele îmi explică:

– Recentele evenimente l-au determinat pe socrul meu să fie mai prudent. Uşa asta care dă în garaj ar fi putut permite cuiva să se introducă fără dificultate în casă. O ţinea în permanenţă închisă şi nu se despărţea de chei.

– Ceea ce explică faptul că eu am fost obligat să sparg uşa, înţelegeţi? termină Martinet.

– Înţeleg. Să mergem s-o vedem pe Augustine. Fiţi aşa de bun şi însoţiţi-ne, domnule...?

– Durond! se prezintă ginerele.

CAPITOLUL XI

Ce stupoare!

Ce turbare!

Ce ororare! Ghiciţi pe cine descopăr la bucătărie? Vă arunc această provocare, nu vă dau o mie, pentru că ar fi peste cursul oficial, dar vă dau nouă sute optzeci! Béru şi Morbleut.

S-au aşezat la masa mare şi degustă două cafele servite de Augustine. Aceasta este o grăsună dolofană cu un coc gen centru de primire pentru porumbeii sălbatici în voiaj. Le toarnă în cafea o porţie zdravănă de alcool.

– Ce înseamnă asta? mă reped eu.

– Trebuie să-ţi esplic, se bâlbâie Béru. Fiindcă ne-am făcut cui azi dimineaţi şi prea ni se urcase la cap, ne-am zis că o cafeluţă tare cu o picăturică de amoniac înăuntru ar fi indicată. Atunci, domnişoara, bunătatea în persoană...

Apuc sticla ca s-o miros. Nici presentimentul meu, nici mirosul care se degajă pe gâtul ei nu m-au înşelat: e rachiu toată ziua.

– Tu numeşti asta amoniac?

– Nu, dar n-avea altceva. În lipsă de sturzi omul se vede obligat să halească şi mierle, nu?

Nevrând să fac scandal de faţă cu numitul Durond, care mă escortează, amân pentru mai târziu croaziera pe marea Sarcasmelor.

– Domnule Durond, susur eu, aţi putea să-mi aduceţi la cunoştinţă cum v-aţi petrecut noaptea de ieri?

Oh! ce tresărire, crapilor! Nu-i plac subînţelesurile ginerelui îndurerat. Suspiciunea strecurată în întrebare îi boţeşte faţa de parcă ar fi hârtie igienică. Dintr-o dată, din una singură, frumosul băiat reuşeşte să se urâţească precum treizeci şi şase de popouri de maimuţă agăţate de o prăjină.

– Ce vreţi să spuneţi? miorlăie el.

– Nimic mai mult decât ceea ce am spus, rostesc eu calm. V-am întrebat ce aţi făcut ieri seară la Paris.

Îşi crispează maxilarele de spărgător de nuci.

– Domnule comisar, nu văd în ce măsură ar putea să vă intereseze cum mi-am petrecut eu timpul.

Păi, stai niţel, nene, îl cunoaşteţi pe San-Antonio, hei, ce ziceţi, puicuţelor? Răbdarea nu-i punctul meu forte.

– Că dumneata nu vezi, prea puţin mă interesează, tranşez eu, din moment ce eu văd.

Răsună un răget de elefant. Morbleut e cel care l-a scos.

– Daţi-mi o lampă de sudură, pentru numele lui Dumnezeu! urlă fostul adjutant. Daţi-mi o lampă de sudură şi-l fac eu să mărturisească tot ce vreţi: trecutul, prezentul şi viitorul!

Maiestatea sa îl domoleşte cu încă o porţie de rachie.

– Aşadar, domnule Durond?

– Durond, dudău, du-te şi te plimbă! intonează Béru, care nu pierde niciodată ocazia să-şi dovedească dimensiunile culturii.

Durond roteşte o privire descumpănită în jurul lui. Nu dă cu ochii decât de figuri ostile. Cea mai ostilă dintre toate fiind cea a Augustinei, care se vede treaba nu-l prea are la stomac.

– Trebuie să vorbesc de faţă cu personalul de serviciu? întreabă pe nerăsuflate.

Afurisitul ăsta de fanfaron! Îmi face plăcere să-l umilesc.

– Sau poate preferaţi să vorbim de faţă cu soţia dumneavoastră? îl chestionez eu inocent.

– Am luat cina într-o companie veselă, recunoaşte el.

– Într-adevăr?

– Da, într-adevăr.

– Numele damei.

– Lulu.

– E cam puţin ca să-i putem stabili un curriculum.

– Asta-i tot ce ştiu despre ea. Am întâlnit-o spre seară într-o mare cafenea din Bois de Boulogne. Am invitat-o la masă...

– Unde?

– La Lasserre.

– Şi pe urmă?

– Ne-am dus la Crazy Horse Saloon!

– Şi pe urmă?

– Pe urmă se făcuse ora trei dimineaţa. Consider că din acel moment mă pot considera în afara oricăror bănuieli.

– Vreau să aud, totuşi, fac eu.

– Ne-am dus la un hotel de pe lângă Etoile. Am să vă dau adresa exactă.

– Perfect. Asta-i tot? Vă puteţi duce alături de doamna ca s-o consolaţi.

Prost dispus părăseşte încăperea şi trânteşte uşa violent ca să-mi demonstreze modul lui de a gândi.

– Nu-mi place deloc neamul ăsta prost! afirmă Morbieut. Îmi pun la bătaie pensia mea că el e autorul crimei. Dar, băiete dragă, dacă te ţii de pălăvrăgeală, pierzi timpul. Cu o lampă de sudură, cheltuieşti ceva benzină, foarte adevărat, dar îţi economiseşt saliva.

– Of! voi gestapoviştii, mai lăsaţi-mă în pace! tun eu.

O atac frontal pe Angelique.

– Tu, drăgălaşo? Ia povesteşte-mi puţin cum ţi-ai petrecut noaptea.

Servanta era satisfăcută ca o scoică în apa mării. Surâsul mulţumit i se estompează.

– Eu m-am dus la culcare! spune ea.

– Singură? vrea să ştie Béru.

– Ce părere ai, mitocanule! protestează Augustine. Eu sunt fată cinstită, nu mă culc cu bărbaţi la stăpânii mei.

– N-ai auzit nimic?

– Nimic, nimic.

– Nici chiar când a sosit stăpânul împreună cu inspectorii care îl... (Eram gata să spun care îl protejau!) care-l escortau?

– Asta da, am auzit aşa ca un zgomot de maşină şi portiere trântite, dar prin somn.

– Deci, n-ai observat nimic?

– Nimic.

– În dimineaţa asta te-ai sculat ca de obicei?

– Da, şi am pregătit micul dejun pentru Domnu'. Când cafeaua a dat în fiert m-am dus să-l strig pe Domnu'. Dar nu mi-a răspuns. Am deschis uşa: dormitorul era gol. Atunci m-am speriat şi am fugit să-i caut pe detectivi.

– N-ai coborât în garaj?

– Nu. De ce să fi coborât?

– Deocamdată asta-i tot, mulţumesc.

Părăsim cea de a treia casă a crimei. Morbleut, care are plumb în picioare, se clatină şi cade pe gazon. Samariteanul Béru e cel care-l culege şi-l scutură cu palme dojenitoare.

– Ce-i cu tine, Popaul, nu mai rezişti la un litru, pe cuvântul meu!

– Amoniacul ăla mi-a făcut rău la stomac, pledează Morbleut.

– Dar n-a fost amoniac, a fost rachiu! obiectează Béru.

– Îţi zic eu că era amoniac, am recunoscut eu bine gustul.

Béru, care a reuşit să se trezească, ridică din umeri îşi duce cumătrul la maşină sfătuindu-l să tragă un pui de somn ca să se dreagă. Pe urmă vine în garaj, unde eu procedez la o a doua inspecţie. În dorinţa de a-i fi iertată beţia matinală, Grasu începe să-mi cânte-n strună. Îmi pune întrebări în legătură cu arma crimei... Când îi aduc la cunoştinţă că-i vorba de o cărămidă, îşi încruntă sprâncenele dese.

– Tu nu bagi de seamă nimic, San-A.?

– Ce vrei zăi zici?

– Pereţii garajului sunt din cărămidă.

– Şi ce-i cu asta?

– Poate că tipul şi-a lovit dovleacul de zid. Şi asta l-a dat gata...

– Şi aşa mort a stins lumina?

Dar ironia mea nu tulbură întru nimic seninătatea creaturii ăsteia îngrozitoare.

– Afişele erau acolo? face el, arătându-mi sulul căzut pe jos.

– Aşa s-ar părea.

– Şi erau în maşină?

– Yes, sir!

Grasu se scufundă într-un abis de panseuri competente.

– Cred că am priceput cum stau lucrurile, tipule. Straşnic, în ce măsură o sticlă de vin alb, dimineaţa, urmată de o cafea asezonată, îţi pune mintea pe rampa de lansare.

– Vorbeşte, îi ordon eu.

– Ei bine, fii atent! Lendoffé intră în garaj după ce Martinet i-a deschis uşa şi lumina. Ezact?

– Cum nu se poate mai exact...

– Bun. Martinet închide uşa în spatele lui, Lendoffé pune cheia la punctul mort, se întoarce, apucă sulul de afişe şi-l aruncă afară din maşină prin fereastra coborâtă.

– Şi pe urmă?

– Sulul e lung. Atinge zidul şi dă peste butonul comutato-

rului. Şi uite aşa se stinge lumina în garaj. Poţi să contestezi şi tu, băiete. Comutatorul e chiar deasupra sulului de afişe!

– Asta aşa-i; şi mai departe?

– Mai departe, Lendoffé iese din şareta lui cu radar, ca să aprindă din nou lumina. Calculează prost distanţa şi-şi trosneşte vitrina de peretele de cărămidă. Asta îl năuceşte şi cade cu nasul în dreptul ţevii de eşapament. Straşnic vulnerabil!

– Vulnerar[17], analfabetule!

– Atunci venerabil dacă aşa vrei tu. Domnul, care n-o să mai ajungă niciodată deputat, respiră şi, de data asta, pleacă pentru totdeauna...

Tăcere. Se scarpină în creştet, trecându-şi degetele între calotă şi panglica pălăriei.

– Ce gândeşte Marele Maestru?

– Tot ce-ai spus, Grasule, mi se pare plauzibil. Prin urmare, să fie vorba de un accident?

– Asta era! triumfă matahala. Iar pentru noi înseamnă o crimă mai puţin de elucidat, câştigul nostru, nu?

– A rămas totuşi un aspect care nu-mi dă pace.

– Care-i ăla?

– De ce n-a oprit Lendoffé moara maşinii lui odată intrat în garaj. Un om care ajunge la el acasă, mă înţelegi? Ajunge la el acasă! Ba mai mult, îşi descarcă chiar maşina. Şi asta fără să oprească motorul! Ceva nu-i în regulă, Béru.

[17] Leac bun pentru vindecat rănile. (n. tr.)

– Ei bine, n-o fi în regulă, şi nu mă mai bate la cap! bombăne împăratul glandelor.

„Am venit aici să-ţi desţelenesc terenul. Fac opturi cu creionul meu ca să încerc să-l depanez pe domnul comisar şi tot ce găseşte să-mi zică, în chip de mulţumire, e că ceva nu i se pare în regulă!"

Mă apucă de braţ.

– Vrei să stăm de vorbă ca de la bărbat la bărbat, tipule?

– Dacă-ţi reuşeşte, căpriţo, n-am nimic împotrivă.

– De data asta, e vorba de un accident.

– Cum de eşti aşa de sigur?

– Pentru că de data asta, ar fi vorba de o crimă fără contact cu exteriorul, iar eu, te rog să mă scuzi, nu cred în crimele fără contact cu exteriorul. În romanele lu Tata Grisbi[18], a lu Roi-Vicaire, a lu Si mais Non[19] sau Leroux[20], s-ar putea. Dar în realitate aşa ceva nu se există, pentru că nu-i posibil.

– Şi celelalte, isteţule?

– Care celelalte?

– Primele două crime. Acolo e vorba fain frumos de crime şi nu de accidente!

– De acord, dar atenţie: nu-i vorba de asasinat într-un

---

[18] *Agatha Cristi* – în vorbire béruriană – scriitoare de romane poliţiste. (n. tr.)

[19] *Si mais Non* (da şi nu – în traducere) – e vorba de scriitorul Goerge Simenon, belgian de expresie franceză, celebru autor de romane poliţiste. (n. tr.)

[20] *Gaston Leroux* – scriitor francez.

spaţiu ferecat! Nimeni nu l-a văzut pe asasin ieşind, dar erau uşi şi ferestre. Aici două uşi închise din interior! De unde şi contuzia mea: accident! Acuma, dacă ai chef să-ţi spargi capul cu probleme de ce şi cum de n-a oprit motorul, eu prefer mai bine să mă duc şi să joc o belotă.

Îi trag o palmă pe umăr.

– Mersi, Grasule. Am să acreditez teza accidentului, ca să produc diversiune. Dacă-i vorba de crimă, cel puţin am să pot trece la treabă mai nestingherit!

CAPITOLUL XII

Îi transmit prin telefon Bătrânului concluziile béruriene, după ce mi le-am însuşit şi eu. Dar tunsul le respinge.

– Speri cu adevărat să le bagi pe gât ziariştilor o asemenea bazaconie?

– Totuşi, domnule director...

– Şi publicul, San-Antonio, pe cine crezi tu că poţi să duci de nas? Acum toţi candidaţii din Bellecombe sunt morţi, iar tu încerci să îneci peştele! Îţi spun eu, e vorba de o serie de crime comise de un scelerat sângeros! Îl vreau pe asasin! Fiindcă există cel puţin un asasin în toate aceste cazuri, este?

– Fără nici o îndoială, domnule director!

Începe să urle mai să-i plesnească stradivariusul:

– Atunci, găseşte-l! Şi repede!

Poc! Îmi închide telefonul. Să-ţi dai demisia în asemenea împrejurări ar fi o bravură gratuită. Soluţia unui ratat, deci nu a mea. Şi cu toate astea, tare mi-ar mai plăcea s-o scriu pe un pergament şi să i-o bag pe gât Bătrânului!

Pe la douăsprezece şi jumătate, pe când golesc scotch după scotch într-un bistrou din apropierea comisariatului, un inspector vine să mă anunţe că a telefonat Laplume din Paris. S-ar

părea că a găsit o pistă referitoare la persoana care-i telefonase contelui în momentul morţii lui. Are să mă mai caute şi în cursul după-amiezii. Vestea îmi toarnă ca un balsam peste inimă.

Bérurier şi Morbleut îşi fac apariţia. Par foarte surescitaţi. Morbleut, care a soilit după prima beţie, îmi pare perfect condiţionat să o înceapă pe a doua. De data asta, demarează cu un aperitiv de calitate. Cinzano, rugaţi-vă pentru ei!

– Avem o idee formidabilă să ţi-o supunem atenţiei, face introducerea Maiestatea sa.

– Nu-i cu putinţă! rămân eu cu gura căscată. Două în aceeaşi zi şi ai mai rămas în viaţă?

– Las-o baltă cu aluviunile tale, e ceva serios.

Adjutantul Morbleut se alătură corului.

– Foarte serios, subliniază el.

Béru bea din pahar, păstrează o clipă licoarea în gură ca s-o deguste mai bine. În decursul acestei operaţii face un clipocit de picioare în lighean. Pe urmă înghite şi declară:

– Ai aflat noutatea?

– Nu, fac eu, prin partea locului circulă cu o asemenea viteză că am renunţat să mă mai ţin după ele.

– Partidele politice a decis să nu mai prezinte nici un candidat atâta vreme cât nu ajunge asasinul la răcoare.

– Le înţeleg într-o anumită măsură. Cum de ai aflat?

Extrage dintr-un buzunar adânc o ediţie specială a ziarului *La Pansée Bellcombaise*. Nu comportă decât o singură foaie, dar care nu-i deloc binevoitoare faţă de poliţie. Un titlu gros,

ca numele unui aeroport scris pe acoperişul hangarelor, îmi sare în ochi:

CETĂŢENI! DESTUL!

Nu se anunţă nimic bun când un titlu începe cu „Cetăţeni" pe prima pagină a unui ziar! Textul care urmează nu-i decât o sticluţă de vitriol aruncată în faţa poliţiei. *La Pensée Belle-combaise* ne tratează de incapabili şi alte chestii mai puţin amabile. Într-adevăr, anunţă că partidele politice, în semn de protest, au luat hotărârea să nu mai prezinte candidaţi mai înainte de soluţionarea cazului.

– Păi atunci, unde-i faimoasa voastră idee în toată treaba asta? mă informez eu.

– Mie îmi aparţine! afirmă Morbleut.

Béru se burzuluieşte.

– Nu fi sectorist, Popaul! Am avut-o împreună!

– Împreună, dar unul după altul! rânjeşte Morbleut.

– Popaul, dacă o cauţi cu lumânarea, ai s-o capeţi! profetizează matahala. Nu-s eu genul de gentleman care-şi trage meritele pe turta lui, dar de data asta, sunt sigur că am avut-o împreună, ideea asta!

– Spuneţi-mi-o odată, tunete şi fulgere! bat eu din picior.

– Ei bine, fii atent, fac ei în cor.

Tac din gură amândoi, se uită unul la altul ca nişte poliţişti puşi pe harţag şi rostesc în acelaşi sincronism:

– Îmi permiţi?

Şi foarte repede, în timp ce Morbleut îşi oferă un gât de oxigen, Béru îi dă drumul:

– Am să mă prezint eu, tipule!

– Unde să te prezinţi?

– La alegeri. Iar Popaul, aici prezent, are să fie adjunctul meu!

În timp ce comoţia face asupra mea efectul unei prize de piper măcinat tras pe nări, Maiestatea sa continuă.

– Trebuie să ieşim din cercul ăsta, nu? Dacă există un nebun care a decis să-i căsăpească pe candidaţi o să încerce şi cu mine. Numai că, să-i faci de petrecanie lu' Béru, trebuie să te scoli dis-de-dimineaţă şi să nu uiţi să îmbraci în chip de flanelă o vestă antiglonţ!

De bine de rău, îmi vin în fire. Articulez cu un glas care face băşici:

– Prin urmare, ai de gând să te prezinţi...

– Da, dom'le.

– Mi se pare genial, decide Morbleut. Şi pentru noi toţi, oameni din poliţie, ce publicitate! Ce reabilitare în ochii publicului! Un inspector se oferă în holocaust furiei unui sinistru criminal!

– Un inspector PRINCIPAL! tună Béru.

– Dacă ţii neapărat, îi face concesia celălalt.

Primul meu moment de decepţie odată trecut, examinez propunerea ridicolă cu o minte – nu odihnită – ci lucidă!

– Şi de ce nu! fac eu de-o dată. Trebuie să ţii minte ziua

de azi, Béru. E o zi mare în care ţi-a mers mintea nu glumă! Hai să pregătim cele necesare.

– Pentru început, declară Grasu, mă duc la tipograf să pregătesc afişele!

– Te ajut eu să le redactezi, promite Popaul. Am un stil care te dă gata. Dacă ţi-aş zice că în ultimul meu loc de muncă învăţătoarea din sat le citea rapoartele mele elevilor ca să-i stimuleze!

* * *

Bellcombesi şi Bellcombese!

Nu suntem ceea ce credeţi voi!

Dovadă că eu, Bérurier Alexandre-Benoît, inspector principal, îi arunc o provocare asasinului din Bellcombe, prezentându-mă sufragiilor voastre! Dacă vrea să mă împiedice să candidez, să încerce!

Politica, întotdeauna m-am pus deasupra politicii şi fără perne! E motivul pentru care mă prezint din partea unui partid nou care fondatori şi membri virili suntem eu şi ex-adjutantul Paul Morbleut, mâna mea dreaptă. Acesta este: P.U.Ţ.A. (Partidul Unităţii Ţelurilor Ameliorate).

În seara aceasta, în sala de festivităţi, vă vom defini programul nostru. Veniţi în număr cât mai mare, inclusiv asasinul!

Dar mai înainte de toate: Votaţi-l pe BÉRURIER!!!

Nu ştiu dacă există colecţionari de afişe. Presupun că da. Atunci să ia primul tren sosit în gară ca să dea năvală la Bellcombe. Afişul electoral al lui Béru e o piesă de colecţie de îndată ce a ieşit de sub tipar! De altfel, locuitorii oraşului dau năvală.

Efectul nu se lasă aşteptat. În mai puţin de o oră de la acoperirea zidurilor din Bellcombe cu această proză intempestivă, telefonul începe să zbârnâie. E Bătrânu! Oh! frumoasele mele doamne, ce răbufnire furtunoasă! Se sufocă, tunsul! Ne spune că am înnebunit cu toţii. Că ministrul de interne nu va fi capabil să supravieţuiască unei asemenea situaţii! Poliţia e acoperită de ridicol. El are de gând să demisioneze, să trimită o scrisoare deschisă la „Figaro", ce mai ştiu eu! Ce ştie el!

Vrea să vorbească cu Béru, dar e cu neputinţă să pun mâna pe acesta din urmă. S-a ascuns prin vreo sală dosnică de cârciumă cu „mâna lui dreaptă" şi, înfierbântaţi, cei doi cumetri pregătesc reuniunea publică din timpul serii.

Îmi exprim profunda mea dezolare Bătrânului, după ce şi-a deversat torentele de fiere şi damigeana de năduf, după care închid întrebându-mă de ce naiba n-am ales şi eu o altă meserie, să mă fi făcut marinar, băcan, negustor de maşini sau să fi lucrat la trecerile de pietoni în loc să intru în Poliţie! Ca să-mi mai schimb puţin ideile, mă duc la înmormântarea lui Monféal.

Într-adevăr, e o ceremonie spectaculoasă, băieţi! În aceste momente Bellcombul trăieşte o perioadă de excepţie. De la

venirea nemţilor în 40 şi plecarea lor în 44 nu s-au mai pomenit asemenea timpuri! E nevoie de trei dricuri ca să se care florile, coroanele, frunzele de palmier şi alte fleacuri. Un bătrân-ceva-acolo-cu-bască păşeşte în faţa convoiului, purtând pe o pernă îmbrăcată în satin, decoraţiile răposatului Monféal. Respectiv: medalia comemorativă a abonaţilor la Rustica şi crucea de onoare a mulţumirilor anticipate.

Urmează fanfara din Bellcombe cu drapelul în bernă, intonând „Dacă te lipseşti de ea o iau cu mine în linţoliu" variantă a unui marş alegro. Asta-i singura bucată pe care o cunoaşte fanfara, dar o interpretează într-un ritm extrem de lent ca s-o transforme în marş funebru.

Pe urmă vin copii: ministranţi ai Sfintei Marii, ai lui Pétain, naturali, de şcoală, de trupă, găsiţi, legitimi, vagabonzi şi chiar martiri.

E rândul clerului, avându-l în frunte pe Monseniorul Transept, episcopul de Moinillon-sur-Crosse şi vicarii. În cele din urmă: vedeta! Monféal într-un dric frumos de duminică. Familia cu voalurile lăsate. Un unchi colonel o susţine pe văduvă, deşi e prevăzută cu un produs de la *Scandal* ca să-şi susţină pieptul şi un notar şubred care să-i susţină interesele.

Lumea e înlăcrimată din cauza muzicii. Rudele îndepărtate s-au apropiat de carul funebru. Notabilii din partea locului au rămas în coadă, gravi, lăsându-se priviţi de mulţime (probabil pentru că ei nu pot să se mai vadă!).

Mai vin şi prietenii. Ei îi elogiază meritele mortului de acasă până la biserică. De la biserică la cimitir vor discuta

despre defectele lui, iar de la cimitir la cârciumă despre viciile lui de nemărturisit.

În cele din urmă, se întinde omida, lungă, unduitoare a anonimilor, cei fără grad, cei plecaţi fără adresă, a reduşilor moral, a umflaţilor social, a turiştilor, a vaccinaţilor, a umililor, a curioşilor, şi în fine, a tuturor acelora care asistă la funeralii pentru că te simţi bine când îngropi pe altul. Ăştia merg veseli, vorbind tare şi de toate, fără să ştie că vor muri mâine!

Inspectorul Martinet (ăsta moare de frică!) mi se alătură. De când cu afacerea Lendoffé îmi face curte ca să i se ierte moartea prin asfixiere a clientului său.

Sunt absolut sigur!

– De fapt, dacă am putea băga la zdub toată lumea asta...

– Dar nu putem!

Ceremonia nu se mai termină. Biserica din Bellecombe e prea mică pentru a cuprinde toată lumea. Din fericire e plin de cârciumi de jur împrejur. Nu găseşti acolo apă sfinţită, dar vinul e de calitatea întâi şi una o compensează pe cealaltă. Bem şi noi un păhărel, Martinet şi cu mine. E o hărmălaie teribilă în jurul nostru. Te-ai crede într-o zi de târg.

– Păreţi gânditor, domnule comisar.

– Chiar sunt.

Şi ştiţi la ce mă gândesc, dragele mele? Nu, măcar o dată nu la desuurile voastre seducătoare. Îmi amintesc de cuvintele Grasului, pe când eram în garaj. „În realitate, crimele din încăperi închise fără legătură cu exteriorul nu există, pentru că sunt imposibile."

Nu are el curent electric în tărtăcuţă, Béru, şi nu greutatea creierului său riscă să deterioreze cântarul, dar uneori, spune lucruri de bun simţ. În viaţă, numai imbecilii sunt capabili să le rostească! Ceilalţi îşi răsucesc mintea ca un sfredel! Îşi storc materia cenuşie, brodează, pălăvrăgesc, deformează. În schimb, imbecilul spune ce gândeşte cu adevărat şi cum gândeşte corect, vorbeşte corect.

Să nu puneţi la cale nimic de o importanţă capitală fără să fi cerut părerea unui imbecil! E o regulă de căpătâi pe care marii oameni de afaceri o cunosc şi o aplică. Puteţi să remarcaţi şi voi înşivă: în jurul lor e întotdeauna o grămadă de imbecili. Imbecili nobili, pentru asigurarea standing-ului firmei; imbecili bătrâni pentru onorabilitatea lor; şi o infinitate de bieţi imbecili care să poarte servieta, pălăria şi norocul! Cei mai daţi naibii îşi asigură chiar colaborarea ticăloşilor imbecili ca să cristalizeze pe ei răuvoitorii care reuşesc întotdeauna să se infiltreze, să se insinueze într-o comunitate. Imbecilii sunt un microorganism.

– Ai nişte ochelari de soare, îl întrerup pe Martinet. Chestiune cvasisuperfluă: toţi inspectorii de poliţie au aşa ceva, precum şi mănuşi de culoarea untului proaspăt şi batiste albe.

Rup o foaie de hârtie din carnetul meu şi scriu cu litere de tipar:

BRAVO. BINE. DAR ACUM TREBUIE SĂ STĂM DE VORBĂ. FIXEAZĂ-MI O ÎNTÂLNIRE SCRIINDU-MI MARTINET POSTE RESTANTE BELLCOMBE. ÎN INTERESUL DUMITALE PROCEDEAZĂ REPEDE.

Îi întind foaia inspectorului meu. O citeşte şi se uită la mine fără să se prindă.

– Ce vrea să însemne asta, domnule comisar?

– La ieşirea din cimitir, îl lămuresc eu, o să aibă loc strângerile de mână-party. Când ai să i-o strângi pe a văduvei, strecoară-i în palmă bileţelul ăsta.

Dar mai înainte, puneţi ochelarii ca să-ţi mai ascunzi puţin trăsăturile.

Îi trebuie o bucată de vreme ca să se recupereze.

– Iertaţi-mă, dar tot nu înţeleg, credeţi cumva că văduva...

Dau drumul unui oftat care-mi goleşte plămânii.

– Eu nu cred nimic, încerc doar să găsesc o soluţie... Ceea ce fac s-ar putea să fie odios, dar sunt hotărât să uzez de toate mijloacele şi să merg până la capătul infamiei, dacă are să trebuiască.

Clopotele ne semnalează ieşirea cortegiului. Toată lumea se îmbulzeşte. Iată-ne plecaţi din nou pe străzile aparent tihnite din Bellecombe. Cimitirul e departe. Cimitirele sunt întotdeauna departe. Cel puţin în Franţa. Oamenilor le place să-şi exileze grijile în spatele porţii.

Lacrimi, vorbăria unui tip cu tremolo în glas. Are o mustaţă albă, Legiunea de Onoare şi un ochi de sticlă, ce să vă mai spun, dispune de un aer foarte serios.

Ne procopsim cu viaţa exemplară a lui Monféal începând cu şcoala primară. Nu s-a trecut nimic cu vederea: notele lui bune, prima comuniune, serviciul militar eroic în timpul războiului pe când vindea partizanilor cartele de hrană contrafăcute.

Sunt enumerate calităţile lui de vizionar: n-a strigat el „Trăiască de Gaulle!" în 1944? Un profet! Şi acţiunile lui sociale: Preşedinte al cercului de ping-pong, a deschis o subscripţie pentru dotarea clubului cu o masă de competiţii. Şi prestaţia lui umană e ridicată în slăvi: doi copii! Trebuie să poţi să-i faci! Să-i faci şi să-i hrăneşti, ceea ce nu-i la îndemâna oricărui buzunar! Asistenţa e petrificată într-o gigantică emoţie.

Dintr-un foc, trei-mii de persoane încep să-l regrete pe Monféal. Să-l plângă, să-l deplângă, să-l adulmece, să-l tuşească, să-i dea un omagiu solemn.

Mustăciosului îi hohoteşte proteza de la sine. Dintr-o dată, unui vicar îi vine ideea unei chete suplimentare. A fost un mare om şi Monféal ăsta. Să lichidezi în felul ăsta o marfă aşa de frumoasă e cu adevărat scandalos. Dar tipul cu lampionul fals are încredere că se va face dreptate. Dacă justiţia oamenilor nu reuşeşte să-l pedepsească pe mizerabil, are să se ocupe cea a lui Dumnezeu de curul lui!

Acolo sus se pregăteşte cazanul. Firma Satan pune cărbuni pe foc! Oratorul îşi pierde ochiul de sticlă în pietrişul aleii. Se apleacă să-l culeagă, se înşeală şi în cele din urmă îşi bagă în orbită un capac de Coca-Cola.

Şi-i dă bătaie mai departe. Nimic nu-l poate opri. A fost vaccinat cu un ac de gramofon. E ziua lui de glorie. Ajunge şi el să fie solist şi postura îl îmbată. Şi pe urmă, într-un cimitir, nimeni nu îndrăzneşte să-i strige „Mai tacă-ţi gura!". Şi atunci, depăşeşte măsura. Întreb cine e. O damă cu o panglică de catifea în jurul guşei mă informează: e vorba de vice-sub-preşedinte le

Asociaţiei Contoarelor de gaz. Şi durează. Face la fel ca defunctul: se eternizează. În rândurile clerului circulă şoapte să se afle dacă nu s-ar impune o a treia chetă. Cât despre starea a treia[21], ăştia au chef să se întoarcă acasă. Se văd unii care o şterg pe furiş: plictisiţii sau cei care, debili economic, n-au destule calorii ca să mai reziste.

În sfârşit, domnul se opreşte cu un „Acesta nu-i decât un la revedere, dragă Monféal" care stoarce lacrimi unei pietre tombale.

Se procedează la distribuirea apei sfinţite. Dar e prea multă lume. Numai primii sosiţi sunt primii serviţi. Ministrantul responsabil cu aspersorul n-a prevăzut o asemenea afluenţă. Episcopul e de părere că trebuie raţionalizată şi limitată folosirea aspersorului doar la un sfert de cruce de persoană. Asta ar face impresie proastă după spusele peonilor lui. Mai aleş că sunt vreo două mii ce urmează să fie stropiţi pe sec. O binecuvântare sahariană.

Episcopul e nemulţumit, se vede după crosa lui care tremură. Vrea să-l dojenească pe ministrantul neprevăzător. O religie care se deshidratează e o religie decadentă!

După toate astea, nu mai rămâne decât să fie coborât sicriul. Urmează jocul strângerilor de mână. Toată familia se aliniază: străverii, surorile de lapte, fraţii adulterini. Se aşază pe două rânduri ca să fie mai simplu. Cu toţii ţin morţiş să

[21] Pătură socială care, sub Vechiul Regim, nu aparţinea nici nobilimii, nici clerului, şi forma cea de a treia grupare socială a regatului. (n. tr.)

arate că şi ei sunt din familia Monféal. Mai de aproape, mai de departe, născuţi din coapsă (ca progeniturile lui Jupiter) sau prin corespondenţă. Cei recunoscuţi, cei respinşi, cei admişi, cei amestecaţi.

Se afişează sfârşitul vendetei din cauză de deces. Cei care nu s-au mai văzut de ani de zile din pricina unui hat sau a unei greşeli de ortografie din felicitarea de anul nou, se strâng în braţe, se efuzionează, se reabilitează sub privirile plânse ale asistenţei.

Pupăturile înlăcrimate ţocăie în aerul nemişcat. O albină, în necunoştinţă de cauză că e vorba de o înmormântare clasa întâi, a şi început să se îndoape cu polen printre jerbe şi coroane. Face şi ea rost de miere cu ocazia asta.

Îl împing pe Martinet de la spate, cum un comandant de bord le dă brânci paraşutiştilor.

– E rândul tău, fiule!

Îşi pune pe nas bicicletele fumurii. Îşi strâmbă puţin buzele ca să capete un aer mai ameninţător. Apoi se îndreaptă spre the Monféal family.

– Condoleanţe, condoleanţe, condoleanţe, ricoşează el. În faţa văduvei, se opreşte un moment. Eu privesc ca într-un teleobiectiv aceste manevre. Prim plan asupra degetelor lor. În spatele lui Martinuche lumea începe să se impacienteze. Se grăbeşte să-i sărute voalul nevestii asasinatului. Inspectorul îşi continuă repriza condoleantă. În şirul rubedeniilor e una care urlă ori de câte ori cineva îi strânge mâna, şi cu toatea astea nu-i anotimpul degerăturilor; reţineţi că s-ar putea să sufere de un panaris perfid, rubedenia!

Madam Monféal e uşor şocată. Zăresc capătul bileţelului. Îl trece din mâna ei dreaptă în stânga, cea care ţine de pe acum instrumentul văduviei numărul unu: batista. Apoi, cu multă stăpânire de sine, se oferă falangelor următoare. Îngână mulţumescuri, seamănă lacrimi, emite suspine şi plânge cu hohote când are de-a face cu persoane de rang înalt.

Eu pun capăt corvezii şi o şterg prin uşa de serviciu. Aşezat pe un mormânt vechi, un gropar bătrân face şi el ca albina: mănâncă.

E atât de bătrân că mi se pare indecent să practice meseria asta. Poate că îşi spusese că nu mai merită osteneala să se întoarcă la el acasă, mai ştii?

CAPITOLUL XIII

(Sau XII bis pentru oamenii superstiţioşi)

Spre sfârşitul zilei un nou telefon vehement al Bătrânului. Îi pun pe colegi să răspundă că sunt plecat. Nu mă simt capabil să-i suport admonestările. Aşa că, într-o pulberărie e mai indicat să nu fumezi, nu?

Nici o veste de la Béru şi nici de la Morbleut. Se pregătesc pentru adunare. Mă hotărăsc să dau o raită pe la contele Gaétan de Martillet-Fauceau, doar aşa ca să adulmec atmosfera. Cei doi servitori bătrâni nu-şi mai părăsesc bucătăria. Parcă ar fi două cârtiţe în şomaj. Îl întreb pe mucegăit dacă are ceva noutăţi din partea lui Mathieu Mathieu. Îşi clatină tărtăcuţa răvăşită.

– Nu, domnule. Uitaţi-vă şi dumneavoastră, iarba peluzei creşte şi eu n-am putere să o tund.

– Mathieu ăsta avea familie?

– Nu cred.

– Ce fel de om era?

Pare neliniştit şi ochiul lui stâng începe să se rotească ca cel al negrişorului de la Ya Bon Banania.

– Vorbiţi despre el la imperfect? mă întreabă valetul.

– Mă întreb şi eu de ce, încerc să mă justific, fiindcă până în prezent e dat doar dispărut. Reiau întrebarea: ce gen de om era?

– Oh! un individ destul de simplu, obişnuit să bea zdravăn. Locuia prin partea locului de vreo cincisprezece ani.

– Aha, deci nu-i un băştinaş?

– Nu: a venit în regiune într-o bună zi şi s-a stabilit aici, nu ştiu nici cum nici pentru ce. A găsit o magherniţă de închiriat... Şi a început să muncească pe ici pe colo. Lucra la grădini, repara bariere. Un om bun la de toate, ce mai!

Arăt spre curtea romantică, împrejmuită cu ziduri de un cenuşiu Utrillo. Fântâna înverzită, peluzele, boschetele de trandafiri alcătuiesc un decor de un farmec desuet.

– Unde se afla el când aţi deschis fereastra ca să-l strigaţi, în ziua crimei?

Îmi arată o tufă de trandafiri descriind o linie curbă în preajma fântânii, adică oarecum în mijlocul curţii.

– Acolo.

– Spuneţi că tăia trandafirii?

– Da.

Îmi scarpin o ureche.

– După crimă, Mathieu Mathieu a mai trecut pe aici?

– Da. De altfel, în ziua crimei nici n-a mai plecat. Şi pe urmă, s-a întors în fiecare zi până la funeralii, după care nu l-am mai văzut.

Ciudată vietate şi grădinarul ăsta! Tare mi-ar plăcea să-l cunosc.

Îi mulţumesc servitorului bătrân şi plec să hoinăresc prin curte. Mă opresc în semicercul tufei de trandafiri şi privesc spre fereastra bibliotecii unde a fost ucis Gaétan. Ceva nu-i în regulă. Cercetez locurile. Găsesc pe jos o gamelă. Se mai văd încă resturi lipite de pereţi. Cutia e plină de pământ şi de limacşi. O fi fost uitată de Mathieu Mathieu. Dar amănuntul mă şochează. Totul mă şochează confuz dar nu reuşesc să-mi fac o părere asupra problemei. Până şi incapacitatea asta mă şochează. De obicei, îmi merge mintea mai bine.

Mă întorc la Sfântu-Turluru. Clienţii hotelului mă asaltează cu întrebări. Îi trimit respectuos să se ducă la naiba ca să mă consacru Féliciei. Când o văd pe mami alături de ei, îi pot aprecia discreţia. Se uită la mine cu frumoşii ei ochi mângâietori.

– Treburile merg cum vrei tu, fiule?

– Nu tocmai. Beznă deplină!

Ea rosteşte pe un ton uşor:

– Adesea se întâmplă aşa la început, şi pe urmă lucrurile se decantează şi totul devine limpede pentru tine!

Spusele ei mă înveselesc.

– Ai dreptate, mami. Acum e o nebunie întreagă! Am să-mi aduc aminte de vacanţa asta! Aşa cum merg lucrurile, Grasu o să primească mâine scrisoarea de revocare şi de fapt nici măcar nu m-ar mira din cale afară.

– Ar fi trebuit să încerci să-i schimbi hotărârea.

– Am făcut-o, dar în sinea mea, am considerat iniţiativa lui, aşa absurdă cum pare, ca aducându-şi contribuţia pe planul anchetei.

– Şi dacă i se întâmplă vreo nenorocire domnului Bérurier?

– Fără riscuri nu se poate. Uite, dacă vrei, ne lipsim de desert şi te duc la conferinţa lui publică. Merită să aruncăm o privire!

* * *

Lume – peste tot. Piaţa e neagră. Îţi vine a crede că nu numai oraşul, ci departamentul în întregime s-a grăbit aici să-l vadă şi să-l asculte pe temerarul poliţist care, cu riscul vieţii lui, îl înfruntă pe criminalul apolitic.

Béru a ajuns pe prima pagină a ziarului „France Soir". O adevărată glorie! E reprezentat pe patru coloane, în profil ca o efigie pe o medalie împreună cu adjunctul lui, eroicul ex-adjutant Morbleut.

Sunt obligat să fac uz de legitimaţia de poliţist ca să-mi croiesc drum până în sală. Estrada e decorată cu tricolorul. În spatele mesei: două scaune. Iar pe masă, două sticle cu un renumit sortiment de vin Beaujolais cu paharele întoarse peste gâtul butilcii. Ele servesc în felul ăsta de clopoţel şi să nu se răsufle vinul.

Atmosfera e încinsă. Lumea şopteşte, îşi ţine respiraţia. Suspendate de cadrul scenei, cele patru litere, servind de emblemă noului partid, strălucesc în ceea ce domnul Léo Ferré[22] ar fi numit corsajul lor de neon: P.U.Ţ.A.

[22] *Léo Ferré* (1916-1993) – cântăreţ francez. Este autorul unor texte poetice, tandre, amare sau de tonalitate anarhistă (*O puştoaică frumoasă, Thank you Satan, Un grăunte de dragoste*). (n. tr.)

Dintr-o dată, fără ca nimeni să se fi aşteptat, izbucneşte o muzică: este cântecul Legiunii: „Uite, ţine aici cârnatul!" Asistenţa se ridică în picioare. Se aude un sughiţ în culise, după care adjutantul Morbleut, făcut criţă şi îmbrăcat în festa lui uniformă, îşi face apariţia. E aplaudat. Salută calm frenezia populară şi rosteşte:

– Doamnelor, domnişoarelor, domnilor şi jandarmilor prezenţi aici, am onoarea, deosebit de marea onoare să vi-l prezint pe noul nostru candidat. Veţi fi galvanizaţi de curajul lui, seduşi de programul lui şi cu toţii veţi vota pentru...

Îşi drege glasul şi anunţă:

– Alexandre... Benoît.. BÉ-RU-RIER!

Un tunet, copii! Hitler la München a fost ca Amédée Butant în salonul poeţilor în comparaţie cu valul ăsta care se rostogoleşte!

Câteva bătăi de tobă şi Béru-Valorosul vine în lumina unui abil reflector. Grasu meu aureolat cu un nimb de eroism. Breteaua tot aşa îi atârnă până la călcâie, iar pălăria (pe care nu şi-a dat-o jos de pe cap) continuă să caşte ca o scoică la soare. Face patru paşi care-l aduc în mijlocul estradei. Se descoperă pentru un salut á la D'Artagnan. Dar pălăria îi scapă dintre degete şi se rostogoleşte printr-o întâmplare nefericită pe bostanul ovoid şi ras al unui domn aşezat în primul rând. Domnul îşi smulge de pe cap clopul pestilenţial. Mă cutremur de groază. Pălăria lui Béru îşi merită pe deplin calificare de acoperământ pentru şef, fiindcă a venit să împodobească tocmai ţeasta Bătrânului. Perfect: Big Boss-ul e aici,

mai alb ca o banchiză consternată, mai sever decât o condamnare la moarte. A făcut drumul de la Paris până la Bellecombe ca să judece lucrurile la faţa locului.

– Dar, Antoine, să bâlbâie mami, nu cumva s-ar zice că...?

– Nu s-ar zice, mami, e chiar el, Bătrânu. Îţi anunţ o partidă de invective care o să atârne greu în anale. Am impresia că în curând o să fim nevoiţi să ne cumpărăm amândoi o mercerie. Tu ai să stai la casă, iar eu am să măsor elasticele.

Béru şi-a ridicat amândouă mâinile în „V". Aplauzele nu mai contenesc. Tuşeşte şi el, după care demarează:

– Bellecombeşi, Bellcombese... Dacă am venit să mă prezint în faţa dumneavoastră pentru care în legătură cu ce sunteţi la curent, nu o fac fiindcă sunt metaloman. Ci pentru că socotesc că regimul fricii nu face parale şi dacă ar trebui aplicat n-am mai fi demni să fim francezi!

Urale delirante ale publicului.

– Nu se descurcă prea rău, zâmbeşte dulcea mea mamă, îngăduitoarea Félicie.

Béru, încurajat, îşi umflă glasul de vânzător de peşte.

– Din cauza unui ţâcnit, care şeful meu, celebrul comisar San-Antonio, n-o să mai întârzie să pună laba pe el, o face pe zmeul, uite că toate partidele dau bir cu fugiţii. Şi mai pretinde că reprezintă poporul francez, şi la o adică îşi ia picioarele la spinare, dacă apare un pericol!

E întrerupt de un ropot de aclamaţii. Grasu ştie să vorbească poporului pe limba lui simplă şi frumoasă. Găseşte cuvintele şi formulele pe care mulţimea le pricepe rapid.

– Linişte! tună Morbleut care simte şi el nevoia să se manifeste. Umple un pahar cu vin şi-l împinge spre preşedintele Béru.

– Ţine aici, băiete, dă-l pe gât!

Béru goleşte paharul pe nerăsuflate şi performanţa lui e aplaudată aşa cum se cuvine. Umflat în pene, Grasu pune mâna pe sticlă şi o ridică spre mulţime în chip de ofrandă.

– Uite cu ce funcţionăm noi de minune în partidul nostru!

Trage un gât, îşi şterge buzele cu mâneca şi continuă:

– Eu, Bérurier, îi zic asasinului dacă se află în sală: „Te aştept, amice, şi tare mi-e frică pentru pielea ta! Vino şi încearcă să-mi faci de petrecanie, sunt omul tău."

Renunţ să vă mai descriu entuziasmul.

Maiestatea sa reia.

– Dacă amicul meu, Morbleut, şi cu mine am fondat P.U.Ţ.A. am făcut-o pentru că am vrut să profităm de ocazie şi să ne prezentăm punctul nostru de vedere asupra problemelor actuale...

Adaugă pus pe şotii:

– Şi chiar la ordinea zilei!

Lumea râde cu poftă.

Grasu atacă a doua sticlă. Sudoarea îi curge pe dovleacul congestionat.

– Bellecombesi şi Bellecombese, trebuie să privim viitorul în ochi şi să nu încercăm să ne jucăm cu el dea Beau Vélo de Ravel[23]. Se impune nişte măsuri, cum ar zice croitorul meu. Am să vi le enumăr unele după altele!

[23] Bolero de Ravel. În vorbirea béruriană ar însemna bicicletă frumoasă. (n. tr.)

Îşi ridică degetul mare.

– Să începem cu începutul: clasa muncitoare.

Aplauze frenetice fiindcă formula prinde întotdeauna.

– Uite cum văd eu lucrurile: mărirea salariilor cu optzeci la sută...

Lumea începe să urle. Să-şi dea plămânii afară. El cere linişte. Continuă:

– Televizoare în uzine. De ce, mă rog, bieţii băieţi care se scarpină-n cur dinaintea unei foreze sau strung să piardă remisiunea unui meci de footbal dacă are loc după-amiază! La fel şi cu rugheby, penis, atletism, pinge-ponge şi altele. Pe urmă, pauză pentru vinişor de două ori pe zi, cu serviciul gratuit şi degustări de soiuri diferite.

Lumea e în delir.

– După clasa muncitoare, clasa ţărănească! trâmbiţează el ridicând încă un deget. Ăştia este soldaţii, pălmaşii care munceşte cât e anul de lung sub soare sau intense-perii pentru ca să cultive grâu sau barabule. De acord? Să se termine o dată pentru totdeauna cu asta. Începând cu de acum înainte trebuie să li se distribuie grâul şi pichiocii gratuit! Altfel nu se poate! Şi pământurile lor, o să mă întrebaţi? Ei bine, din pământurile lor facem stadioane şi piscine fiindcă tinerii duce lipsă.

Grasu aşteaptă ca uraganul aclamaţiilor să se domolească. Îşi împreună trei degete.

– Vreau să vă vorbesc acum de comercianţi. Pentru ei treaba este simplă: gata cu impozitele! Guvernul ne tot duce cu vorba că micşorează preţurile şi tocmai el creşte impozitele,

trebuie să ştiţi! Dacă eu suprim impozitele, preţurile scade, e limpede! Şi dacă preţurile scade, comerţul merge mai bine. Deci o să avem parte de o epocă de abundenţă repede şi degrabă!

O dată în plus izbucnesc aplauzele. El zâmbeşte, fericit de dispensele acordate.

– Mulţumesc, mulţumesc. Văd după redacţia dumneavoastră că sunteţi de acord cu P.U.Ţ.A. Şi aveţi dreptate. P.U.Ţ.A. o să vă aducă fericirea şi satisfacţia.

Ridică şi al patrulea deget.

– În al patrulea rând, politica internă. Este nişte urgenţe de rezolvat: să se dea anatomie provinciilor Bretania, Savoia, Alsacia. Să se alipească la Spania, care e în rahat, toţi Pirineii: din Deal, din Vale sau Orientali. Să se mărească Belgia prietenă, aflată în plin haos, oferindu-i-se regiunea Somme, Nordul, Aisne, Meuse, Moselle şi la Meurthe-et-Moselle! (Toate astea le citeşte de pe o bucată de hârtie fiindcă memoria lui n-ar fi fost capabilă să reţină atâtea precizări.) Şi pe urmă, cum suntem priteni la cataramă cu Friţii, iar bieţii de ei sunt tăiaţi în două, să-i compensăm dându-le înapoi Lorena şi Franche-Comté.

Da asta nu-i tot. Ca să evităm zâzania cu tunelul de sub Mânecă sau podul pe deasupra ei, nu ne rămâne decât să le dăm englezilor Pas-de-Calais. În felul ăsta Anglia n-ar mai fi izolată şi n-o să mai avem atâta bătaie de cap cu Ferry-Boîte-ul. Odată luate aceste indispoziţii, o să ne aflăm cu adevărat între francezi. O să fie o frumoasă viaţă de familie, credeţi-mă!

Degetul lui mic se adaugă celorlalte patru.

– Ultimul punct din programul meu: politica esterioară: alianţă cu toată lumea! Putem mânca icre negre bând whisky, nu-i aşa? Şi de ce mă rog să ne batem cuie-n talpă cu chinezii, vă întreb? Vouă nu vă place orezul? Mie, da! În pilaf şi cu rasol de viţel, e o minune. Tratat de pace cu Monaco, fără economii excesive. Îl invit pe Nasser să vină şi să-şi petreacă vacanţa la Rambouillet[24] ca să se aranjeze o dată pentru totdeauna problema cu Canalul de Suede. Am să pun o conductă de acum înainte în Sahara până pe proprietatea lui Boumédien[25] fiindcă n-are nici un rost să-l îngraşe pe Shell. Am să organizez un concurs de belotă S.U.A. – U.R.S.S. la braseira Lippe. Am s-o aduc pe Sănătatea sa Paul VI La Avignon de o să-i cadă mâinile şi picioarele şi o să ajungă Paul-Tronc (trunchi)[26].

Lumea râde de se strâmbă. Se simte relaxată. Bérurier e superb. Un vizionar. El reface harta lumii pe potriva lui. O frământă ca pe o bucăţică de chewing-gum.

– Tot ce vă vorbesc eu e grosso-modo. E mai bine să trecem la fapte, ştiu asta. Şi dacă o să mă alegeţi, o s-o fac! Toată lumea o să aibă parte. O să distribuim câte un păhărel de ţuică prin creşe pe timp de iarnă. Pentru elevi-bătaia obligatorie. Jandarmii (se întoarce spre adjunctul lui) o să primească două solde de Crăciun şi pe 14 Iulie.

---

[24] Hotel construit la Paris după planurile marchizei de Rambouillet – 1588-1665 – reuneşte o societate aleasă, model al preţiozităţii. (n. tr.)

[25] *Muhammad Boumediène* (1932-1978) – militar şi om politic algerian, a fost preşedintele Republicii algeriene între anii 1965-1978. (n. tr.)

[26] *Paul-Tronc* – poltron (laş fricos) – joc de cuvinte.

Morbleut mulţumeşte printr-o plecăciune şi-şi şterge o lacrimă binevenită.

– Suprimarea zonelor cu staţionare limitată! O să facem străzi, autostrăzi, parchinguri şi poduri. Cinemaua o să fie pe gratis. Transporturile la fel. Ca să n-o mai lungim, P.U.Ţ.A. vă este salvarea! P.U.Ţ.A., Bellecombesi şi Bellecombese e tot ce v-a mai rămas ca să vă agăţaţi! În curând o să fie în toate gurile şi în toate inimile!

„Trăiască P.U.Ţ.A.! Trăiască Bellecombe! Înainte!"

Zvântă şi cea de a doua sticlă într-o apoteoză indescriptibilă.

CAPITOLUL XIV

N-am încotro şi trebuie să mă duc să-l salut pe Bătrânu. Mai întâi pentru că se cuvine să-ţi respecţi superiorii, şi pe urmă ca să-i demonstrez că sunt preocupat de problema Bérurier.

E căzut pe gânduri. O salută cu o înclinare adâncă pe mami, apoi îmi spune strângându-mi fără vlagă superba mână garnisită cu cinci degete în ordine de marş pe care i-o întind:

– E cum nu se poate mai evident, monşer, Bérurier al dumitale e revocat chiar din seara asta!

Deşi te aştepţi, o asemenea veste îţi cauzează o cutremurare, nu? Am impresia că am încasat o directă în plex.

– Staţi puţin, domnule director...

Mă uit la faţa consternată a Féliciei. Vorbesc confuz. Grasu dat afară din poliţie! Nu, nu pot să admit aşa ceva! Fără Béru, meseria asta de câine n-ar mai face nici două parale. El mai aduce o fărâmă de bucurie, de zâmbet şi deci un pic de suflet. Mami e cea care ia cuvântul.

– Domnule director, rosteşte ea cu o voce limpede. Îmi veţi spune că mă amestec în probleme care nu mă privesc. Dar eu cred că domnul Bérurier a procedat astfel în beneficiul

anchetei. Dacă îl dezavuaţi revocându-l, ziarele atât ar aştepta, vor da cazului o amploare exagerată, iar poliţia n-ar avea nimic de câştigat.

Big Boss-ul se întoarce spre mami, surprins. De rarele împrejurări când s-au întâlnit, Félicie n-a suflat o vorbuliţă. E o timidă. Ea, odată ieşită din casa noastră, se simte puţin depăşită de viaţă. Într-adevăr, trebuie că-i poartă o reală şi profundă simpatie Grasului ca să îndrăznească să înfrunte un personaj atât de considerabil.

– Poliţia, spune el cu amărăciune. Nu consideraţi că a fost destul de acoperită de ridicol în seara asta, dragă doamnă?

Félicie nu-i de acord.

– Domnul Bérurier e un om simplu, domnule director. Candidatura lui seamănă într-adevăr cu o farsă. Cei care ştiu să glumească sunt de partea lui. Pe parcursul discursului său am fost frapată de bună-voinţa lui şi de bizareriile lui caraghioase, atât de fireşti. E un personaj care ştie să se facă îndrăgit pentru că posedă o mare curăţenie sub aspectul lui exterior... of Doamne, cum aş putea să spun..., respingător!

Bătrânul e uimit.

– Doamnă, face el, consider că sunteţi prea indulgentă.

Îşi drege gâtlejul.

– Bun, dragul meu San-Antonio, să facem un târg: dumneata mi-l aduci pe criminal în următoarele patruzeci şi opt de ore şi eu dau uitării tot ce am spus în legătură cu vechiul dumitale complice.

Se înclină, îi sărută mâna mamei care se înroşeşte de încurcată ce-i şi dispare în noapte.

Mă duc după Maiestatea sa. Nu-şi mai încape în pene! E radioasă şi cam afumată.

– A mers trăsnet, tipule! dă el pe dinafară.

– Minunat, îl aprob eu. Nici lui Poujad nu i-ar fi reuşit mai bine.

– Cred că o am de pe acum în buzunar, cum se zice la curtea Angliei.

– Ce ai în buzunar, beţivanule?

– Erecţia mea la Cameră.

Rămân cu gura căscată.

– Ah! tu chiar ai de gând să ajungi deputat?

– Ce-ai căzut în cap! explodează el. Ce ţi se pare aşa nemaipomenit? Asta-i bună, îl auzi, Popaul? face el întorcându-se spre Morbleut. Şi de ce nu, de ce n-aş fi deputat! Aşa cum merg lucrurile, în situaţia de faţă s-ar putea să ajung şi la grad de ministru. În politică nu-i ca în poliţie, o iei înainte dacă ştii să dai cu gura. Eu, nu că aş vrea să mă laud, băieţi, dar în privinţa asta n-am de ce mă plânge, nu-i aşa? Şi trăncăneala e un talent, ce mai calea-valea!

– Până una-alta, i-o retez eu, ai grijă de pielea ta, Grasule. Nu uita că asasinul e în umbră şi te pândeşte!

Începe să râdă, apoi, cu degetul îndoit îmi face semn să-l urmez într-un loc mai ferit. Mă supun.

– Ascultă, San-A., trece el la atac, suflându-mi în faţă o respiraţie care te duce cu gândul la cooperativa viticolă din

Juliénas, eu nu cred în basmele cu nebunul. Convingerea mea intimă este că toate crimele astea este crime normale. Reţine că ultima n-a fost o crimă!

– Şi ce-a fost un *ice-cream*[27] ? glumesc eu, fiindcă e plăcut să iei lucrurile mai uşor.

– Accident, ţi-am mai zis o dată.

– Şi primele două?

– De acord, astea este, cum zicea Dalila, dar nu le-a comis un nebun. Dacă aş fi crezut în nebunul ăsta, nu m-aş fi prezentat, îţi dai seama! N-am decât o piele şi ţin la ea, amice! Ţi-o închipui tu pe Berthe fără mine? Cui i-ar mai pune coarne!

Îmi las mâna pe umărul umflatului.

– În locul tău, aş acorda o oarecare atenţie acestei eventualităţi, Grasule. Să presupunem că te înşeli, nu?

Eu mi-am făcut datoria. Ferească Dumnezeu ca totul să se termine într-o baie de sânge!

– Dacă sănătatea mea te îngrijorează, poţi să stai liniştit: în fiecare dimineaţă îmi iau porţia de untură de peşte.

Aceste probleme esenţiale fiind reglementate, ne întoarcem cu toţii la Sfântu-Turlurù pentru un nani care să ne dreagă.

* * *

A doua zi, ne sculăm dis-de-dimineaţă. Mă simt reconfortat, fără a-mi putea explica raţiunea acestui reviriment. Am

[27] Îngheţată – limba engleză în original. (n. tr.)

impresia că această perioadă de marasm are să se sfârşească. Spiriduşul meu personal e prezent şi el e cel care îmi şopteşte promisiuni. Béru cântă cât îl ţine gura. Apare la turnanta scării, bărbierit şi în cămaşă curată cu un zâmbet de Austerlitz[28] între gingii.

Îmi face plăcere să constat că amândoi suntem pe aceeaşi lungime de undă.

– Am impresia că eşti în formă, Grasule? fac eu, suflând în cafeaua fierbinte.

– Chiar sunt, recunoaşte el. În dimineaţa asta, am avut o conferinţă de presă la cafeneaua Industriei şi a Monumentului Defuncţilor, cu care ocazie am expus în linii mari programul care am luat cuvântul şi ieri seară.

Nu-i răspund nimic. Începe să mă cam agaseze, Béru.

În timp ce-şi ia micul dejun, slănină, jambon, ouă ochiuri, brânză, totul stropit cu un kil de vin roşu, mă duc să scot maşina din garaj. Apoi, urc s-o sărut pe Félicie.

Când cobor, Grasu îşi şterge lama cuţitului de buzunar pe spatele cravatei, dă drumul instrumentului de lucru *în his pocket*[29] şi se ridică.

– O să trebuiască să-mi cumpăr o altă pălărie în dimineaţa asta, decide el, luându-şi din cuier aureola de fetru.

– Da, ar trebui, îl încurajez eu.

---

[28] *Austerlitz* (2 decembrie 1805) – victoria lui Napoleon asupra împăraţilor Austriei şi Rusiei. Aşa zisa bătălie a celor trei împăraţi. (n. tr.)

[29] În buzunarul lui – limba engleză în original. (n. tr.)

Luăm loc în maşina mea şi, dăi bice şofer! Demarăm cu direcţia Bellecombe.

– S-o vezi pe nevastă-mea ce-o să se mai împăuneze când am să ajung deputat, visează imbecilul. Îţi dai seama ce efect o să aibă la vecini?

Nu-i spun ceea ce gândesc, mai întâi pentru că l-aş supăra, iar pe urmă pentru că atenţia îmi este acaparată de evoluţiile periculoase ale unui puşti care, căţărat pe o bicicletă prea mare pentru el, deviază brusc când la stânga când la dreapta.

Apariţia mea îl sperie, e cazul să ştiţi! Trag cât mai mult pe dreapta şi opresc. Dar pericolul trebuie că exersează o atracţie suspectă asupra individului, fiindcă băiatul, descumpănit, nimereşte drept în maşina mea. Încearcă în zadar să tragă de ghidon în ultimul moment, dar îmi agaţă aripa stângă faţă şi e propulsat într-o parte. Roata lui din faţă descrie o succesiune de „8"-uri, apoi puştiul, în zbor planat, aterizează într-un hăţiş de carpeni tineri. Împreună cu Grasu ieşim din maşină şi-i dăm o mână de ajutor. O privire e destul a să ne liniştim: băiatul n-are decât nişte zgârieturi. Plânge totuşi din cauza sperieturii.

– Nu ţi-e ruşine să mergi pe o bicicletă veche fără frâne, îl ceartă Maiestatea sa deputabilă. Ai fi putut să mori, puştiule!

Tace ca să scoată un carneţel de buzunar. Un carneţel nou nouţ, dar care nu va rămâne multă vreme aşa, buzunarele lui Béru nefiind genul de loc unde obiectele să-şi poată păstra virginitatea.

Suge mina unui pix şi notează pe o pagină albă nişte chestii misterioase.

– Ce faci acolo? mă mir eu.

– Ceva care trebuie să includ în programul meu: să se verifice frânele la bicicletele copiilor!

Îl mângâi pe puştan şi-i dau nişte bani ca să-şi cumpere frâne noi la grămada lui de fierotanii. Dintr-un foc îşi şterge lacrimile şi pe urmă, profitând că are batista umedă, îşi tamponează sângele care-i curge din zgârieturi.

– E în ordine, băiete?

– Da, dom'le, mulţumesc.

Ne îndreptăm spre maşină. Facem abia doi paşi şi ceva imprevizibil se produce. O deflagraţie sfâşie liniştea ţarinilor. Fum negru! Flăcări! Maşina mea explodează şi începe să ardă ca într-un film american.

Dau fuga spre incendiu. Dar totul e inutil. Focul e generalizat. Cineva a strecurat sub perne o grenadă incendiară.

Viitorul deputat e de un verde de hering nerecenzat. Buzele lui decolorate tremură.

– Ce vrea să însemne una ca asta? se bâlbâie el.

– Vrea să însemne că nebunul, a cărui existenţă tu o negi, a încercat să-ţi facă felul, îl asigur eu. Şi cum el nu pune preţ pe o viaţă, mă lichida şi pe mine cu aceeaşi ocazie. Fără accidentul mucosului ăsta, ne-am fi înfierbântat bine, amice!

– Tu tu tu tu..., începe Grasu.

– Ai început să faci ca trenul? îl ironizez eu.

– Tu..., tu chiar crezi că eu eram cel vizat?

– Aş putea să pariez o mie la unu, pruncule! Ar fi momen-

tul să începi a pricepe că, pe meleagurile astea, meseria de candidat îţi oferă odihnă. Odihnă veşnică!

Ne uităm cum arde careta mea în mijlocul unui cerc de localnici. Ni se pun întrebări.

– Autoaprinderea e de vină, îi informez eu, cu certitudinea că nu-i duc cu preşul.

Ziua demarează bine. Şi eu care eram aşa de optimist.

– Măcar eşti asigurat pentru toate riscurile? bombăne afurisitul.

– Da, bucălatule. Tu însă, ar trebui să te asiguri pe viaţă.

Béru e tăcut. Filozofia lui e dată rău peste cap. Tu be or not tu be, that is the question!

Asta este el pe cale să-şi spună...

În franceză...

Şi în felul lui!

CAPITOLUL XV

Las pe seama lui Bérurier să comenteze pentru presă şi colegii mei peripeţiile atentatului de la care providenţa ne-a permis să scăpăm şi mă închid în comisariat, dând ordin gardienilor de pază să nu lase pe nimeni să intre.

– Laplume v-a telefonat până acum de două ori în dimineaţa asta, domnule comisar, mă anunţă secretarul. A lăsat un număr unde l-aţi putea găsi.

Cer să mi se facă legătura. Glasul surescitat al inspectorului Laplume nu întârzie să-mi gâdile trompa lui Eustache.

– Gata, dom'le comisar, am descoperit cine-i autorul telefonului.

– Nu-i cu putinţă!

– Pe cuvânt!

E radios. Trebuie să recunosc că, dacă într-adevăr a dat peste interlocutorul contelui Gaétan de Martillet-Fouceau, i-a reuşit o performanţă foarte frumoasă.

– Cine e?

– O femeie. O anume Natacha Bannet, de origine slavă. Locuieşte într-o pensiune de familie pe bulevardul Port-Royal.

– Cu ce se ocupă în viaţa de toate zilele?

–După câte ştiu eu, cu nimic. E o fată frumoasă de vreo douăzeci şi cinci de ani, blondă, cu ochi albaştri, faţa rotundă şi părul bătând spre cenuşiu.

– Trăieşte singură?

– Da.

– Şi tu, pe unde-mi eşti?

– În aceeaşi pensiune ca şi ea. Am luat o cameră care se află la două uşi de a ei. Aştept instrucţiunile dumneavoastră.

Judec profund. Laplume îşi închipuie că s-a întrerupt convorbirea şi emite câteva alo-uri descumpănite.

– Stai blând, fiule, gândesc. Ai să încerci să faci cunoştinţă cu ea!

Nu prea se arată entuziasmat.

– N-o să meargă, dom'le comisar, eu n-am fizicul dumneavoastră de artist. Femeile nu dau năvală peste mine, şi când mi se întâmplă să dau eu năvală, mă căptuşesc mai curând cu palme decât cu încurajări.

– Foarte bine, supravegheaz-o, vin eu imediat!

Uite aşa, m-a apucat de-o dată. Dintr-una singură! M-am auzit vorbind fără să fi avut nevoie să iau o hotărâre. Oare ce-o fi însemnând asta? Să fie oare dorinţa de a respira puţin aerul Parisului?

Notez adresa lui Laplume şi închid telefonul, ca aproape imediat să cer legătura cu poliţia din capitală.

– Dă-mi-l pe Pinaud! îi spun funcţionarei, după ce mă prezint.

O serie de sonerii încep să-o caute pe fosilă. În cele din

urmă, glasul lui guturoiat se face auzit: dar cu greu, atât îi este nasul de înfundat şi sinusurile de paralizate.

– Ah! tu erai, San-A.? hârâie ruina. Închipuie-ţi că a dat peste mine o gripă afurisită. Mă simt aşa de rău că eram pe cale să mă întreb dacă n-ar fi mai bine să mă întorc acasă şi să mă culc...

– A i să te întorci să te culci altădată, moşule, hotărăsc eu. Ia o maşină şi vino imediat la Bellecombe-sur-Moulx.

– Ce vorbeşti? se sufocă el; păi, am 38 cu 2!

– Asta dovedeşte că metabolismul tău bazal funcţionează. Fă ce-ţi zic, e ceva urgent şi grav.

– Dar ce naiba se întâmplă? boceşte şubrezitul.

– Se întâmplă că viaţa lui Béru e în pericol. Am nevoie de cineva cu experienţă şi credincios care să-i asigure protecţia, te-ai prins?

– Dar, eu...

Închid telefonul, ca să pun capăt relatării gripei şi doleanţelor lui.

La capătul celălalt al firului, probabil că el continuă să vorbească. Eu ştiu că are să vină şi că o să-şi facă meseria, gripatul. Plăpând, gata mereu să protesteze, e cu un picior în groapă şi cu celălalt pe o coajă de banană, dar rezistă la şocuri, moş Pinuche.

– Aţi aflat ceva despre Mathieu Mathieu? adresez eu întrebarea tuturor.

– Până acum, nimic, mi se răspunde.

Le cer domnilor subalterni ai mei să-mi facă rost cu orice preţ de o fotografie a personajului.

– Când veţi găsi una, publicaţi-o în toată presa şi trimiteţi un exemplar la fişierul central.

Toată lumea e de acord. Le răspund O.K. Închiriez o maşină nouă şi gonesc spre Paris, via Sfântu-Ţurluru.

Fiindcă am de gând să fac o haltă la hotel.

* * *

Bătrânul Donjon e în efervescenţă din pricina istoriei cu maşina mea incendiată. Descopăr o Félicie moartă de spaimă pe care mă apuc s-o liniştesc.

– Nu eu eram cel vizat, mami, ci Béru. Lucrurile parcă ar vrea să se ţină de şotii în dimineaţa asta.

– Of, aşa ai tu impresia? exclamă scumpa de ea.

– Sigur că da, avem nevoie de agitaţie, apatia este doar negativă. Plec la Paris pentru o verificare importantă. Pe tine te însărcinez cu o anchetă.

– Pe mine! se miră mămica mea cumsecade.

– Ascultă, mami. Bomba a fost strecurată în maşină, sub banchetă, între momentul în care eu am scos maşina din garaj şi cel în care am luat loc în ea. Între aceste două operaţiuni dacă s-au scurs zece minute. Încearcă să afli cine dădea târcoale prin zonă, cine s-a putut apropia de ea.

– Nu crezi că bomba o fi fost strecurată în timpul nopţii?

– Mai mult ca sigur nu. Cine ar fi putut să prevadă ora noastră de plecare din hotel, fiindcă la culcare nici eu nu ştiam care va fi? Crede-mă, totul s-a petrecut în momentul de care-ţi vorbesc.

– De ce nu-i pui pe inspectorii tăi să facă ancheta? insistă ea.

Îi zâmbesc.

– Pentru un motiv simplu, mami. Aici e un loc izolat. Oamenii se tem de poliţie. Cu cât au conştiinţa mai curată cu atât mai mult le este frică. Când un sticlete îi ia la întrebări o fac pe muţii. În tine vor avea încredere şi vor vorbi. Realizezi cum stau lucrurile?

– Am să fac imposibilul, îmi promite Félicie.

Pentru aceste cuvinte plăcute capătă dreptul la un superpupic filial din partea băiatului ei isteţ.

O oră şi jumătate mai târziu, iată-mă ajuns în capitală.

* * *

E vorba de o pensiune de familie discretă, oarecum burgheză, situată în fundul unei curţi care, lucru curios, îmi aminteşte prin atmosfera ei de cea a reşedinţei defunctului conte. La birou, descopăr o persoană demnă cu părul cenuşiu bătând în albastru, îmbrăcată în întregime în mov.

Întreb de domnul Laplume şi ea mi-l cheamă prin telefonul interior. Îmi aştept colaboratorul într-un salon cu mobile din răchită care gem vehement când sunt utilizate.

Laplume îşi face apariţia în cămaşă.

– Ei, băiete, care-i situaţia? îl întreb.

– A rămas în acelaşi punct, se plânge el. Degeaba am încercat eu să-i fac ochi dulci damei, n-a mers!

– E plecată?

– Nu, ascultă radioul în camera ei.

Mă legăn puţin în fotoliu, întrebându-mă ce s-ar cuveni să fac.

Laplume mă atinge pe umăr cu un deget furiş.

– Uite-o, îmi suflă el.

Văd trecând o demoazelă despre care minimul ce s-ar putea spune e că ar trebui ţinută la distanţă de cardiaci. Frumoasă să-ţi taie respiraţia, să-ţi debranşeze aorta, să-ţi răsucească măduva spinării în serpentină! Oh! ce femeie, maică!

Natacha Bannet e o splendoare ambulantă. Mă ridic ca în stare de hipnoză şi mă iau după ea.

Iese pe bulevard cu fiul unic şi preferat al Féliciei după tocurile ei cui. Parisul miroase a Paris, irezistibil. Dragostea pluteşte în aer. Biscotte în timpul verii circulaţia maşinilor nu-i chiar aşa intensă. E plăcut să hoinăreşti cu ochii ţintiţi pe mameloanele unei fete frumoase. Aceste mameloane fac cât cele de la Cavaillon[30], ascultaţi-mă pe mine!

Coboară pe Port-Royal până în bulevardul Saint-Michel, apoi o ia pe bulevardul Saint-Michel până la Dupont-Latin.

Intru în urma ei într-un local plin de hărmălaie. Au mai rămas câţiva studenţi în *Latin quarter* pe timpul verii şi e destul ca să întoarcă toate braseriile din preajmă cu fundul în sus. Câţiva negri frumoşi în compania unor blonde frumoase (e în

[30] Orăşel din regiunea Vaucluse – Franţa – renumit printre altele pentru târgul de fructe în special al pepenilor galbeni (melon) şi al altor trufandale. (n.tr.)

natura lucrurilor) şi câteva brunete frumoase cu câţiva blonzi frumoşi (situaţia fiind cea pe care o ştiţi) perorează în limbi multiple şi variate. Natacha mea se instalează într-un colţ liniştit, în spatele scării şi comandă ceva discret, în raport direct cu sfaturile calorice din revista „Elle".

Am norocul să găsesc o masă alături de a ei. Mi-e o foame de căpcăun, dar mă abţin să-mi ofer o masă pantagruelică: n-ar fi serios din partea mea. În viaţă nu trebuie să pierzi niciodată din vedere latura psihologică a problemei.

E deplasat să înfuleci o friptură de vacă în sos de vin când ai de gând să faci curte unei dudui care-şi martirizează stomacul cu grape-fruit şi şuncă slabă de regim. Pun deci pe primul plan silueta: crudităţi – şi carne la grătar. Ea comandă o jumătate de apă minerală Evian, eu mă rezum la un sifon. E ceva nou, rezonabil, prohepatic dacă nu chiar epatant.

Şi începe manejul. Natacha nu mă bagă în seamă chiar imediat, păcat pentru ea. Dacă există vreun spectacol care să justifice pe deplin activitatea fraţilor Lissac[31] acela e al servitorului dumneavoastră pe cale să facă ochi dulci!

Forţa privirii mele e aşa de mare, magnetismul meu atât de puternic, că frumoasa fetişcană în cele din urmă îşi întoarce căpşorul blond spre mine. N-are rost să-i examinez fundul irisului ca să înţeleg că sunt pe drumul cel bun. Dintr-o dată,

[31] Autori ai unei cărţi intitulate „Nu te uita la mine cu gura plină" din cauza căreia fratele mai mare a pierdut premiul Goncourt şi metroul în aceeaşi săptămână. (Extras din Dicţionarul San-Antonio.).

mă simt cu mult mai bine şi mă prind ce-mi lipsea mie la Bellecombe. Parisul! Parisul, aerul lui îmbătător, fetiţele, zgomotul, mirosul... Un concediu ramolizant la Sfântu-Turluru mă sclerozase. Aici, îmi regăsesc tonusul, adevărul, antrenul. Sunt la fel ca acele flori japoneze din hârtie care puse într-un pahar până la urmă ajung să-l umple într-o clipă. Eram chircit ca un ficat atins de ciroză; aruncă-mă în mijlocul Parisului şi miracolul se operează.

Şi, cum în dimineaţa asta, în aerul capitalei e un soi de armonie prestabilită, se apropie un vânzător de bilete de loterie. E genul de şobolan murdar cu mătreaţa cernută pe umeri. Merge din masă în masă. Nu prea are succes. Atunci, se îndreaptă spre Natacha şi încearcă să stoarcă de la ea un ban cu orice preţ. Natacha îl refuză. Ar vrea ca tipul s-o lase în pace. Dar el se cramponează, mizând pe insistenţă. O fată frumoasă singurică, asta da pradă ideală! Devine insinuant. Ajunge până în a-i lăsa autoritar un bilet în faţa farfuriei.

Atunci, cavalerul Bayard, cel care înlocuieşte untul şi cantarida[32], se ridică şi se îndreaptă spre inoportun.

– Dacă domnişoara ţi-a spus că nu vrea bilete, înţelege! îi debitez eu cu o voce impresionantă.

Tipul se uită la mine, bate din pleoapele pline de făină şi bombăne.

---

[32] Gândac coleopter verde-auriu care cauzează desfrunzirea frasinilor şi care uscat şi pisat e folosit la prepararea unor medicamente şi afrodisiace. (n. tr.)

– Ia uite în ce m-am băgat!

Îi dau o mie de franci şi trag trei bilete din şiragul lui.

– Şi acum, valea!

Rapid, se abţine să mai protesteze şi pleacă, încercând să-şi recupereze demnitatea.

– Mulţumesc, îmi şopteşte scumpa copilă.

Îi zâmbesc şi agit cele trei bilete în faţa ei.

– Punem pariu că am aici numerele câştigătoare?

– E foarte posibil!

– Aşa e întotdeauna când dă norocul peste tine, e destul să citeşti „Aici Parisul" ca să te convingi. Dacă am pus mâna pe numărul câştigător, împărţim, de acord?

Uite aşa: am trecut la atac ca în nouăsute paişpe, băieţi!

Patruzeci de minute mai târziu beam cafea conservată (adică Nescafé), şi după un alt sfert de oră ne plimbam pe bulevardul Saint-Michel. Fata asta e frumoasă şi miroase plăcut. Căldura ei e ca cea a primăverii. Măi să fie, uite că ajung liric! O să trebuiască să iau un depurativ!

Îmi spune că o cheamă Natacha pe numele ei mic, ceea ce mă surprinde din cale afară. E fiica unui diplomat rus de pe vremuri, ducele Igor Bannetcikov, mort recent. Duce o viaţă mai austeră financiar şi scrie o carte despre consecinţele artei moldovlahice asupra ambalajelor moderne.

– Prieteni mulţi? o întreb eu.

– Nu.

Are o urmă de accent moştenită de la tăticul ei. E delicios, aşa de dulce că aş fi în stare să i-l caut între dinţi. Luăm un taxi

şi mergem în Bois de Boulogne. Păsărelele şi sadicii se zbenguiesc printre boschete.

Găsim un colţişor aproape izolat (sunt numai patruzeci şi opt cei care trag cu ochiul, ascunşi prin preajmă) şi începe gânguritul cu înfruntarea mucoaselor şi solo de jartere la patru degete.

O provoc la confidenţe pe paraşuta asta. Are ceva amanţi? N-ar fi deloc surprinzător dată fiind vârsta şi condiţia ei fizică. Îmi răspunde că deocamdată e liberă, şi-mi aduce la cunoştinţă că eu am pus laba pe ea exact după o despărţire... Asta mă interesează; dintr-o dată îmi ciulesc şi urechile.

– Cum să fie un bărbat în stare să te lase? mă revolt eu. Aşa ceva e pur şi simplu inimaginabil!

– Nu m-a lăsat el, eu l-am lăsat!

– Totul se explică. Să nu-mi spui totuşi că te înşela. N-aş putea nici s-o admit, nici s-o tolerez.

Tipa devine gravă, maxilarul ei se rigidizează, privirea îi ajunge fixă.

– Nu, e cu mult mai grav.

– Asta-i bună! Povesteşte-mi totul, iubirea mea...

Cei patruzeci şi opt de deviaţi sexuali s-au făcut o sută doisprezece în jurul nostru, ca japonezii în jungla sri-lankeză în timpul *of the last war*[33]. Îşi ţin respiraţia, sperând să asiste la o partidă de amor în aer liber.

Fetiţa nu bagă de seamă nimic.

---

[33] Ultimului război – limba engleză în original. (n. tr.)

– Am aflat că omul acela era comunist! face ea.

– Poftim?

– Da, ai auzit perfect, reia tipa cu vioiciune. Comunist. Nu ştiusem. Era prezentabil, de origine nobilă. Un conte, puteam să am încredere, nu? Dar, vai! Totul s-a dus de râpă. Îţi poţi imagina drama asta shakespeariană? Eu, fiica marelui duce Bennetcikov, exilat în Franţa, ruinat de soviete, să fiu metresa unui comunist! Am crezut că am să mă duc să-l omor.

– Mai povesteşte-mi puţin, e pasionant. Îţi înţeleg calvarul, frumoasă prietenă. Şi îţi împărtăşesc îndreptăţita furie.

Tipa capturează o buburuză care i se strecura pe cusătura ciorapului. Îi dă un pupic precum şi libertatea.

– L-am cunoscut la Paris. Timp de doi ani l-am iubit şi am fost iubită.

Formula perimată şi dinstinsă îmi face tremoluxul internus să gângurească.

Când o demoazelă în plin secol douăzeci vine să-ţi înşire baliverne de genul ăsta ai toate motivele s-o decapezi cu lampa de sudură şi s-o badijonezi cu minium, nu?

– Mişcător, emit eu, infinit de mişcător! Viaţa ta e un roman! Ce măreţ mi se pare, ce frumos, ce generos!

Sadicii din Bois operează o înaintare de douăzeci de centimetri în direcţia noastră.

Ea relatează mai departe:

– Acum zece zile, prietenul meu mi-a trimis un afiş electoral. Poza lui se afla sub secera şi ciocanul. Cum de n-am murit în clipa aia? Am să mă întreb toată viaţa. Ah! organismul e mai puternic decât s-ar putea crede!

– Fără discuţie, o aprob eu. Şi ce-ai făcut?

– Am rupt-o cu el.

– Prin telefon?

– Da. Nici măcar nu merita o scrisoare de adio. I-am spus că-i interzic să mai dea ochii cu mine, că nutream pentru el doar ură şi dispreţ.

– Un episod de viaţă, susur eu. Bernstein[34] corcit cu Georges Ohnet!

– Bineînţeles.

O lacrimă extrem de frumoasă îi atârnă ca o perlă de gene. Îşi agită măturicile. Lacrima cade în iarbă, picătură de rouă prematură! (Oh! la, la, cred că o să trebuiască să iau o aspirină, văd că nu mă simt prea bine.)

– Şi cum a reacţionat neamul ăsta prost de conte?

– Disperat! Mă implora la telefon! Se jura că dacă mă despart de el se sinucide. Deschisese un sertar şi mi-a spus că ţinea în mână un revolver.

Simt că respiraţia îşi prinde picioarele în cingătoarea stuporii mele.

– Şi pe urmă, dulcea mea frumoasă?

– Pe urmă, am trântit telefonul! Am oroare de scenele astea deprimante.

– Şi el s-a sinucis? orăcăi eu.

---

[34] *Edouard Bernstein* (1850-1932) – teoretician socialist german. El introduce un curent reformist în sânul social-democraţiei germane. (n. tr.)

Ea ridică din umeri.

– Chiar puteţi să credeţi una ca asta, bărbaţii sunt prea proşti!

– Ia spune-mi, minunată Natacha, încântare a ochilor, exaltare a inimii, tu care umileşti trandafirii şi faci să pălească zorii zilei, ţi se mai întâmplă să citeşti ziarele?

– Bineînţeles, face ea. Citesc „Arta", „Candide" şi „Minutul".

– Eu vorbesc de cotidiene!

– Aaa, nu, se revoltă frumoasa blondă. Nici pomeneală. Urăsc presa asta de scandal care ne face atâta rău!

– Şi telefonul de care-mi vorbeşti, l-ai dat într-o dimineaţă din săptămâna care a trecut? Mai exact, într-o marţi?

Ochii îi ies din orbite. Rămâne cu gura căscată. Pieptul i se ridică. Sprâncenele i se arcuiesc.

– Da, cum de ai aflat...?

– Am pierdut din vedere să-ţi semnalez că am daruri de vizionar.

– Chiar până într-atât, e uluitor!

Se răstoarnă pe peluză şi priveşte cerul albastru unde nori uşori pun briza să hoinărească.

– Într-adevăr, era marţi, săptămâna trecută. Eşti o fiinţă fantastică, îngână ea trecându-şi limba poznaşă peste buzele cărnoase. Îi aplic o pupătură cât se poate de *big*.

Cohorta celor care trag cu ochiul scoate un suspin şi se mai apropie puţin.

– N-am decât un singur defect, îi aduc la cunoştinţă. Sunt secretar la organizaţia de bază din cartierul meu!

Tipa se oţărăşte, se ridică, mă pălmuieşte şi o rupe la fugă.

O las în pace. N-aş mai fi avut ce să-i spun şi ştiu unde să dau de ea. Sadicii, dezorientaţi, se risipesc în natură.

CAPITOLUL XVI

Trec pe la birou. Ori de câte ori nu vin pe aici vreo cincisprezece zile, la sosire sunt surprins de mirosul bizar. Miros de administraţie. Lemn vechi, cârpă veche, hârtie veche. Nu toate hârţoagele vechi, reţineţi bine, au acelaşi miros. E vorba mai puţin de calitatea hârtiei cât de ce anume a fost tipărit pe ea.

Astfel, pe aceeaşi hârtie, un pachet de ferpare vechi n-au acelaşi miros ca un pachet de convocări. Să înţeleagă cine poate! Registrele de arhivă nu miros la fel ca registrele de băcănie.

Distribui saluturi şi cuvinte bune. Pe urmă urc la fişierul central. Funcţionarul de acolo îmi spune că tocmai a primit în clipa aceea fotografia unui individ, a unui anume Mathieu Mathieu. Cramponez poza. Reprezintă un grup de pescari cu undiţa fotografiaţi în faţa unei ghirlande de păstrăvi. În arierplan o mutră prefăcută şi vicleană. Careva de prin serviciile bellecombese a înconjurat-o cu o carioca.

– Figura asta se poate mări, fac eu. Trebuie dusă la laborator.

Dar moş Cataplasmă, regele fişierelor, poreclit Fişet din

cauza acestei funcţii, îşi clatină capul de ou, care seamănă cu un supozitor montat pe rulmenţi cu bile.

– Nu merită osteneala, cu o lupă rezolvăm treaba.

Apucă instrumentul optic anunţat şi se dedă unui examen minuţios. Tipul ăsta, credeţi-mă (şi dacă nu mă credeţi, duceţi-vă să vă badijonaţi marele zigomatic cu mercuro-crom), tipul ăsta, repet, fiindcă vă lipseşte memoria, are un creier care ar face de ruşine maşinile electronice de la I.B.M.

– Îl recunosc pe domnul, murmură el pe deasupra mustăţii de şobolan bătrân.

– Nu-i cu putinţă. Îl cunoaşteţi pe Mathieu Mathieu?

– Nu-i ăsta numele lui... Prenumele, da... Mathieu, exact. Mathieu Mathias, asta era! Ba chiar aş putea să vă spun că-i căutat de poliţie... Deşi nu, acum beneficiază de prescripţie... Staţi puţin, să verificăm treaba asta... Dacă-mi aduc bine aminte, şi-a ucis nevasta la beţie...

Îşi consultă fişierul la litera „M". Degetele lui subţiri frunzăresc fişele cu viteza unei rotative cuprinse de nebunie.

– Zicem Mathias... MA... THI... AS! Asta era!

Apucă un dreptunghi de hârtie pe care e prinsă o fotografie. Nici un dubiu, cu zece sau doisprezece ani mai puţin în cârcă, e acelaşi individ ca şi pe fotografia pescarilor amatori.

Fişa glăsuieşte: Mathias Mathieu, născut pe 18 ianuarie 1905 la Bézezy-le-Fignedé (Seine-et-Eure), domiciliat în fundătura Profesor Grodu, din Asnières. Însurat cu Gougnafié Solange. Muncitor strungar. Şi-a ucis soţia pe 23 aprilie 1953

în timpul unei crize etilice. A dispărut. Căutat de parchetul departamentului Seine.

Îi dau cartonaşul lui moş Cataplasmă.

– Mulţumesc. Asta-i tot ce voiam să ştiu.

Înveselit, urc în birou la Bătrânu.

Ei bine, s-ar zice că lucrurile încep să se precipite, nu?

* * *

Cu mâinile la spate, fruntea încreţită, insigna strălucitoare şi privirea tulburată, Bossul se plimbă pe mocheta din biroul lui.

– După părerea dumitale, bunul meu prieten (fiindcă sunt pe cale să redevin bunul lui prieten). După părerea dumitale, repetă el (fiindcă ştie că aveţi o memorie care rulează pe jantă) grădinarul ar fi cel care l-a ucis pe contele Martillet-Fauceau?

Eu clatin din cap.

– Nu neapărat, domnule director...

Îşi încruntă sprâncenele.

– Cum adică, nu neapărat?

– Am impresia că domnul conte s-a sinucis. Fiţi atent, vă voi da versiunea mea a evenimentelor. Gaétan de Martillet-Fauceau primeşte un telefon delirant de la nebuna aia de Natacha care-l anunţă că totul s-a sfârşit între ei. El o imploră. Ea rămâne intransigentă. El e conte înainte de toate. Spiritul lui scoborâtor din cruciaţi iese la iveală. O ameninţă că se sinucide. Ea râde şi-i trânteşte telefonul în nas. Atunci el îşi trage un glonţ...

– Trei gloanţe în inimă! glumeşte Bossul.

– Perfect. Nu uitaţi că era aplecat deasupra mesei unde se afla telefonul. Ca să-şi întoarcă arma spre piept a trebuit să se sprijine de respectiva masă. Degetul lui e crispat... Pleacă trei gloanţe... Cade...

– Dar el...

– Ştiu, îl întrerup: ţinea receptorul cu mâna dreaptă şi nu era stângaci. Dar, părerea mea este că aici a intervenit Mathieu Mathias. Alertat de împuşcături, grădinarul intră. Nu apare nimeni, şi atunci procedează la o înscenare dintr-un motiv pe care nu-l cunosc încă, dar pe care ni-l va lămuri, vreau să sper, dacă punem mâna pe el.

– E absurd! exclamă tunsul. În general crimele se încearcă a fi camuflate în suicide şi nu suicidele travestite în asasinate!

– În general, aşa este, domnule director, dar mai există şi excepţii care confirmă regula. Simt că Mathieu este una dintre aceste excepţii.

– Fie, şi pe urmă?

– Pe urmă şi-a reluat munca şi a aşteptat. Valetul a dat alarma iar Mathieu s-a dus să-l aducă pe doctor.

Bossul e din ce în ce mai sceptic. Pufneşte şi nasul lui pompează aerul ce i-a mai rămas în plămâni.

– De ce a dispărut?

Încep să râd.

– Ei bine, asta am descoperit. Iată cum s-au petrecut lucrurile, şefu'. Se aud trei împuşcături. El intră, îl vede pe stăpân mort şi înţelege că s-a sinucis. În sertarul în care contele

şi ţinea revolverul e ceva care-i trezeşte lăcomia lui Mathieu: banii! Îi bagă în buzunar. Dar se teme să nu trezească bănuieli lând alarma. Atunci, înscenează un furt. Pune telefonul în ana contelui. Pe urmă ia banii, îi ascunde în gamela lui şi o ngroapă printre trandafiri. Restul îl cunoaştem: se duce să-l aute pe doctor, răspunde la întrebările anchetatorilor, etc. A doua zi, se întoarce să dezgroape gamela, după care dispare.

– După ce şi-a omorât câinele?

– Da. Nu uitaţi că Mathieu e un beţiv. O brută care cu ani în urmă şi-a ucis nevasta. Câinele voia să se ia după el. Era prea riscant. Atunci, străpunge bietul animal cu o lovitură de furcă, şi pleacă. Mai mult ca sigur, s-a dus să se stabilească în vreun sat, aşa cum făcuse şi cu zece ani mai înainte. Poate, glumesc eu, acum îşi zice Mathias Mathias? Îl găsim noi, şefu'. Şi veţi vedea că am avut dreptate.

Bătrânu zâmbeşte.

– Dacă stau bine şi mă gândesc, nu-i exclus. Convingerea mea este că el l-a asasinat pe conte.

Pocneşte din degete.

– Dar, ia să te aud, cum rămâne cu ceilalţi candidaţi?

– Ei n-au nici o legătură cu Mathieu, domnule director. De altfel al treilea a murit accidental.

Bătrânul ridică din umeri.

– Şi al doilea şi-a tăiat gâtul pe când se bărbierea?

– Nu. După mine, numai a doua crimă e cu adevărat o crimă.

Bossul mă ironizează:

– Un suicid, o crimă, un accident? Asta vrei să susţii?

– Exact, şefu'.

– N-o să vă vină prea uşor să-i determinaţi pe ziarişti să înghită una ca asta!

– Voi demonstra cu probe!

– Să te audă Dumnezeu. Dar am impresia că uiţi un detaliu important.

– Care anume?

Ia loc la birou şi mângâie cu vârful degetelor aurăriile mapei din piele cu reliefuri.

– Atentatul căruia i-aţi căzut victime azi dimineaţa, dumneata şi Bérurier!

Fac o grimasă. Şi cu toate astea e adevărat. Uitasem cu desăvârşire. Pe cuvântul meu, bonzul ăsta bătrân o să mă îmbolnăvească de nervi. Prefer să plec.

CAPITOLUL XVII

Verific alibiul ginerelui răposatului Lendoffé mai înainte de a apuca drumul spre Bellecombe. În ceea ce-l priveşte, nici o problemă: notaţi ghinion, şi ştergeţi tabla. Petrecăreţul şi-a petrecut într-adevăr noaptea la Paris, într-o companie galantă aşa cum mi-a declarat.

Două ore mai târziu, opresc în piaţa primăriei din Bellecombe. E neagră de lume. Nu primăria, piaţa.

Căţărat pe un butoi, Diogene[35] triumfător, pe cap cu o canotieră cavalerească şi flancat de Morbeut şi un Pinuche mai înfofolit ca niciodată, Béru pronunţă o alocuţiune care ridică mulţimile în sus.

– Şi azi dimineaţă din nou, asasinul a încercat să-mi vină de hac. Dar eu v-am anunţat nu mai târziu de ieri seară: cu Bérurier n-o să-i meargă aşa de repede! Iată-mă viu şi nevătămat în faţa dumneavoastră, prieteni. Eu, Béru, vă anunţ. Când am să ajung deputatul dumneavoastră niciodată n-o să vă meargă

---

[35] *Diogene din Sinope* (410-328 î.de Ch.) – filozof grec, celebru prin vorbele lui de duh. Despre el se povesteşte că locuia într-un butoi şi că unica lui ustensilă casnică folosită era o strachină. Cu un opaiţ în mână, Diogene căuta peste tot „un om adevărat" dar nu l-a găsit niciodată. (n. tr.)

afacerile mai bine şi niciodată Bellecombe n-o să fie aşa de bellecombes!

E purtat în triumf. Pinuche râde guturoiat cum e.

Împing populaţia la dreapta şi la stânga ca să ajung la el.

– Nici o vătămare în timpul absenţei mele, moşule?

– Ce părere ai! protestează Pinaud. E o nebunie cât e de iubit Grasu nostru!

Trage aer pe nas în câteva reprize şi rosteşte tuşind în căuşul palmei:

– Ştii ce mă întreb, de ce oare şi-o fi luat ca adjunct un adjunct ca ăsta! N-ar fi trebuit decât să-mi dea de veste şi i-aş fi făcut cu plăcere aşa un serviciu!

Morbleut, care are urechea fină ca pentru un fost jandarm, se face roşu ca para.

– Dumneata, peşte-pisică, i se adresează el ruinei, te rog să te abţii de la acest gen de reflecţii. Eu sunt prietenul intim al lui Alexandre şi...

– Prietenul intim al lui Alexandre sunt eu, certifică blândul şi comsecadele Pinuche. Întreabă-l numai pe comisarul San-Antonio.

– Greşiţi şi unul şi celălalt, ripostez eu. De când mă ştiu, Bérurier n-are decât un singur prieten şi ăla sunt eu.

Îi las disperaţi cât cuprinde ca să trec pe la comisariat.

* * *

– Cine a mai fost ucis? întreb eu fără să mă cantonez

supra cuiva. (ceea ce îmi este cu atât mai uşor cu cât Bellecombe e capitală de canton.)

– Deocamdată nimeni. Apropo, domnule comisar, am descoperit pentru dumneavoastră o fotografie a lui Mathieu Mathieu. Nu-i grozavă, nu era el cel care fotografia, totuşi...

– Sunt la curent, mulţumesc, le-o retez eu. Mathieu Mathieu se numeşte în realitate Mathieu Mathias şi el şi-a asasinat nevasta acum zece ani. Domnilor, aveţi ca sarcină să-mi drenaţi toată Normandia, e regiunea unde a văzut el lumina zilei şi pot afirma că pe aici se ascunde. Probabil că s-a refugiat într-un sătuc oarecare. După părerea mea, îl veţi găsi fără prea mare bătaie de cap!

În curtea cu curcani se produce vânzoleală. Domnii îşi îmbracă vestoanele.

– Cel care va pune laba pe el are să-şi vadă fotografia în ziar, le dau eu asigurarea.

Întotdeauna e bine să-i stimulezi pe oameni. Parcă şi-ar fi luat zborul un stol de porumbei! Iată-mă singur în comisariat. Soarele regăsit năvăleşte în valuri printre gratii. Îmi cuprind capul în mâini. Mă simt bine, nu mă gândesc la nimic, sau aşa puţin... Îmi amintesc de Natacha, aşa de frumoasă şi aşa de încnită... Straşnică bucăţică. Va trebui să-i fac o vizită ca să-i spun că am minţit-o şi să-i povestesc întâmplarea tragică a contelui ei, printre altele. Dar, cum sunt convins că Gaétan s-a sinucis, sacrificiul lui nu trebuie să rămână inutil.

Uşa se deschide lăsând să pătrundă în încăpere un Marti-

net gătit ca un mylord, şi mai radios ca un reflector D.C.A.[36] Poartă un costum din dril gri deschis, o cămaşă mov şi o cravată galben-canar. (Ar fi putut chiar să fie galben-nătăfleţ, numai că nu vreau să-l vexez.) Ridică un plic pe care-l agită sub ochii mei.

– Tipa mi-a răspuns, domnule comisar!

Vestea îmi face bine peste tot, mai ales într-un loc unde nu îndrăznesc să vă spun!

Scot o foaie de hârtie pe care e scrisă această frază sibilitică:

Merg la biserica Sainte-Génuflexion în fiecare seară la ora şase.

E o invitaţie deghizată pentru antamarea negocierilor.

– E perfect, băiete, îi spun lui Martinet, deghizat în păsărică din insulele Canare.

– Care va fi urmarea operaţiunilor? se informează frumosul.

– Natural, ai să te duci la întâlnire. Şi, ai s-o întrebi numai cât ar plăti ea pe o dovadă...

– Ce fel de dovadă? întreabă nesătulul ăsta.

– Să nu precizezi, fiindcă terenul e alunecos. Dacă ea îţi pune întrebarea, spune-i că preferi să nu-i răspunzi. O chestiune de psihologie; sper că nu duci lipsă. Trebuie să încerci să afli ceva ce nu ştii, lăsând-o să creadă că eşti la curent cu totul. That is the ruler of the game, you see?[37]

---

[36] *Defens Contre Aéronefs* – Apărarea împotriva aparatelor aeriene. (n. tr.)

[37] Asta-i regula jocului, înţelegi? – limba engleză în original. (n. tr.)

Trebuie că vorbeşte curent japoneza, fiindcă e de acord u mine.

Mă uit la ceapa de pe mână. Îmi spune că e ora cinci şi ouăzeci şi cinci, ca o fată mare.

– Îţi mai rămân treizeci şi cinci de minute ca să-ţi pui pe as ochelarii negri şi să te duci la întâlnire. Să te întorci imediat ici de îndată ce-i dai papucii damei; urările mele de reuşită te or escorta.

Pleacă grăbit. În aer pluteşte o melancolie dulce. Nu mi-ar displăcea deloc să mă ocup eu de văduvioară, dar din păcate mă cunoaşte. Am impresia că eu aş putea s-o trag de limbă. Ce tâmpenie să operezi cu ea printr-un canar interpus. Aduce a manipulare atomică. Mâna ta face gestul, dar nişte cleşti şi rotiţe îl îndeplinesc.

Trioul de elită – Béru, Pinaud, Morbleut – îşi face o intrare zgomotoasă în comisariat. Afară, lumea vuieşte.

– Ce se petrece cu voi, şmecherilor? mă informez eu.

Grasu ridică din umeri cu importanţă.

– Popularitatea e ceva ce nu se explică, face el. Îmi dau seama, le-am plăcut bellecombesilor.

Efectiv, în piaţă, masele scandează pe aria lampioanelor:

– Bérurier, la balcon! Bérurier, la balcon!

– Vrea întruna să le vorbesc, ne explică el. Le place vorbele mele, n-am ce să fac!

De pe acum tribun, îşi plasează persoana abundentă în cadrul ferestrei. Se aude doar un singur strigăt, un „Ah!" asemeni unui monstruos orgasm. Mulţimea în erecţie se eliberează

la vederea Grasului. Se oferă purcelului ăsta cumsecade şi curajos.

Cu braţele ridicate, cu pălăria ca o aureolă, Maiestatea sa le aruncă două trei cuvinte binevoitoare.

– Nu e probleme, băieţi! urlă el cu o voce de stentor... Totul merge uns! Şi dacă tot sunteţi aici, să cântăm toţi în cor *Cei trei meşteşugari*, ca să ne curăţim de rugină larinxul.

Mulţimea, galvanizată, intonează acest imn glorios. După care, consimte să se împrăştie. Béru îşi şterge fruntea lac de sudoare.

– Asta-i, grăieşte el. Politica te sfârşeşte. Mereu trebuie să vorbeşti, să cânţi, să strângi mâini şi să pupi copii. Mai adineaori ne-am oprit în faţa primăriei de unde ieşea o nuntă. Am ţucat-o pe mireasă, pe mire, pe socrii mari, pe bunici şi pe vărul subofiţer, care o făcea pe cavalerul de onoare. Eşti obligat să te prostituezi, ce mai calea-valea.

– Nici un alt atentat?

– Glumeşti!

– Totuşi, în dimineaţa asta...

Grasu se apleacă peste biroul meu.

– M-am gândit eu bine, băiete. De ce ar fi fost pentru mine bomba? De fapt, în maşina ta a fost pitită. Se prea poate ca tu să fii cel vizat!

Acest gen de remarcă e în măsură se impresioneze.

Nu-i exclus să aibă dreptate!

Cine ştie?

* * *

După două ore, pe când înserarea coboară blând asupra oraşului, se întoarce şi Martinet. Pe buze îi înfloreşte un zâmbet frumos pentru o reclamă de laxativ.

– Merge, merge, fiule? îl iau eu la întrebări.

Face ştrengăreşte cu ochiul. Triumful îi conferă îndrăzneală.

– Straşnic, domnule comisar.

– Să te aud!

Îşi drege uşor glasul.

Şi începe.

– Dama era în biserică, în apropierea unui confesional. Am abordat-o, ducându-mă să îngenunchez pe un scăunel de rugăciuni alături de ea. Tipa m-a întrebat fără ocolişuri ce vreau de la ea.

– Şi atunci, copile? Spune-mi tot, să nu-mi ascunzi nimic, rânjesc eu.

– I-am pus pe tavă tot ce mi-aţi spus să-i spun. M-a ascultat fără să clintească. Pe urmă, a şoptit, fără să pară prea emoţinată: „Ce înţelegi dumneata prin dovezi?" „E o surpriză", i-am răspuns.

Îl aprob.

– Foarte bine, Martinet. Un băiat aşa inteligent ca mine n-ar fi procedat mai bine.

Se umflă în pene şi continuă:

– M-a întrebat ce vreau. „Cât mai mult posibil", i-am răspuns.

Nu-i deloc prost, inspectorul, cred că sunteţi de aceeaşi

părere cu mine. Deţine arta şi maniera de a ocoli obstacolele, şi asta îmi place. O să ajungă departe dacă prietenarii n-au să-l mănânce pe drum.

„Cât?" a insistat ea.

„Cât îmi poţi oferi?" am rostit eu cu un glas cât se poate de dat naibii. Mi-a zis că o să se gândească şi m-a întrebat unde m-ar mai putea întâlni... Am informat-o că n-avea decât să-mi trimită o telegramă post-restant. Am mai adăugat că, dacă până mâine la prânz nu primesc veşti de la ea, o să regrete toată viaţa şi că ar trebui să se gândească la copiii ei.

– Minunat! îl aprob eu; în acest gen de conversaţie aşa ceva e întotdeauna bine venit, e ca un citat din Britannicus! Şi mai departe, fiule?

– Mi-a promis şi...

Tace fiindcă telefonul strigă după ajutor. Ridic receptorul. Cineva mă întreabă dacă eu sunt, ceea ce nu intenţionez să neg nici o clipă.

– Aici doamna Monféal, se aude o voce de femeie.

Îmi înghit saliva cu greutate.

– Oh! perfect, dragă domnă... Cărui fapt îi datorez plăcerea de a vă auzi?

– Am fost inoportunată de un individ cum nu se poate mai îndoielnic, care încearcă să exercite asupra mea un şantaj monstruos...

– Cum să fie cu putinţă, îmi dau eu duhul, decepţinat până la linia de plutire.

Martinet băiatul, care habar n-are ce se întâmplă, îşi face unghiile cu dezinvoltură şi cu o pilă de manechiură. E nemulţumit de întrerupere fiindcă e dornic să-şi continue povestirea.

– Da, murmură văduva; golanul ăsta mi-a strecurat un bileţel în ziua înmormântării; la cimitir, vă daţi seama în ce hal e de îndrăzneţ?

– Într-adevăr! De ce nu m-aţi anunţat imediat?

– Mă întrebam ce voia de la mine. Eu... Eu mă gândeam că poate ştia nişte lucruri importante în legătură cu asasinarea soţului meu şi că, anunţându-vă prematur, riscam să-l pun pe fugă... Îmi spune că deţine o probă. Ce fel de probă anume n-am reuşit să-l fac să-mi precizeze... Nu credeţi că ar putea fi vorba de nebunul cu pricina, domnule comisar?

– Nu-i exclus, mă lamentez eu. Nu, nu-i deloc exclus.

– Numele lui e Martinet. Trebuie că-i cel adevărat pentru că toată corespondenţa îi ajunge la post-restant.

– Mă voi ocupa imediat de acest caz. Omagiile mele, doamnă.

Închid.

– Bun, rosteşte frumosul Martinet radios ca o primăvară (sau cel puţin ca un bec din raionul mărfurilor pentru bărbaţi), unde rămăsesem?

– Nu-mi mai aduc aminte, bolboroseşte valorosul San-Antonio, omul care înlocuieşte tabla de înmulţire şi praful de strănutat. Nu, nu mai ştiu unde rămăsesem, dar în schimb, aş putea să-ţi spun unde am ajuns! La zero, băiete! Cumătra

Montféal tocmai mi-a relatat conversaţia voastră. Ne-am bucurat prea repede, trebuie să recunoaştem.

Rămâne mască, bietul ţap. Şi el care se şi credea comisarul Maigret ameliorat cu Sherlok, acum se dezumflă.

– Nu face nimic, îl consolez eu, în meseria noastră aşa stau lucrurile: trebuie să tragi pumni la dreapta şi la stânga la nimereală, mai înainte de a-l pocni pe adversar.

CAPITOLUL XVIII

Dacă e cineva fericit să-l vadă sosind pe fermecătorul San-Antonio aceea este Félicie, formidabila lui mamă!

– Fiule! exclamă ea, eram neliniştită.

– Şi de ce, mami...

– Nu ştiu... Uite aşa.

– Ai ceva noutăţi?

Devine gravă.

– Nu îndrăznesc, face ea.

– Ce anume nu îndrăzneşti?

– Să-ţi comunic rezultatele anchetei mele.

Niciodată n-am văzut-o în starea asta pe mami. Dacă începe să-şi dea aere ca cei din Biroul Doi, am pus-o de mămăligă. De obicei nu-i ea omul să facă fasoane.

– Care-i cauza?

– Mi-e frică să nu mă înşel, Antoine.

Ceea ce implică faptul că a descoperit ea ceva.

– Totuşi aş vrea să te aud. Tot ce ai să-mi spui nu va fi reţinut împotriva ta, nu ne aflăm în Statele Unite.

– Ei bine, fii atent... După ce ai plecat, am stat şi m-am

gândit. Mi-am zis că hotelul nostru e pe drumul spre biserică şi că treaba cu maşina s-a produs înaintea orei de slujbă.

– Nu mă prind.

– M-am dus să stau de vorbă cu ministranţii, înţelegi?

Pocnesc din degete şi-i aplic Féliciei un pupic entuziast.

– Genial. Ştiu acum de la cine moştenesc aceste calităţi excepţionale care mi-au atras un asemenea renume!

– Fii modest, Antoine, îmi recomandă ea cu blândeţe, străduindu-se să nu râdă. Deci, m-am întâlnit cu ministranţii, i-am luat la întrebări şi unul dintre ei mi-a spus că a văzut pe cineva închizând portiera maşinii.

– Dar e straşnic! Cine?

– Jeanot!

– Care Jeanot, cine e Jeanot?

– Băiatul care spală vasele în hotelul nostru.

Mă apucă de braţ şi mi-l strânge.

– Dar mă tem să nu mă fi minţit. Te poţi încrede în mărturia unui copil? E ceva aşa de grav, înţelegi tu?

– Să nu-ţi faci griji, mami, ştiu eu cum să procedez.

Şi ăsta-i adevărul, băieţi, cunosc cel puţin douăsprezece mii de dame care ar putea să vă confirme.

Mami rămâne neliniştită. E aşa de bună, Félicie, că se teme pentru susnumitul Jeanot.

– Şi pe urmă, reia mami, Jeanot poate că doar s-a uitat la maşină fără să facă nimic rău...

– Sigur că da, nu te mai chinui aşa, ştiu eu să intervin cu tact în asemenea împrejurări.

Un nou pupic sedativ pe fruntea bătrânicii ăsteia cumsecade. Pe urmă mă duc să sondez prin părţile bucătăriei. Hangiul în zor mare. Pregăteşte viţel cu smântână ca să mai schimbe blaca. Cu felioare subţiri de ciuperci cultivate la Fouilly-les-Truffes. Ajutorul lui, care-i serveşte de bucătar prost (el chiar tricâ mâncărurile), de spălător de vase, de fochist (el e cel care se duce să caute cărbuni în pivniţă) şi de cal de bătaie, îi tă alături şi pregăteşte cu promptitudine un beşamel.

Îl fixez drept în cocarde şi constat că ochii lui se derobează a o strip-teaseusă. „Ia te uită, ia te uită" îmi zic eu în sinea mea, fiindcă vorbesc curent această limbă!

Hangiul se străduieşte să afişeze o bună dispoziţie pe care n-o încearcă nici pe departe.

– Aveţi nevoie de ceva, domnule comisar?

– Da, aş vrea să vă rog să mi-l împrumutaţi pe Jeanot pentru zece minute. Am ceva greu de cărat şi mi-ar trebui o mână de ajutor.

Patronul Vechiului Donjon îşi reprimă o grimasă.

– E chiar aşa urgent?

– E urgent, îi răspund eu liniştit.

– Bun, face specialistul în carne de viţel, lasă beşamelul, Jeanot, şi grăbeşte-te!

Iată-mă deci plecat, pe urmele mele cu un Jeanot, care se simte mai puţin în apele lui ca un fileu de solă.

Am eu aşa o idee că ancheta abilă efectuată de straşnica mea mămică nu va întârzia să-şi arate roadele.

– Unde mergem? orăcăie Jeanot. (Ar graseia el bine dar n-are putere să-l rostogolească pe „r".)

E un băiat voinic, cam de douăzeci şi trei de ani, cu o frunte îngustă ca panglica unei maşini de scris, ochi stinşi şi o gură mare băloasă. Părerea mea e că toată viaţa are să spele vase. Şi nu în serviciul comandantului Cousteau[38], vă asigur eu.

– În camera mea, îi răspund scurt.

Urcăm amândoi. De cum am intrat, caută din instinct un geamantan sau un obiect greu care ar veni în sprijinul pretextului invocat de mine pentru a-l rechiziţiona. Dar nu zăreşte nimic, nimic!

Închid uşa, răsucesc cheia şi încep să mă joc cu ea. Bietul băiat rămâne mască. Folosesc cheia ca pe ţeava unui revolver şi o sprijin în pieptul lui larg de spălător de vase. Se trage înapoi. Îl împing aşa fără milă până în dreptul unui fotoliu Voltaire şi-l oblig să se aşeze.

– Câţi ani ai tu, măi Jeanot? trec eu la atac suav.

– Douăzeci şi patru, se bâlbâie el.

– Deci, eşti major şi vaccinat. Ce-ai făcut tu azi dimineaţă o să te cam coste cinci ani de pârnaie. Dacă nu cumva ai mai suferit şi alte condamnări până acum?

Saliva i s-a solidificat ca ghipsul. Nu mai poate s-o înghită, i-a rămas lipită de plafon.

---

[38] *Jacques-Yves Cousteau* – 1910 – ofiţer de marină, oceanograf şi cineast francez. A condus mai multe campanii oceanografice la bordul vasului *Calypso*. A realizat filmul *Lumea tăcerii* (1955) şi *Lumea fără soare* (1964). (n. tr.)

– Da' eu...

– Tu?

E pradă unei spaime violente, iar sertarul lui de jos e cuprins de un tremur uşor.

– Hai, dă-i drumul! erai gata să spui ceva...

– Nu, eu...

Mi se face milă. Jeanot, nu-i el cretin, dar intelectul lui e mai puţin dezvoltat decât bicepşii.

– Cine ţi-a dat chestia aia pe care ai prins-o sub bancheta maşinii mele azi dimineaţă?

Clopotele din Bâle[39] şi clopotele din Aragon[40] trebuie că au început să sune în bomboniera lui. Privirea i-a rămas fixă şi muci ca de şcolar încep să i se prelingă din nasul livid.

– Nu vrei să vorbeşti aici? Preferi să discutăm despre toate astea la comisariat? Bun, cum ţi-e voia...

Face un gest disperat.

– Eu... a fost... A fost o glumă, dom'le comisar.

Uf! I-a dat drumul! Extracţia are să fie uşoară.

– Farsele tale sunt cam zgomotoase, Jeanot.

– Vream, a fost din cauza ziarelor... Când am aflat că domnul Bérurier... Am vrut s-o fac pe nebunul ăla, mă înţelegeţi?

Iată dar ce pericol reprezintă presa! Seamănă formule. Creează mituri şi eroi de fapt divers, iar cei pe care nu-i ajută

[39] *Bâle* – în germană Basel, localitate din Elveţia. (n. tr.)

[40] *Aragon* – comunitate autonomă din nord-estul Spaniei. (n. tr.)

mintea, cum e cazul ajutorului de bucătar, se lasă prinşi în joc. Vor să-şi dovedească ce grozavi sunt, să participe şi ei la aventură...

– Ah! voiai să te joci de-a nebunul, băieţică?

– Da. Dar nu ştiam ce stricăciuni poate să cauzeze. Era numai o grenadă de antrenament pe care am adus-o de la regiment. Mă gândeam numai să-l bag în sperieţi pe prietenul dumneavoastră.

Mă uit fix la nefericitul băiat, învârtind întruna cheia pe deget.

– Şi nu ţi-a trecut prin cap că în grenada ta, aşa-zis inofensivă, ar putea să fie pulbere? Pulbere care a aprins tapiţeria banchetei! Neghiobule!

E peste puterile mele. Îi cârpesc două labe ca la carte. Să dea foc la o maşină aproape nouă ca să se distreze! Asta-i prea de tot, te revoltă!

Pentru o clipă, mă încearcă dorinţa s-o bag la puşcărie pe larva asta. Şi pe urmă, mă gândesc că n-am să fac astfel un serviciu societăţii. Până acum n-a fost decât un nătărău. La închisoare are să devină un răufăcător. Poate că lecţia asta va fi salutară pentru el şi-i va pieri cheful să se singularizeze? Din moment ce asigurările îmi vor plăti roaba!

Şi pe urmă, mai e şi Félicie. Ar durea-o inima să afle că din cauza ei un tinerel neisprăvit gustă paiele umede din celule.

Îl ridic de reverele hainei lui în carouri mici.

– Ascultă, tâmpitule! Îţi mai dau o şansă. Dacă ai să mergi drept, totul are să fie în regulă, dar dacă ai să calci strâmb, am

să te trimit să confecţionezi pâslari până ai să te mucegăieşti cu totul, pricepi? Ţine minte că astea nu-s vorbe aruncate în vânt. O să fim cu ochii pe tine. Consideră-te un om fericit fiindcă eu am inima la fel de mare ca prostia ta! Hai, şterge-o de aici!

Lacrimile îi curg pe obraji. Se opreşte în dreptul uşii şi îngână:

– E închisă cu cheia!

Îi deschid. Îşi ridică mâinile să-şi apere faţa, dar primeşte în noadă pantoful meu numărul 42. Faptul îi permite să coboare şase trepte fără escală. Abia a dispărut băiatul că mami a şi ieşit din camera ei îngrijorată.

– Ei?

– El a fost autorul. O grenată de instrucţie adusă din armată. Ţinea cu orice preţ să devină interesant.

– Ce i-ai făcut?

– I-am ars o pereche de palme, ce-ai fi vrut să-i fac? S-ar fi căptuşit cel puţin cu doi ani de închisoare, la ce bun?

E rândul mamei să verse lacrimi. Mă strânge în braţe.

– Eşti un băiat tare bun. Antoine.

– Ce să-i faci, rostesc eu. Nu-i vina lui că viaţa e aşa dezgustătoare şi i-a pus grenade în labe mai înainte ca să-i vină mintea la cap!

Mă îndrept spre fereastră ca să privesc aurul înserării care se lasă. Amintirea Natachei nu-mi dă pace. Haioasă treabă! Pe moment eram doar preocupat s-o trag de limbă. Abia retrospectiv farmecul ei slav îşi face efectul asupra mea. Are ochii

aşa cum îmi plac mie, un corsaj care-şi îndeplineşte îndatoririle. Aş fi încântat să-mi petrec concediul în decolteul ei.

– Ancheta avansează? se interesează Félicie.

Mă uit la moara veche din preajma hotelului, la ochiul de apă acoperit de nuferi, la stăvilarele ruginite, la sălciile plângătoare.

– Da, mami; straşnic. Niciodată n-am avut de a face cu un caz asemănător. Trei candidaţi morţi în decurs de opt zile. Primul s-a sinucis, al doilea a fost asasinat şi al treilea a suferit un accident idiot. O serie neagră, ce mai calea, ce mai valea! E o raritate, dar se mai întâmplă şi aşa ceva.

– Prin urmare, rezumă pertinent mama celebrului comisar San-Antonio, prin urmare, Antoine, nu ţi-a mai rămas de demascat decât un singur criminal.

– Yes, mami, unul singur.

Venind de jos, se aude cântecul *Celor trei plăpumari.*

Fiindcă deci,
Fiindcă noi,
Fiindcă suntem plăpumari!

Imnul războinic e intonat de trei glasuri de beţivi!

Sunt cheflii mei cu limbile încleiate, altfel zis, Béru, Pinuche, Morbleut.

Félicie izbucneşte în râs. O cuprind de mijloc.

– Hai, mami, să coborâm şi noi să ne mai încălzim sufletele!

* * *

Căţărat pe o masă, sub privirile scandalizate ale englezilor, Béru perorează.

– Doamnelor şi domnilor, dacă programul P.U.Ţ.A. nu vă convine puteţi să vă duceţi la naiba! Până una alta, ofer o sticlă cu vin nou la fiecare să ude viitoarea mea erecţie la Adunarea legitimă...

– Legislativă! îl corijează Morbleut.

– Mă-ta pe gheaţă! obiectează Béru. N-o să-mi dea acum lecţii de franceză un boşorog de adjutant de jandarmerie, asta mi se pare culmea!

Morbelut vede roşu dinaintea ochilor. Declară că o să-i facă rău la lingurică dacă mai rămâne adjunctul unui neghiob de poliţist şi că o să demisioneze. Pinaud, care gândeşte prostul, nu mai poate de bucurie. Sunt gata să se ia la harţă şi consider oportun să intervin.

– Béru, tranşez eu, în loc s-o faci pe bufonul, ar fi mai convenabil să-ţi îndeplineşti munca de poliţist. Te-am însărcinat cu o misiune şi ai lăsat-o de izbelişte, ca să te pierzi în meandrele unei campanii electorale ridicole, care ne împroaşcă de ruşine!

Grasu îmi răspunde că, dacă doar ruşinea are să mă împroaşte, n-am să mai am nevoie să apelez la curăţătorie; ceea ce este un raţionament valabil.

Apoi, îmi respinge criticile cu mândrie:

– În privinţa muncii mele eu mi-o fac cu toată campania electorală. Negustorul tău de naftalină, Bécollomb, l-am urmărit

la ieşirea de la serviciu. Deşi eram trei care ne ţineam după el, nu-i aşa, voi de colo?

Pinaud şi Morbleut confirmă.

– De altfel, urmează Bérurier, e un ins plictisitor. Îşi petrece toată viaţa la biserică. Când a plecat de la lucru acolo s-a dus.

Privirea lui de beţivan se mai limpezeşte puţin.

– A, da! să-ţi zic ceva apropó... În biserică era unul dintre băieţii noştri de la comisariat cu văduva Cutărică. Parlamentau nevoie mare! Bécollomb trebuie că-i gelos foc, fiindcă pe urmă l-a urmărit pe inspector până la comisariat. Şi după aia...

Nu-l mai ascult. Fir-ar al naibii să fie, totul se explică! Mă prind acum ce anume a motivat telefonul cumetrei Monféal. Ea îl pusese la curent pe Bécollomb de întâmplarea cu aşa-zisul şantajist. Celălalt a urmărit operaţiunile. Şi, atunci şi-a dat seama că tontul ăla de Martinet venea la comisariat să dea raportul. S-a prins de capcană şi s-a grăbit să-şi prevină complicea în doliu (s-ar putea s-o cheme Georgette, apropo?)

Madam Monféal mi-a dat atunci un telefon, ceea ce o făcea albă ca neaua în ochii mei.

Îl strâng în braţe pe Gras.

– Domnule preşedinte, fac eu, acţiunea domniei voastre şi-a adus roadele...

– Sunt cumva dovleci? intervine sarcastic Morbleut.

Dar ironiile lui răutăcioase zboară prea pe sus ca să arunce vreo umbră asupra seninătăţii béruriene.

– Dragii mei prieteni, le spun eu, urmaţi-mă. Trebuie să-l

luăm la întrebări pe cetăţeanul Bécollomb. Şi pe urmă, cu cât sunt mai mulţi nebuni cu atât e veselia mai mare.

Morbleut îşi răsuceşte mustaţa între degetul mare şi arătător.

– Îmi permiteţi să-l iau la bumbăceală? mă imploră el. Doar niţeluş, ca să vă arăt cum operez eu.

CAPITOLUL XIX

Suntem cu toţii în maşină şi pun cheile în contact când un 403 negru opreşte în faţa noastră într-un nor de praf. Inspectorul Glandu iese precipitat, cu gura despicată de la o ureche la alta într-un zâmbet.

– Domnule comisar! O veste mare! O veste mare!

– Ce s-a întâmplat, fac eu, nevasta dumitale a născut cvintupli?

– Păi, eu nu sunt însurat! se domoleşte el.

– Aşa credeam. După cunoştinţa mea doar un tătic de cvintupli proaspăt debarcaţi poate fi aşa de exaltat.

După duşul rece, îmi raportează:

– Voiam numai să vă spun că l-am găsit pe Mathieu Mathias.

E rândul meu să mă apuce dansul Sfântului Guy[41].

– Ce?

– E acolo, în maşină. L-am săltat dintr-o cârciumă din Couillasson-le-Guerrier, la patruzeci de kilometri de aici. Şi am găsit asupra lui două milioane, în bani lichizi.

---

[41] Boală de nervi caracteristică prin mişcări involuntare şi dezordonate ale muşchilor. (n.tr.)

Mă apropii de acel 403. Un individ prost bărbierit, cu ochii ca nişte struguri stricaţi, molfăie un chiştoc vechi. Are mâinile prinse în cătuşe şi stă între doi agenţi.

– Salut, Mathias, fac eu plin de amabilitate, luând loc pe ancheta din faţă. Gata, s-a terminat vacanţa?

Îşi lasă asupra mea privirea posomorâtă şi congestionată.

– S-ar părea că ai câştigat la loterie?

Tăcere.

– Ai noroc în ghinionul tău, îl asigur. De şase luni uciderea nevestei tale a intrat în prescripţie. Aşa că, va trebui să dai seamă numai de asasinarea contelui.

Începe să vorbească. Mai curând să latre.

– N-am făcut-o eu!

– Ce speri tu, să ne îmbrobodeşti, băiete? Înseamnă că eşti un neghiob!

– S-a omorât singur!

– Nu-i cu putinţă!?

E minunat să constat, dragele mele, cât de just am văzut eu lucrurile, nu? Sunteţi de acord că, în privinţa perspicacităţii, San-Antonio al dumneavoastră face tot atâtea parale ca şi în amor!

– S-a sinucis! articulează Mathieu cu glasul lui stins, mai trasseiant ca o furculiţă de cartofi în ulei încins.

– Asta-i ceva nou, mint eu. Ia povesteşte puţin ca să ne dăm seama dacă ai talente pentru istorioare de adormit copiii.

– Ăsta-i adevărul, se încăpăţânează beţivul.

Curioasă treabă, băieţi! Trebuie că glanda mea periferică

ia apă, fiindcă sunt mişcat de necazul acestui tip, aşa cum puţin mai înainte mă mişcase cel al lui Jeanot, ajutorul de bucătar.

Încă un om singur!

Universul e un furnicar monstruos de oameni singuri. V-o spun, şi tot v-o spun, şi am să v-o spun mereu: din clipa în care ţi se taie cordonul ombilical, ai dat-o naibii. Ajungi singur-singurel. Pentru totdeauna. Pentru eternitate! Unicul moment pentru care merită să trăieşti sunt cele nouă luni de adevărată vacanţă la sânul matern. Nu vă hliziţi, vă jur că sunt realist, doar realist.

Mai târziu e distracţie; iluzii, un joc colectiv cu mult mai puţin atrăgător decât dansul din buric!

– Cum s-au întâmplat lucrurile? rostesc eu.

În vocea mea se percep accente care-l tulbură nu numai pe Mathias, ci şi pe gardienii care-l escortează.

– Lucram în grădină. Am auzit nişte împuşcături. M-am dus să mă uit. El zăcea pe jos... Încă mai tremura. Am fost mirat...

Te cred şi eu, Antoine! A avut şi de ce să se mire!

– Şi atunci, dragul meu?

– Am crezut că o să vină ceilalţi...

– Servitori?

– Da. Dar ei nu veneau...

– Atunci, ai luat cele două milioane care se aflau în sertarul deschis şi te-ai dus să le ascunzi în gamelă. Ai îngropat-o şi ţi-ai văzut mai departe de treabă, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat, am dreptate sau nu?

E şi mai uimit decât atunci când a descoperit cadavrul primului candidat.

– Da...

Da-ul lui nu-i numai un răspuns, e de asemeni şi o întrebare.

– De ce i-ai pus receptorul în mână?

– Nu-i adevărat. Eu nici nu l-am atins...

– O clipă, fluturaş, intervin eu. Ştii bine că asta n-o să te coste mai scump. Ai tot interesul să spui adevărul.

– Vă jur! afirmă el întinzând mâna.

Cei doi agenţi pufnesc în râs.

– Gura! tun eu.

Mai nostim e că-l cred pe acest Mathias. Are acele intonaţii, priviri, ticuri care nu te înşeală.

– Cum era contele?

– Pe jos...

– Asta mi-ai spus. Dar ţinea revolverul în mână?

– Da.

– Şi receptorul telefonului?

– Atârna de fir...

Brusc realizez. Valetul. Servitorul născut în casa contelui şi pentru care sinuciderea este un act nedemn! Moşulică e cel care a machiat suicidul în crimă.

– A doua zi, când ai citit la ziar şi ai văzut că lumea credea că-i vorba de o crimă, te-ai dus să-ţi recuperezi pe şest banii şi ai şters-o. Am dreptate?

– Da.

– Şi sperai să scapi basma curată?

– Nu ştiu. Mi s-a făcut frică...

– Te-ai gândit că ancheta poliţiei îţi va descoperi adevărata identitate?

– Da.

– Mai aveai o crimă la activ. Ţi-ai zis că ai să fii acuzat în mod automat, nu-i aşa?

– Da.

– Ei bine, nu, după cum vezi, poliţia nu-i chiar aşa de tâmpită cum credeai tu.

Dau să cobor din 403, fiindcă confraţii mei, impacientaţi, claxonează din cealaltă maşină, dar mă răzgândesc.

– Tu ţi-ai ucis câinele?

– Da.

Oftez.

– Fiindcă se lua după tine?

– Mi-era frică să nu mă găsească acolo unde am să mă duc...

– Sărmane om, îi spun, era singurul tău prieten!

CAPITOLUL XX

Jean-Louis Bécollomb, dacă munceşte pe strada celor Două Biserici, locuieşte, dimpotrivă, pe strada Danton[42] (botezată astfel pentru că toate ferestrele caselor aveau ghilotină). Trăieşte într-un apartament mic, mansardat.

De pe acuma e în pijama şi halat de interior când sunăm noi. Mutra lui, în măsură să-i pună pe fugă pe clienţi, te duce cu gândul la o reclamă pentru pilule hepatice. Când dă cu ochii de atâta lume pe ştergătorul lui, se încruntă.

– Ce mai înseamnă asta?

Îl împing spre interiorul domeniului său. Un motan mare, castrat, toarce pe o pernă. Miroase a parfum ieftin. A împânzit casa cu lampioane, ca să fie mai vesel, mai vicios. Aici trebuie că-i dă lustru coanei Monféal. Eu, care cunosc viaţa şi felul cum trebuie să te serveşti de ea, pun pariu pe tot ce aveţi contra a ceea ce eu n-am, că tipul ăsta, în ciuda mutrei sale imposibile, trebuie să fie un Casanova, în genul lui. Nu cei mai frumoşi

---

[42] *Georges Jacques Danton* (1759-1794) – avocat şi om politic francez, orator cu putere de convingere şi impetuos a fost membru al Comitetului salvării publice în 1793. A cerut oprirea regimului Teroarei. Acuzat de trădare, e ghilotinat din ordinul lui Robespierre. (n. tr.)

se dovedesc şi cei mai buni la pat; în ceea ce mă priveşte, eu sunt una dintre rarele excepţii care confirmă regula.

Debilul ăsta, cu nasul care-i face slalom şi ochii mâncaţi de molii, nu-i exclus să fie valoros altminteri.

– Presupun că mă recunoaşteţi?

– Oh! perfect, rosteşte el fără să se tulbure excesiv.

Lasă impresia că-i plictisit, dar nicidecum speriat.

Oamenii din escortă intră pe urmele mele. Uşa se închide. Undeva, în sufrageria lui stil Charles XI, un radio cântă în surdină melodii menite să vindece celulita.

Intrăm aici. Mai ciudat e faptul că eu n-am dreptul să-i fac această vizită nocturnă. Şi mai caraghios e că tipul ştie asta.

– Vă culcaseţi, mă scuz eu.

– Mă pregăteam să mă întind în pat. Pentru ce această vizită... tardivă, domnule comisar?

Mi s-a făcut lehamite. Nu mai am chef să vorbesc. Mă hotărăsc să joc riscant. Individul ăsta nu mă înduioşează deloc. Singurătatea lui e de proastă calitate.

– Béru, te-ar deranja dacă ai lua conducerea operaţiunilor?

– Tocmai voiam să-ţi propun, îmi răspunde prietenul meu.

Pinaud mângâie posteriorul de porţelan al unei statuete sugestive. Morbleut nu mai respiră cu nasul. Face un zgomot ca de forjă forjând oţelul victorios.

Grasu meu, îl cunosc eu bine. În împrejurări excepţionale ştie să se dovedească excepţional.

Îşi smulge pălăria şi găteşte cu ea o Diană care se întreabă ce-o fi dat peste ea. Pe urmă îşi scoate haina, o aşază pe spătarul

unui scaun şi se apropie de Bécollomb. Nu scoate o vorbă. Se uită la el. Liniştea ne doare. Şi durează. Nu se aude decât respiraţia nazală a tovarăşului Morbleut, care ar trebui să se opereze de vegetaţii într-una din zilele astea.

– Vă... vă rog! scârţâie Bécollomb.

– Mulţumesc, răspunde Grasu.

Cu domnia sa, nu se ştie niciodată, în cazuri ca cel de faţă, cum o să meargă treaba şi unde are să ajungă. De data asta, demarează cu o lovitură a antebraţului sau, mai exact, cu un cot tras în dulapul plăpândului. Negustorul de hârtie igienică icneşte şi se apleacă înainte. Cu aceeaşi lovitură de cot, dar sub bărbie, Béru îl ridică pe verticală.

– Să nu-mi pici chiar de la început, tipule, îl sfătuieşte el, abia am debutat.

– Ajutor! ţipă scociorâtorul.

– Te-ai scrântit de-a binelea! îl asigură Béru. Strigi după ajutor şi tu ai aici să mai vinzi şi altora, fiindcă ai poliţia la domiciliu.

Morbleut geme. Ar vrea să intre şi el în acţiune drept pentru care face un pas înainte. Grasu îi barează drumul adjunctului său.

– Îmi permiţi, Popaul? Cine e activ aici, tu sau eu? O să-ţi rămână restul, dacă o să mai rămână.

Îl înhaţă pe Bécollomb de ceafă cu laba lui groasă şi-l loveşte violent de capul lui din bronz. Se aude un „bong". Bécollomb se înmoaie. Are ca o slăbiciune în rotule. Béru îl susţine. Adoratul dumneavoastră San-Antonio îşi spune că,

dacă individul în cauză e alb ca Persilul, e pasibil să ajungă într-o închisoare corecţională, el şi vajnicele lui ajutoare.

Îl roagă cu ardoare pe Dumnezeu ca Bécollomb să se fi făcut vinovat de ceva, cât de cât.

– Protestez! bolboroseşte Bécollomb.

– Află că nu faci bine! e de părere Béru.

Şi se dezlănţuie în toată regula. Îl ridică pe sus pe comersantul de detergenţi şi face cu el înconjorul camerei lovindu-l în cap la fiecare pas. După care, îl propulsează într-un balansoar vechi, un picior al căruia îşi dă duhul. Tipul se prăbuşeşte în mijlocul dărâmăturilor, antrenând în căderea lui o consolă (care nu-i în stare să-l consoleze câtuşi de puţin) deasupra căreia se afla statuia ecvestră a mareşalului von Heurchtroukz, văr prin alianţă cu familia germană a generalului.

– După mine! După mine! urlă Morbleut.

În lipsa unei lămpi de sudură, îşi pune în funcţiune bricheta şi o plimbă pe sub nasul tumefiat al lui Bécollomb.

Pinaud, care tocmai a descoperit o gravură reprezentând o damă de prin 1900, mi-o arată.

– Pe vremea aia, femeile ştiau să se îmbrace mai bine, e de părere el. Vreau să sper că într-o bună zi moda asta are să revină.

– Opriţi! Nu mai! strigă Bécollomb.

– Vorbeşti? îl întreabă Popaul Morbleut.

– Da.

Morbleut suflă în flacăra fumegândă a brichetei. Bagă obiectul în buzunar şi-mi aruncă o privire triumfătoare.

– E rândul dumitale, tânărul meu prieten, e prăjit atât cât trebuie!

Îmi şterg cu un colţ de batistă umezită în salivă care – măcar o dată – e a mea, reverele vestonului stropite de sânge. Halal carnaj! Şi cu toate astea, continuu să nu simt nici un pic de milă.

– Oh! fac eu cu un aer cu atât mai detaşat cu cât sunt pe cale mai exact să detaşez o pată de pe vestonul meu, Becollomb nu are mare lucru să ne spună, decât „da". Eu ştiu foarte precis cum s-au petrecut lucrurile.

Şi, bunicuţele mele dragi, mai formidabil e că nu blufez. Văd. O extralucidă care citeşte în zaţul de cafea cum ar citi în ziarul *Parisien Libéré* n-ar vedea mai bine. E un dar al meu, ce mai! Totul devine limpede, brusc... Ştiţi, dimineaţa, când perdelele sunt trase, iar deşteptătorul vi s-a oprit, aveţi impresia că-i noapte. Şi pe urmă daţi draperiile la o parte şi ziua apare plină de soare şi de oameni treji.

Eu tocmai m-am trezit, fraţilor.

Am tras draperiile. Afară e frumos! E adevărul!

– De o bucată de vreme eşti amantul doamnei Monféal, încep eu. Şi, la fel ca mulţi alţi amanţi, eşti gelos pe soţul ei. Gelozia asta n-a mai avut limite când ai înţeles că el probabil avea să devină deputat. Moartea contelui de Martillet-Fauceau ţi-a dat atunci o idee: cea de a-l ucide pe Monféal. Idee bizară, dar care rezista argumentelor. Asasinarea unui al doilea candidat acredita teza unui dement criminal care îi lichidă pe oamenii politici din regiune. Ai înţeles că toată această conjunctură îţi era favorabilă, că ocazia de a comite o crimă perfectă era unică.

Prin urmare, pentru anchetatori devenea evident faptul că același asasin a acționat de două ori.

Se holbează la mine cu ochii lui plini de borș negru.

Și el mă crede un supraom. Oare chiar se înșeală? Biografii mei, mai târziu, vor rezolva problema.

Și merg mai departe:

– Ți-ai asigurat complicitatea metresei. În dimineața crimei, a fost atentă ca bona să fie ocupată în bucătărie, antrenând-o în legarea borcanelor cu dulceață. Ai sosit la ora stabilită. Ai așteptat pe palier. Ea ți-a deschis într-un moment în care drumul era liber. Te-ai dus și i-ai făcut de petrecanie bietului Monféal. Apoi, ai ieșit. Ai așteptat o clipă, tot pe palier și ai sunat. Servitoarea a venit să-ți deschidă. I-ai pus în mână niște documente și ai plecat. Trebuia ca vizita dumitale să fie oficială, pentru a avea un alibi în cazul în care cineva – cum ar fi portăreasa, de exemplu – te-ar fi văzut intrând în clădire. Frumoasă treabă! Totul era calculat la milimetru, bătrâne. Ar fi trebuit să reușești.

Numai că, vezi dumneata, crima era prea perfectă.

Arăt spre Bérurier care, satisfăcut, își destinde încheieturile, trăgând de fiecare cârnăcior în parte.

– Inspectorul principal Bérurier, aici prezent, e un înțelept. El a declarat într-o zi că nu există crimă săvârșită într-un spațiu închis, rupt de exterior. Concluzia: asasinul se afla în apartament sau fusese introdus de unul dintre cei ai casei. Circumstanțele, totuși, erau de partea dumitale. Până ce, nenorocitul de Lendoffé, al treilea și ultimul candidat, a murit prostește câteva zile mai târziu.

– Fiindcă e vorba de un accident, nu-i aşa? se umflă în pene Maiestatea sa.

– Sunt convins, Grasule. Pentru că o crimă într-un spaţiu închis...

Coechipierii mei declară în cor:

– Aşa ceva nu există!

* * *

Bécollomb face mărturisiri complete, confirmate de dezmăţata aia de văduvă Monféal.

Eu prezint presei în delir o declaraţie senzaţională. Vă daţi seama, o escadrilă de fapte uluitoare: un suicid, o crimă, un accident! Comisarul San-Antonio pune la podea misterul în patruzeci şi opt de ore! O sinucidere deghizată în asasinat! O crimă perfectă! Un accident care la prima vederea aduce cu o lichidare a victimei! Romanticul telefon al Natachei care închide receptorul chiar cu o secundă mai înaintea ca omul să-şi composteze inima. Mathieu Mathias şi cele două milioane îngropate... sub trandafiri! Nu-i o nimica toată, nu-i o tartă cu cremă, vreau să zic cu crimă!

Prima pagină a ziarelor e plină cu mine! Triumful carierei mele!

Mă întorc din concediu într-o atmosferă indescriptibilă. Lumea îmi cere autografe. Sunt aclamat. E straşnic să ai cap şi să fii suveranul poncif[43] al investigaţiilor criminale!

[43] Lucrare banală, lipsită de originalitate. Joc de cuvinte: suveran pontif – suveran poncif. (n. tr.)

Poza mea, pe coperta revistei „Detectivul".

Trebuie să trăieşti aşa ceva ca să poţi crede!

A doua zi, Bătrânu mă strânge la piept. Îmi spune „băiete dragă"! Iar domnul ministru ţine să-mi strângă cartilajele.

Reţineţi că pentru aşa ceva nimeni n-are de gând să-mi mărească salariul. La noi, e important numai dacă ai vechime. Şi dacă începi să nu mai fii în vederile lor, te catapultează urgent la pensie.

Asta-i viaţa, ascultaţi-mă pe mine!

CONCLUZIE (I)

Ei bine, da! Există una a acestei extraordinare anchete.
Dar ce zic eu, sunt chiar mai multe.
Să le luăm pe rând, copii?

* * *

În dimineaţa asta e luni. Nimic de mirare, având în vedere că faptul se reproduce o dată pe săptămână, de preferinţă între duminică şi marţi. Ajung la birou destul de devreme, proaspăt ca un trandafir abia înflorit. Am de gând să trag o raită pe bulevardul Port-Royal să reiau aventura cu acea Natacha a cărei amintire îmi sfredeleşte mintea.

Iată una care va avea dreptul la un regim de favoare, v-o spun eu. Fiindcă nu ştiu dacă aţi băgat de seamă, miopi cum vă ştiu şi cu aerul vostru de tonţi, dar eu nu mi-am oferit nici o fetiţă pe parcursul acestei triple anchete.

Chiar de la intrare dau peste Martinet şi Laplume, la fel de zâmbăreţi şi trepidanţi şi unul şi celălalt.

– Domnule comisar, mă anunţă primul, am o noutate...

– Iar! exclam eu gata să leşin.

– Da. Închipuiţi-vă că în urma unei anchete minuţioase, am descoperit că Achille Lendoffé avea întâlnire cu o târfă din Bellecombe, de aia nu oprise el motorul...

Iată-mă descotorosit de o obsesie care mi se învârtea în cap. Deci, am avut dreptate pe toată linia.

– Bravo, băiete. Ai făcut o treabă bună şi completă. Am să-mi aduc aminte.

Mă întorc spre Laplume.

– Şi tu, tu n-ai nimic să-mi aduci la cunoştinţă?

– Ba da, domnule comisar, dar n-are nici o legătură cu serviciul.

– Spune, totuşi!

– E vorba de Natacha Bannet. O mai ţineţi minte?

Inima începe să-mi fremete.

– Bineînţeles că mi-o aduc aminte. Ce-i cu ea?

– Ei bine, s-a făcut!

– Ce s-a făcut?

– Am răsturnat-o. N-a fost prea uşor, dar mi-a reuşit. E o fată care a avut multe decepţii.

Se înroşeşte şi adaugă, coborând glasul:

– Rămâne între noi, tipa s-a hotărât să recupereze timpul pierdut, e un vulcan nu alta!

Fac un efort să-mi ascund decepţia.

– Cu atât mai bine, băiete, cu atât mai bine...

Îl bat pe umăr pe acest nou Haroun Terzieff.

– Baftă! Când ai să te saturi de ea, să n-o arunci – ar mai putea fi utilizată.

Puţin cam înţepat în regiunea prostatică, urc până la strămoşul.

De când cu triumful meu bellecombais, mă unge cu toate pomezile, pe lângă care vaselina nu face nici două parale.

În momentul în care bat la uşa lui capitonată, ajung până la mine glasuri iritate.

– Intră! urlă Bătrânu.

Pătrund în biroul directorial. Îl descopăr aici pe Bérurier, instalat într-un fotoliu, cu prohabul descheiat şi pălăria nouă lăsată neglijent sub fesele lui distrugătoare.

– E un ultimatum, am zis! îi aruncă rasul.

Spusele lui însă nu par să-l mişte pe Béru. Are aerul unui om fericit. Toată lumea, cu excepţia străbunului, pare bucuroasă în dimineaţa asta.

Cum sunt responsbil de faptele lui Béru în faţa superiorilor mei, mă informez asupra noilor lui pozne.

– Fii atent! îmi spune şeful băgându-mi sub nas un ziar, ia şi citeşte!

Pe două coloane de pe pagina a doua, descopăr, acoperit cu creion roşu, următorul titlu:

În regiunea Sein-et-Eure, inspectorul principal Bérurier a fost ales cu o majoritate de 99%.

Orice ai zice, efectul e extraordinar, răţoilor!

– Nu-i cu putinţă! îmi dau eu duhul.

– Testual, mi-o întoarce Grasu. Sunt deputat de Seine-et-Eure. Ce zici de un succes ca ăsta?

– Nici nu vreau să ştiu! tună Bătrânu. Ori renunţi la mandatul ăsta ori părăseşti poliţia!

Bérurier se ridică, îşi recuperează clopul, îi redă de bine de rău speranţa unei pălării şi declară:

– Dom'le director. Când ai norocul să fii alesul poporului ca să-i aperi interesele la Adunarea legitimă, nu renunţi cu una cu două.

– Concluzia, ceri să fii scos la pensie cu anticipaţie?

– Dacă aşa pretindeţi dumneavoastră şi nu-mi lăsaţi nici o altă rebarbativă, da!

Îmi evită privirea.

– Să ştiţi că regret, şopteşte el. Dar ce să-i faci, o ocazie ca asta! Trebuie să mă înţelegeţi...

– Ieşi afară! urlă Bătrânu.

Béru iese.

Cum e gata să treacă peste prag îi spun încet de tot:

– Béru! ascultă...

Dar el a şi plecat.

– E absurd! ţipă Bătrânu, masându-şi cupola. Absurd. Lumea asta e oarbă, pe cuvântul meu! Tâmpitul ăsta ales cu majoritate e aproape sută la sută! Am impresia că visez...

– Nu visăm noi, domnule director, obiectez eu. Poporul e cel care visează. Bérurier e bun de gură, iar poporului îi plac cei buni de gură. A promis luna de pe cer; poporul visează să ajungă pe lună.

Îmi dreg glasul. Iată că brusc, nu mă mai simt deloc fericit. Simt înţepături în gât, în adâncul ochilor, peste tot. S-a terminat cu Béru! Va trebui să mergem mai departe fără el.

Mai rămân un moment să discut despre anchetă cu Bătrânu. Nici el nu-i în apele lui.

Cineva bate la uşă. Plantonul intră aducând un plic constelat cu o enormă pată de grăsime.

– Din partea inspectorului principal Bérurier, face el, înmânându-mi-l. E scrisoarea lui de demisie, aşa mi-a spus.

– Îmi permiteţi? mă adresez Bossului deschizând plicul.

În interior se află două scrisori. Prima îmi este destinată mie. Citesc:

San-A. Ai asupra mea efectul pilulelor Miraton... Ţie îţi dau scrisoarea alăturată pe urmă, biscotte îmi face rău la boaşe să o pun la poştă cu mâinile mele.

Béru

Iau cealaltă misivă. Ea e adresată domnului Preşedinte al Adunării Naţionale.

Domnule Preşedinte,

N-o să mai fiţi pentru multă vreme şi preşedintele meu, fiindcă eu, Bérurier Alexandre-Benoît, inspector principal şi deputat de Saine-et-Eure, demisionez de pe acum. N-o fac cu dragă inimă, vă rog să mă credeţi! Dar n-am altă alternanţă din cauză că vor să mă vireze din poliţie dacă îmi îndeplinesc mandatul. Cu alte cuvinte, e un mandat de virament!

Situaţia fiind care este, cum se spune pe la noi, prefer mai bine să rămân în postul meu. Şi cu toate astea, am impresia că n-aş fi fost inutil sub Velociclul[44] *Palatului Bourbon. Când*

[44] Hemiciclul – cuvânt pe potriva culturii lui Béru. (n. tr.)

e vorba de interesele Patriei, Glasul unui om pe cinste e o coardă vocală în plus la arcul naţiunii.

Prin urmare, adjunctul meu, ex-adjutantul Paul Morbleut, îmi va lua locul. Popaul nu-i băiat rău, atât că are un defect: bea. V-o zic nu ca să-l bârfesc, nu-i genul meu, dar ca să fiţi atent să fie pe stomacul gol când o să-l puneţi să voteze o lege.

N-ar fi rău să daţi nişte instrucţiuni în acest sens la cantina Adunării!

Cu omagiile mele doamnei, vă rog să primiţi, domnule Preşedinte, espresia strângerilor mele de mână cele mai republicane.

Alexandre-Benoît BÉRURIER

P.S. – Dacă aş îndrăzni aş mai adăuga: Trăiască Franţa!